

แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ
อำเภอเถิน
ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐
(ฉบับทบทวนปี ๒๕๖๘)

สำนักงานเกษตรอำเภอเถิน
จังหวัดลำปาง

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการของเกษตรจังหวัด
แผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ (ฉบับทบทวนปี ๒๕๖๘)
ตามแนวทาง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอฉบับนี้ เป็นการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ ๕ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ฉบับทบทวนปี ๒๕๖๘) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือกำหนดทิศทางการพัฒนา ให้มีความเหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของประชาชน รวมทั้งเป็นการเชื่อมโยงแผนชุมชน/หมู่บ้าน ตำบล แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

สำนักงานเกษตรอำเภอเถินหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการเกษตรและอาชีพด้านการเกษตรของอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญภาพ	ง
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	๑
๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๒ อาณาเขต	๑
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๒
๒. ลักษณะภูมิประเทศ	๔
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๔
๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน	๖
๒.๓ ลักษณะดิน และกลุ่มชุดดิน	๖
๓. สภาพภูมิอากาศ	๑๒
๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ	๑๒
๓.๒ ฤดูกาล	๑๒
๓.๓ ปริมาณน้ำฝน	๑๒
๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์	๑๓
๔. เส้นทางคมนาคม	๑๔
๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล	๑๔
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ	๑๕
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๑๗
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ	๑๗
๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ	๑๗
๖. สภาพเศรษฐกิจและสังคม	๑๘
๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ	๑๘
๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด	๑๙
๖.๓ จำนวนครัวเรือน	๑๙
๖.๔ การศึกษา	๒๐
๖.๕ การสาธารณสุข	๒๐
๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม	๒๑
๗. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒๑
๘. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	๒๓
๙. องค์กรและสถาบันต่าง ๆ	๒๔

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรอำเภอ	
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๓๑
๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๓๑
๑.๒ ศักยภาพของพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร	๓๔
๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๔๗
๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ	๔๘
๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๗๔
๓. การจัดทำ TOWS Matrix	๗๕
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา	๗๗
๑. แนวทางการพัฒนา	๗๗
๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)	๗๗
๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๗๘
๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๗๙
๒. สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล	๘๑
บรรณานุกรม	๘๗
ภาคผนวก	
โครงการ ส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีเพื่อยกระดับการผลิตและการแข่งขันทางการตลาด	๘๙
โครงการ ส่งเสริมการจัดการดินและปุ๋ยเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตอย่างยั่งยืน	๙๑
โครงการ จัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	๙๓
โครงการ ส่งเสริมการผลิตพืชอัตลักษณ์พื้นถิ่นและสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ส้มเกลี้ยง	๙๕
โครงการ ส่งเสริมการผลิตพืช (ผักปลอดภัย) โดยชีววิธีเพื่อความมั่นคงทางอาหาร	๙๗
โครงการ ส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อยหลังฤดูทำนาเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรดิน และลดการเผาในพื้นที่การเกษตร	๙๙
โครงการ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer)	๑๐๑
ผู้ประกอบการภาคการเกษตรสมัยใหม่	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ ตารางแสดงเขตการปกครอง อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๓
ตารางที่ ๒ ตารางสรุปเขตการปกครอง อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๔
ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๕
ตารางที่ ๔ แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดินอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๑๑
ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๓ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕	๑๓
ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอเถิน ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕	๑๔
ตารางที่ ๗ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจอำเภอเถิน ปี ๒๕๖๕	๑๘
ตารางที่ ๘ ข้อมูลด้านปศุสัตว์	๑๘
ตารางที่ ๙ ข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑๘
ตารางที่ ๑๐ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดลำปาง ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔	๑๙
ตารางที่ ๑๑ ตารางแสดงจำนวนประชากรในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๑๙
ตารางที่ ๑๒ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๒๑
ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๒๓
ตารางที่ ๑๔ รายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน	๒๔
ตารางที่ ๑๕ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๒๖
ตารางที่ ๑๖ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอเถิน	๒๗
ตารางที่ ๑๗ ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๓๐
ตารางที่ ๑๘ ข้อมูลกลุ่มยุวเกษตรกร	๓๐
ตารางที่ ๑๙ ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๓๐
ตารางที่ ๒๐ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๓๑
ตารางที่ ๒๑ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๓๒
ตารางที่ ๒๒ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๓๒
ตารางที่ ๒๓ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๓๓
ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๓๔
ตารางที่ ๒๕ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๓๕
ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรกรอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๓๕
ตารางที่ ๒๗ แสดงข้อมูลราษฎรชาวบ้านอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๓๖
ตารางที่ ๒๘ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๓๘
ตารางที่ ๒๙ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๔๐
ตารางที่ ๓๐ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๔๐
ตารางที่ ๓๑ แสดงทรัพยากรดินอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๔๓
ตารางที่ ๓๒ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๔๘
ตารางที่ ๓๓ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๕๐
ตารางที่ ๓๔ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๕๑

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ ๓๕ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๕๒
ตารางที่ ๓๖ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๕๕
ตารางที่ ๓๗ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๕ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๕๖
ตารางที่ ๓๘ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๕๗
ตารางที่ ๓๙ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๕๘
ตารางที่ ๔๐ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๖๐
ตารางที่ ๔๑ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๖๑
ตารางที่ ๔๒ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๖๒
ตารางที่ ๔๓ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลัง ในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๖๓
ตารางที่ ๔๔ แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง ปี ๒๕๖๕ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๖๔
ตารางที่ ๔๕ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๖๕
ตารางที่ ๔๖ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๖๗
ตารางที่ ๔๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๖๘
ตารางที่ ๔๘ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๖๙
ตารางที่ ๔๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๗๒
ตารางที่ ๕๐ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๖๕ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๗๒
ตารางที่ ๕๑ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๗๔
ตารางที่ ๕๒ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix	๗๕
ตารางที่ ๕๓ ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล	๘๑

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑ ภาพแสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอเถิน	๒
ภาพที่ ๒ ภาพแสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอเถิน	๕
ภาพที่ ๓ ภาพแสดงความลาดชันอำเภอเถิน	๖
ภาพที่ ๔ แสดงกลุ่มชุดดินของอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๑๐
ภาพที่ ๕ กราฟแสดงกลุ่มชุดดินของอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๑๑
ภาพที่ ๖ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๓ ปี ตั้งแต่ ปี ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕	๑๒
ภาพที่ ๗ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ ๓ ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๒	๑๓
ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๑๕
ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๑๖
ภาพที่ ๑๐ แหล่งน้ำธรรมชาติอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๑๗
ภาพที่ ๑๑ แสดงจำนวนประชากร ครว้เรือน และครว้เรือนเกษตรกร อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๒๐
ภาพที่ ๑๒ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๒๒
ภาพที่ ๑๓ กราฟแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๒๒
ภาพที่ ๑๔ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๒๓
ภาพที่ ๑๕ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๓๑
ภาพที่ ๑๖ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๓๒
ภาพที่ ๑๗ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๓๓
ภาพที่ ๑๘ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๓๓
ภาพที่ ๑๙ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและเครือข่าย อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๓๙
ภาพที่ ๒๐ แผนภูมิแสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๔๔
ภาพที่ ๒๑ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๔๔
ภาพที่ ๒๒ แผนภูมิแสดงแหล่งน้ำใต้ดิน อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๔๕
ภาพที่ ๒๓ แสดงแหล่งน้ำบาดาล จังหวัดลำปาง	๔๖
ภาพที่ ๒๔ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๔๖
ภาพที่ ๒๕ แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๔๗
ภาพที่ ๒๖ แสดงชั้นความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๔๙
ภาพที่ ๒๗ แสดงแผนภูมิร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าว อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๔๙
ภาพที่ ๒๘ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๕๐
ภาพที่ ๒๙ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๕๑
ภาพที่ ๓๐ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๕๒
ภาพที่ ๓๑ แสดงปริมาณการปลูกข้าวอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๕๓
ภาพที่ ๓๒ แสดงแหล่งรับซื้อพืชผลทางการเกษตร อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๕๗

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ ๓๓ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๕๙
ภาพที่ ๓๔ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับมันสำปะหลัง อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๕๙
ภาพที่ ๓๕ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๖๐
ภาพที่ ๓๖ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๖๑
ภาพที่ ๓๗ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๖๒
ภาพที่ ๓๘ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๖๓
ภาพที่ ๓๙ แสดงแหล่งรับซื้อพืชผลทางการเกษตร อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๖๕
ภาพที่ ๔๐ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๖๖
ภาพที่ ๔๑ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๖๖
ภาพที่ ๔๒ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๖๗
ภาพที่ ๔๓ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๖๘
ภาพที่ ๔๔ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๖๙
ภาพที่ ๔๕ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๗๐
ภาพที่ ๔๖ แสดงแหล่งรับซื้อพืชผลทางการเกษตร อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	๗

บทที่ ๑

ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

อำเภอเถิน ตั้งอยู่ในเส้นรุ้งที่ ๕ องศา ๗ ลิปดา – ๕๑ องศา ๓ ลิปดา เส้นแวงที่ ๒ องศา ๓ ลิปดา ถึง ๗๘ องศา ๗ ลิปดา มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๑๑๑,๕๖๔ ไร่

อำเภอเถิน มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดตาก มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน ตั้งแต่เป็นเมืองหน้าด่านของอาณาจักรล้านนาก่อนจะถึงเมืองลำปาง และเป็นเส้นทางผ่านของกองทัพกรุงศรีอยุธยา บางคราวก็ตกอยู่ในอำนาจของอาณาจักรล้านนา บางคราวก็ขึ้นกับพม่า เวลามีศึกสงครามระหว่างกรุงศรีอยุธยากับพม่า เมืองเถินจึงเป็นเส้นทางผ่านในการเดินทัพ เนื่องจากเมืองเถินนั้นเป็นแค่เมืองเล็กไม่มีกำลังที่จะต้านทัพที่ขอผ่านได้ จึงต้องยอมให้ทั้งกองทัพอยุธยาและพม่าเดินผ่าน ชาวเมืองเถินได้รับความเดือดร้อนจากศึกสงคราม ด้วยกองทัพที่เดินผ่านต่างสร้างความเดือดร้อนแก่ชาวเมือง ดังนั้นชาวเมืองเถินจึงได้ทิ้งเมืองหนีเข้าไปจนหมดสิ้น ทิ้งเมืองให้กลายเป็นเมืองร้างในช่วงเวลาระยะหนึ่ง ปี พ.ศ. ๒๓๑๐ กรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่า สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช วีรกษัตริย์ไทยทรงกอบกู้เอกราชได้สำเร็จและขับไล่ทหารพม่าพ้นจากกรุงศรีอยุธยาแล้ว และมีพระราชดำริจะยกทัพขับไล่พม่าที่ครองเมืองเชียงใหม่อยู่ ประกอบทั้งมีเจ้านายล้านนาไทย มีพระเจ้ากาวิละเป็นปฐม ได้รวบรวมกำลังเข้าภักดีกับสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช โดยหยุดเดินทัพเพื่อระดมพลกำลังที่เมืองเถิน แล้วค่อยตีทยอยตีเมืองขึ้นที่พม่าปกครอง ตั้งแต่ลำปาง ลำพูน จนกระทั่งนครเชียงใหม่ ในที่สุดพระองค์ก็ได้ตีทัพพม่าจนถอยพ่ายออกไปจากแผ่นดินล้านนาได้สำเร็จ เมืองเถินจึงมิได้เป็นทางผ่านของกองทัพอีก

ต่อมาเมื่อถึงแผ่นดินกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชได้ทรงสถาปนาพระเจ้ากาวิละขึ้นเป็นพระเจ้าเชียงใหม่พระองค์ที่ ๑ และได้ทยอยผู้คนที่หนีภัยสงครามรวมทั้งข้าต่างเมืองที่ได้เทครัวจากการทำศึกสงครามมาอยู่ในเมืองเถิน มีผู้คนมาอยู่อาศัยเพิ่มมากขึ้น จนกลายเป็นเมืองที่มีความเจริญรุ่งเรืองเมืองหนึ่งของล้านนาและเมืองลำปางตราบนานทุกวันนี้

คำขวัญอำเภอเถิน “ส้มเกลี้ยงฉ่ำ น้ำตงกาม โป่งขามขลัง วังหินอ่อน”

๑.๒. อาณาเขตติดต่อ

อำเภอเถิน ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดลำปาง ห่างจากตัวเมืองลำปาง ๙๐ กิโลเมตร ตามถนนพหลโยธิน สายลำปาง - ตาก มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังนี้

- ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อ.เสริมงาม อ.สบปราบ จ.ลำปาง และ อ.วังชิ้น จ.แพร่
- ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อ.ศรีสัชนาลัย และ อ.ทุ่งเสลี่ยม จ.สุโขทัย
- ทิศใต้	ติดต่อกับ	อ.บ้านด่านลานหอย จ.สุโขทัย อ.บ้านตาก และ อ.สามเงา จ.ตาก
- ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อ.แม่พริก จ.ลำปาง อ.ลี้ และ อ.ทุ่งหัวช้าง จ.ลำพูน

ภาพที่ ๑ ภาพแสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอเถิน
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเถิน, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๘ ตำบล ๙๕ หมู่บ้าน
- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาลเมือง จำนวน

๑ แห่ง เทศบาลตำบล จำนวน ๓ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๔ แห่ง

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงเขตการปกครอง อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ตำบล หมู่ที่	ตำบลล้อมแรด	ตำบลแม่วะ	ตำบลแม่ปะ	ตำบลแม่มอก	ตำบลเวียงมอก	ตำบลนาโป่ง	ตำบลแม่ถอด	ตำบลเถินบุรี
๑	บ้านอุ้มลอง	บ้านแม่วะลุ่ม	บ้านแม่ปะหลวง	บ้านหัวน้ำ	บ้านห้วยริน	บ้านสันหลวง	บ้านแม่เตี๊ยะ	บ้านน้ำไทรง
๒	บ้านเวียง	บ้านแม่วะท่าช้าง	บ้านแม่ปะแพะ	บ้านแม่มอกกลาง	บ้านท่าเวียง	บ้านห้วยแก้ว	บ้านแม่ถอด	บ้านป่าตาล
๓	บ้านท่านาง	บ้านแม่วะน้ำดิบ	บ้านท่ามะเกว๋น	บ้านกุ่มเงี้ยว	บ้านเสลี่ยมหวาน	บ้านปากกอก	บ้านแม่เติน	บ้านท่าใหม่
๔	บ้านล้อมแรด	บ้านแม่วะแล้ง	บ้านปางกุ่ม	บ้านสะพานหิน	บ้านปางอ้า	บ้านหนองห้า	บ้านแม่แก่ง	บ้านท่าหลวง
๕	บ้านเหล่า	บ้านแม่วะเด่นชัย	บ้านท่าผา	บ้านสันป่ามอญ	บ้านแม่พู่	บ้านสันป่าหนาด	บ้านนาบ้านไร่	บ้านสองแควป็นหวาน
๖	บ้านหนองบัว	บ้านศรีบุญเรือง	บ้านหัวทุ่ง	แม่มอกใต้	บ้านแม่แสลม	บ้านนาโป่ง	บ้านสบเติน	บ้านวังหิน
๗	บ้านดอนไชย	บ้านผดุงราษฎร์ รังสรรค์	บ้านแม่ปะดอย	บ้านเด่นอุดม	บ้านท่าเกวียน	บ้านนาเบี้ย	บ้านดงไชย	บ้านหนองซาง
๘	บ้านหนองเตา	บ้านแม่วะหลวง	บ้านสันทราย	บ้านห้วยเกาะหลวง	บ้านหนองหอย	บ้านสันป่าจี้	บ้านแม่เตี๊ยะนอก	บ้านเหล่ามะกอก
๙	บ้านท่าแม่ล		บ้านท่าอุดม	บ้านหัวน้ำพัฒนา	บ้านหอรบ	บ้านห้วยเกียง	บ้านทุ่งเจริญ	บ้านสองแควตะวันออก
๑๐	บ้านสบคือ		บ้านท่ามะเกว๋นเหนือ	บ้านสะพานหิน พัฒนา	บ้านชัยขมิญ	บ้านนาเบี้ยหลวง	บ้านแม่ถอดใต้	บ้านดอนแก้ว
๑๑	บ้านเด่นแก้ว				บ้านห้วยเตาปูน	บ้านห้วยไฉ้	บ้านท่าสามัคคี	บ้านท่าแม่ลชัย
๑๒	บ้านหนองเชียงราน				บ้านเวียงทอง	บ้านปากกอก ตะวันออก	บ้านสุขสวัสดิ์	บ้านวังทอง
๑๓	บ้านดอนทราย				บ้านแม่พูนเื้อ		บ้านแม่เตินเหนือ	บ้านแท่นดอกไม้
๑๔	บ้านแพะหลวง				บ้านเด่นไม้ซุง			บ้านวังหินพัฒนา

(ที่มา : ที่ว่าการอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง, พ.ศ.๒๕๖๗)

ตารางที่ ๒ ตารางสรุปเขตการปกครอง อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

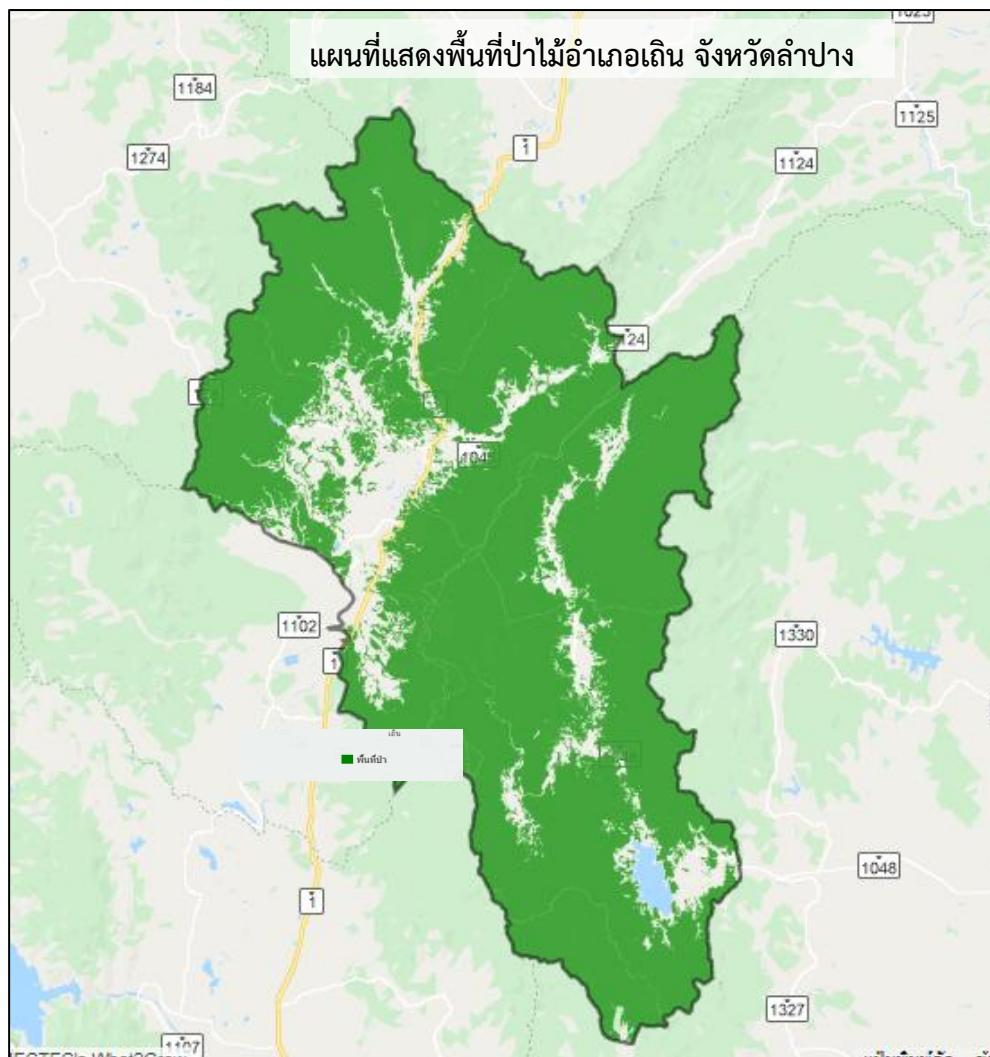
ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)	อบต	เทศบาลตำบล	เทศบาลเมือง	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนบ้าน (ครัวเรือน)
ล้อมแรด	๒๖,๘๗๕			๑	๑๔	๑๔,๔๔๗
แม่วะ	๘๓,๑๒๕	๑			๘	๑,๗๙๒
แม่ปะ	๓๐,๙๐๐	๑			๑๐	๑,๖๘๒
แม่มอก	๑๙๖,๖๒๐		๑		๑๐	๑,๗๙๒
เวียงมอก	๓๖๔,๐๕๒		๑		๑๔	๑๒,๕๐๔
นาโป่ง	๙๖,๖๕๔	๑			๑๒	๑,๗๕๙
แม่ถอด	๑๘๐,๖๐๔	๑			๑๓	๒,๑๘๒
เถินบุรี	๖๕,๐๐๐		๑		๑๔	๒,๑๒๘
รวม	๑,๐๔๓,๘๓๐	๔	๓	๑	๙๕	๓๘,๒๘๖

(ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

ป่าไม้ อำเภอเถิน มีสภาพพื้นที่เป็นป่าไม้เบญจพรรณ เป็นไม้สัก ไม้แดง ไม้ประดู่ ไม้ตะแบก ไม้มะค่า ฯลฯ มีพื้นที่ป่าสงวน ๕ แห่ง คือ ป่าแม่เลิม, ป่าแม่ปะ, ป่าแม่วะ, ป่าแม่มอก และป่าแม่อาบ

ภาพที่ ๒ ภาพแสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอเถิน
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๕)

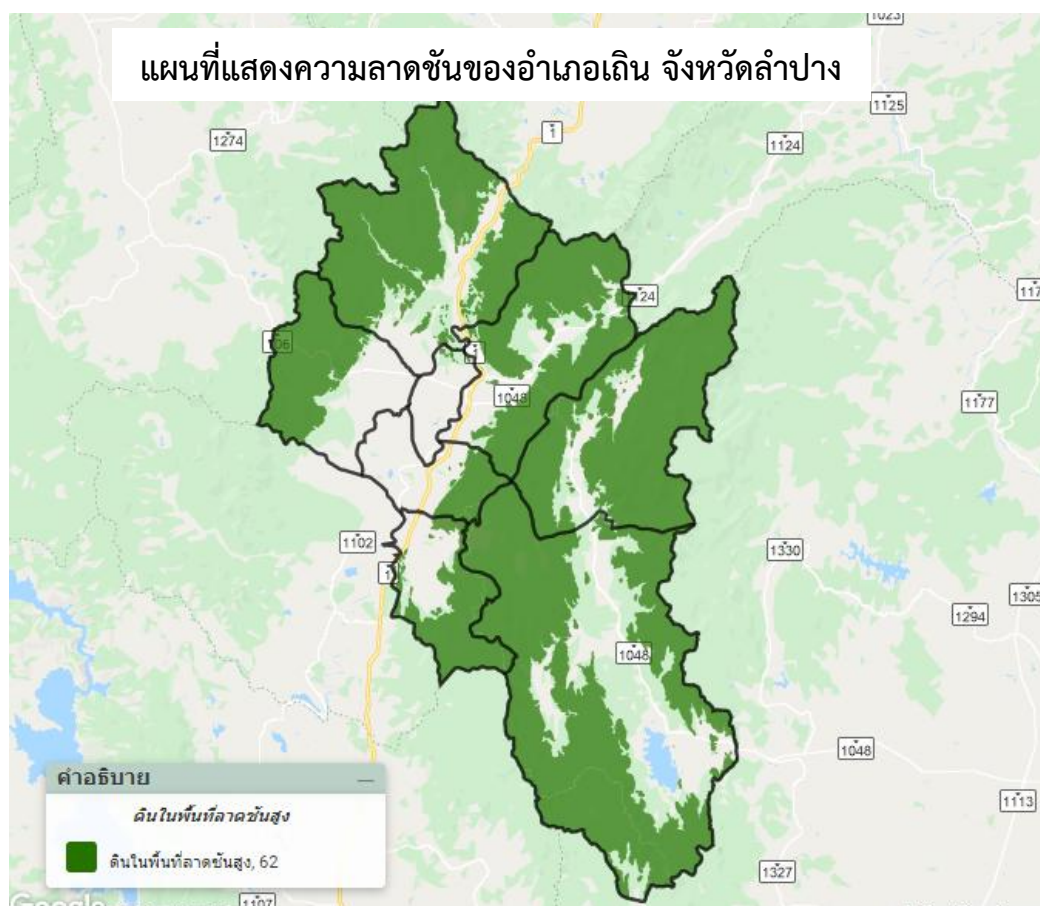
ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
ล้อมแรด	๒๔,๘๖๒	๗,๕๗๑	๓๐.๔๕
แม่วะ	๖๖,๖๔๙	๕๑,๔๕๘	๗๗.๒๑
แม่ปะ	๑๔๐,๐๙๑	๑๑๗,๒๙๔	๘๓.๗๓
แม่มอก	๑๖๘,๐๓๒	๑๕๕,๔๔๖	๙๒.๕๑
เวียงมอก	๓๖๘,๕๙๔	๓๒๑,๕๐๘	๘๗.๒๓
นาโป่ง	๙๕,๕๒๗	๗๒,๙๘๙	๗๖.๔๑
แม่ถอด	๑๙๕,๙๘๓	๑๗๐,๙๔๓	๘๗.๒๒
เถินบุรี	๕๑,๘๒๖	๓๒,๙๙๑	๖๓.๖๖
รวม	๑,๑๑๑,๕๖๔	๙๓๐,๒๐๐	๘๓.๖๘

(ที่มา : Agri-map online, พ.ศ.๒๕๖๕)

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

อำเภอเถิน มีพื้นที่ลาดชันสูง (พื้นที่ภูเขาและเทือกเขาซึ่งมีความลาดชันมากกว่า ๓๕ %) ทั้งหมด ๖๓๔,๔๓๒ ไร่ คิดเป็น ๕๗.๐๗ ของพื้นที่ทั้งหมด โดยตำบลที่มีพื้นที่ลาดชันสูงมากที่สุด คือ ตำบลเวียงมอก ๒๔๐,๕๑๖ ไร่ รองลงมา คือ ตำบลแม่ถอด ๑๔๕,๕๖๖ ไร่ และตำบลแม่มอก ๑๔๓,๘๖๕ ไร่ และตำบลที่มีพื้นที่ลาดชันสูงน้อยที่สุดคือตำบลล้อมแรด ๖๕๑ ไร่

ภาพที่ ๓ ภาพแสดงความลาดชันอำเภอเถิน

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๕)

๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

ดินในอำเภอเถิน มีกลุ่มชุดดินทั้งหมด ๑๑ หน่วยแผนที่กลุ่มชุดดิน มีชุดดินที่เหมาะสมกับการปลูกพืชจำนวน ๗ กลุ่มชุดดิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มชุดดินที่ ๕

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวสีเทาที่เกิดจากตะกอนลำนํ้า ปฏิกิริยาดินเป็นกลางหรือเป็นด่าง การระบายน้ำเลว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง

ปัญหา : บางพื้นที่ขาดแคลนน้ำ มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ : ปลุกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓ - ๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔ - ๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐ - ๗๐ วัน ปล่อยไว้ ๑ - ๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ย แต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕ - ๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่ หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑ - ๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับ ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖ - ๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐ - ๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕ - ๑.๐ เมตร ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑ - ๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมี หรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕ - ๒๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๒๒

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินทรายลึกมากเกิดจากตะกอนลำน้ำที่มีเนื้อดินเป็นดินทรายหนา ปฏิกริยาดิน เป็นกรด การระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงดีปานกลางความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : เนื้อดินเป็นทรายจัดมีความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ พืชมักแสดงอาการขาดน้ำในช่วงฝน ทิ้งช่วง มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำและมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ : ปลุกข้าว ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓ - ๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสดร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๑๖-๘ (หวานโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๖ - ๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบ เมื่อ อายุ ๕๐ - ๗๐ วัน ปล่อยไว้ ๑ - ๒ สัปดาห์) พัฒนาแหล่งน้ำชลประทานไว้ ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ ปลูกพืชไร่ พืชผักหรือพืชตระกูลถั่วหลังเก็บเกี่ยวข้าวโดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓ - ๔ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ยกร่องกว้าง ๖ - ๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐ - ๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕ - ๑.๐ เมตร และมีคันดินอัดแน่นล้อมรอบเพื่อป้องกันน้ำท่วมขัง ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓ - ๔ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือขุดหลุมปลูกขนาด ๗๕x๗๕x๗๕ ซม. พร้อมปรับปรุงหลุมปลูก ด้วยอินทรีย์วัตถุ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมี ๒๕ - ๕๐ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บ ผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิตใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและ จัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๓๑

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินทรายแฉะละเอียดหรือดินร่วนละเอียดลึกมากที่เกิดจากตะกอนแม่น้ำหรือ ตะกอนน้ำพารูปพัด ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงปานกลาง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดม สมบูรณ์ปานกลางสมบัติของดินเป็นกลุ่มชุดดินที่มีวัตถุต้นกำเนิดดินเป็นพวกตะกอนลำน้ำพบบนสันดินริมน้ำ เกาะ เนินตะกอนรูปพัด หรือที่ราบตะกอนน้ำพาพบบริเวณพื้นที่ดอนที่มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็น ลูกคลื่นลอนลาด เป็นดินลึกมาก การระบายน้ำดีถึงดีปานกลางเนื้อดินเป็นพวกดินทรายแฉะหรือดินร่วน ละเอียด สีดินเป็นสีน้ำตาล หรือสีน้ำตาลปนแดง บางแห่งในดินล่างลึก ๆ มีจุดประสีเทาและสีน้ำตาล อาจมีแร่ ไมกาหรือก้อนปูนปะปนอยู่ด้วย ดินชั้นบนมักมีปฏิกริยาเป็นกรดปานกลางถึงปานกลางส่วนชั้นดินล่าง ถ้ามี ก้อนปูนปะปน มีปฏิกริยาเป็นกลางถึงเป็นด่างจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๗.๐ - ๘.๕ การใช้ ประโยชน์ใช้ปลูกพืชไร่ต่าง ๆ เช่น ข้าวโพด อ้อย ฝ้าย ยาสูบ ถั่วต่าง ๆ และสับปะรด บางแห่งใช้ปลูกไม้ผล หรือเป็นที่อยู่อาศัย

ปัญหา : ดินกลุ่มนี้ ไม่ค่อยมีปัญหาในการใช้ประโยชน์ แต่อาจขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งช่วงนาน บางพื้นที่อาจพบชั้นดานแข็งที่เกิดจากการเกษตรกรรม

แนวทางการจัดการ : การปลูกพืชผักหรือผลไม้ ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐ - ๓๕ กิโลกรัม/หลุม มีวัสดุคลุมดินปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้นในช่วงเจริญเติบโตก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูกเพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไว้ไม่ให้เสื่อมโทรม พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในพื้นที่ปลูก

ปลูกพืชไร่หรือพืชผักไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสมและที่ความแตกต่างกันในแต่ละปี เพื่อทำลายชั้นดานและป้องกันการเกิดชั้นดานจัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนใหม่ การปลูกพืชบำรุงดินอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒ - ๓ ตัน/ไร่หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพราง ๘ - ๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖ - ๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔ - ๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑ - ๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดินหรือทำแนวรั้วหญ้าแฝก มีการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูกเพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไว้ ไม่ให้เสื่อมโทรมลง พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๓๓

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินร่วนละเอียดลึกถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อหยาบ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ดินปนทราย เนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายและดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำในบริเวณที่มีความลาดชันสูงจะมีปัญหาเกี่ยวกับชะล้างพังทลายของหน้าดิน

แนวทางการจัดการ : ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐ - ๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น การทำขั้นบันได หรือการสร้างคันดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม วัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้ว หรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโตก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูกพัฒนาแหล่งน้ำและมีระบบการให้น้ำในแปลงปลูก พื้นที่ที่เป็นกรดจัดมาก ควรใช้วัสดุปูน ๐.๕ - ๑.๐ กิโลกรัม/หลุม

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒ - ๓ ตัน/ไร่หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพราง ๘ - ๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖ - ๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔ - ๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑ - ๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำมีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบพัฒนาแหล่งน้ำและระบบการให้น้ำในแปลงปลูก พื้นที่ที่เป็นกรดจัดมาก ควรใช้วัสดุปูน ๒๐๐ - ๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่

กลุ่มชุดดินที่ ๔๘

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินต้นถึงก่อนหินหรือเศษหิน และอาจพบชั้นหินพื้น ภายในความลึก ๑๕๐ ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : เป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ป่าละเมาะ และทุ่งหญ้า ธรรมชาติ บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่หรือไม้โตเร็ว

แนวทางการจัดการ : ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ขุดหลุมปลูกขนาด ๗๕x๗๕x๗๕ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยหน้าดินร่วมกับปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๕ - ๕๐ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น

การสร้างคันดิน ทำชั้นบันได ทำฐานปลูกเฉพาะต้น ปลูกพืชคลุมดิน ทำแนวรั้วหญ้าแฝก ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิตใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ที่มีหน้าดินหนาและมีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จัดระบบการปลูกพืชให้หมุนเวียนตลอดทั้งปีและปลูกพืชบำรุงดินร่วมอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓ - ๔ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมลิ็ดถั่วพริ้ว ๑๐ - ๑๒ กิโลกรัม/ไร่ เมลิ็ดถั่วพุ่ม ๘ - ๑๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๖ - ๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑ - ๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน หรือทำแนวรั้วหญ้าแฝก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๕๕

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินลึกปานกลางถึงชั้นหินพื้น เศษหิน ก้อนหินหรือลูกรัง ปฏิกริยาดินเป็นกลางหรือเป็นด่าง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : ดินมีโครงสร้างแน่นที่บยากต่อการไถของของรากพืช มักเกิดชั้นดานไถพรวนได้ง่าย หากไถพรวนในระยะเวลาที่ไม่เหมาะสม

แนวทางการจัดการ : ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐ - ๓๕ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเช่น ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชแซม สร้างคันดิน ชั้นบันได ทำแนวรั้ว หรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้นในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิตใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จัดระบบการปลูกพืชให้หมุนเวียนตลอดทั้งปี ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒ - ๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมลิ็ดถั่วพริ้ว ๘ - ๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมลิ็ดถั่วพุ่ม ๖ - ๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔ - ๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑ - ๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน ปลูกพืชสลับเป็นแถบ หรือทำแนวรั้วหญ้าแฝกพัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๕๖

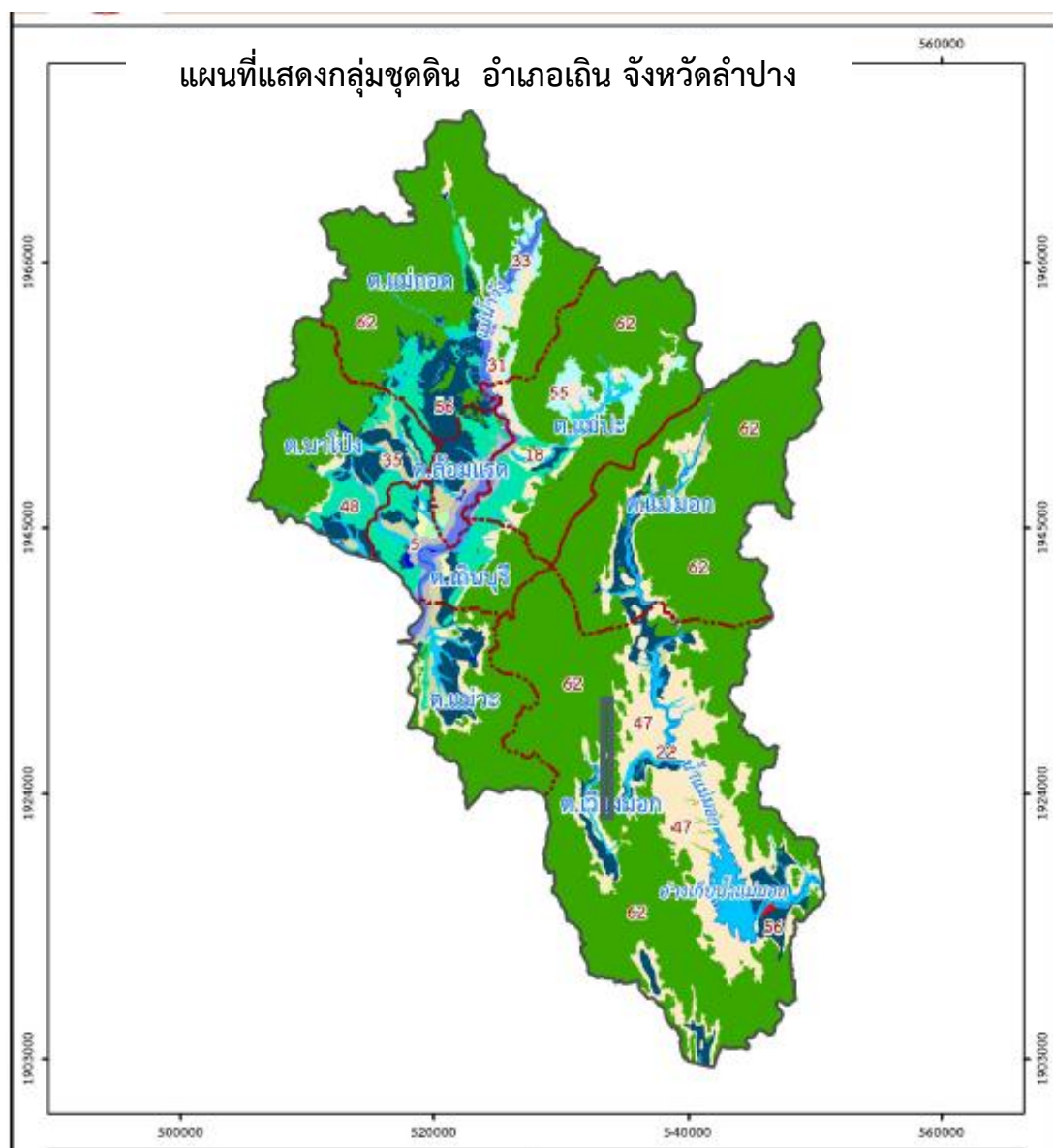
ลักษณะเด่น : กลุ่มดินลึกปานกลางถึงชั้นหินพื้น เศษหินหรือลูกรัง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำและอาจเกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย ถ้าปลูกพืชในบริเวณที่มีความลาดชันมากๆโดยไม่มีการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

แนวทางการจัดการ : ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐ - ๓๕ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเช่น ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชแซม สร้างคันดิน ทำชั้นบันไดทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้นในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิตใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำ และจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จัดระบบการปลูกพืชให้หมุนเวียนตลอดทั้งปี ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒ - ๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมลิ็ดถั่วพริ้ว ๘ - ๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมลิ็ดถั่วพุ่ม ๖ - ๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔ - ๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑ - ๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ ปลูกพืชปุ๋ยสด

มีวัสดุคลุมดิน ปลุกพืชหมุนเวียน ปลุกพืชสลับเป็นแถบทำแนวรั้วหญ้าแฝก พัฒนาแหล่งน้ำ และจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

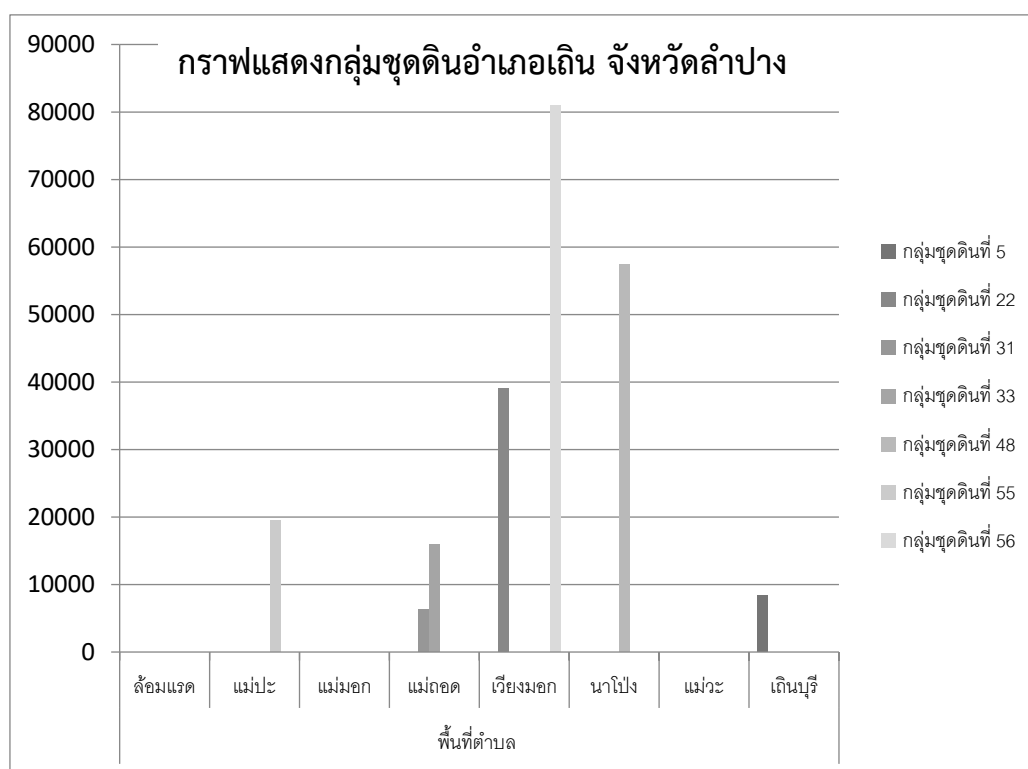

ภาพที่ ๔ แสดงกลุ่มชุดดินของอำเภอดงเจน จังหวัดลำปาง
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๔)

ตารางที่ ๔ แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดินอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

กลุ่มชุดดิน	พื้นที่ตำบล								ผลรวมทั้งหมด (ไร่)
	ล้อมแรด	แม่ปะ	แม่มอก	แม่ถอด	เวียงมอก	นาโป่ง	แม่วะ	เถินบุรี	
กลุ่มชุดดินที่ ๕								√	๘,๓๘๗.๒๑
กลุ่มชุดดินที่ ๒๒					√				๓๙,๐๖๔.๙๐
กลุ่มชุดดินที่ ๓๑				√					๖,๒๓๑.๔๖
กลุ่มชุดดินที่ ๓๓				√					๑๕,๙๒๗.๒๒
กลุ่มชุดดินที่ ๔๘						√			๕๗,๓๖๔.๑๒
กลุ่มชุดดินที่ ๕๕		√							๑๙,๔๕๔.๕๖
กลุ่มชุดดินที่ ๕๖					√				๘๑,๐๑๕.๒๕
ผลรวมทั้งหมด									๒๒๗,๔๔๔.๗๒

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๔)

ภาพที่ ๕ กราฟแสดงกลุ่มชุดดินของอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๔)

๓. สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของอำเภอเถิน อยู่ในเขตร้อน มีป่าไม้ ภูเขา ทิวเขา และหุบเขา ฝนจะตกตั้งแต่วันที่ ๑๕ เดือนเมษายน จนถึงเดือนพฤศจิกายน ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๘๗๘.๑๖ มิลลิเมตร/ปี

๓.๒ ฤดูกาล

ฤดูกาลของอำเภอเถิน แบ่งออกเป็น ๓ ฤดู ได้แก่

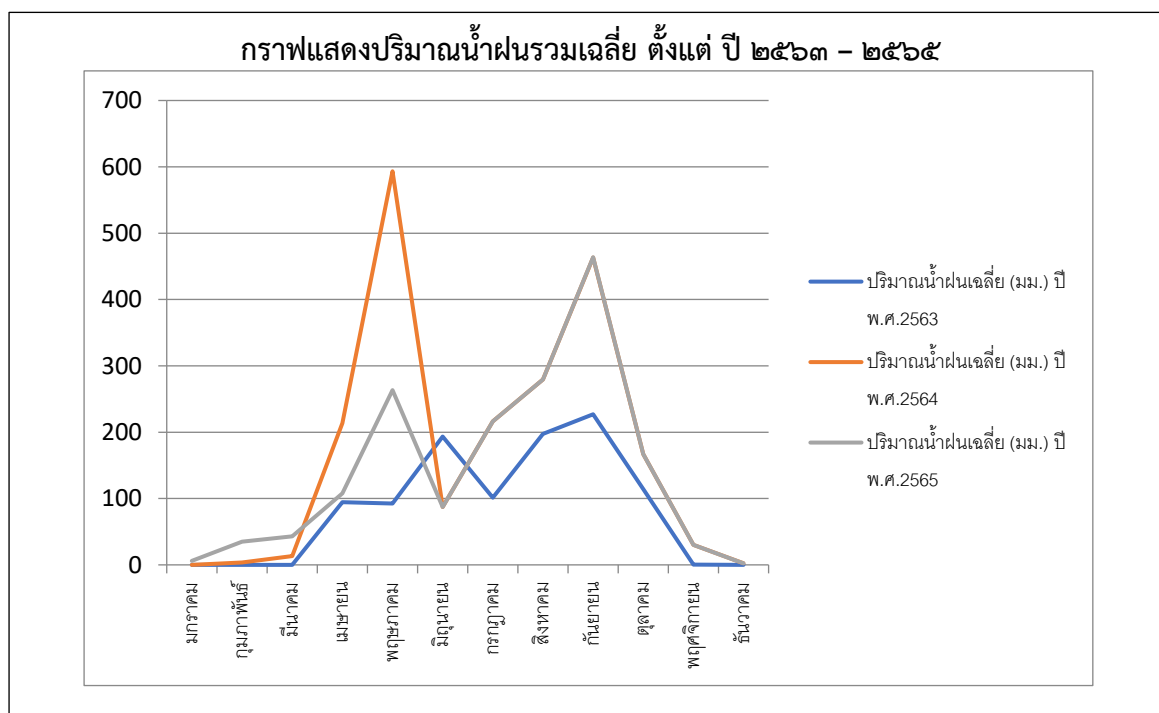
ฤดูร้อน เริ่มประมาณเดือนมีนาคมจนถึงกลางเดือนพฤษภาคม ช่วงที่มีอากาศร้อนจัดที่สุดคือเดือนเมษายน

ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคม

ฤดูหนาว เริ่มประมาณเดือนพฤศจิกายนจนถึงช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ช่วงอากาศหนาวจัด คือ เดือนมกราคม

๓.๓ ปริมาณน้ำฝน

อำเภอเถิน มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปี ๒๕๖๓ มีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ ๘๕.๑๗ มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือนมิถุนายน – กันยายน มีปริมาณฝนสูงสุดในเดือนกันยายน ที่ ๒๒๗ มิลลิเมตร ปี ๒๕๖๔ มีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ ๑๒๕.๖๖ มิลลิเมตร มีฝนตกชุกในช่วงเดือนเมษายน – กันยายน มีปริมาณฝนสูงสุดในเดือนกันยายน ที่ ๔๖๓.๑ มิลลิเมตร ปี ๒๕๖๕ มีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ ๑๔๑.๗๗ มิลลิเมตร มีฝนตกชุกในช่วงเดือนพฤษภาคม – กันยายน มีปริมาณฝนสูงสุดในเดือนกันยายน ที่ ๔๖๓.๗ มิลลิเมตร

ภาพที่ ๖ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๓ ปี ตั้งแต่ ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕

(ที่มา : <http://www.cmnet.tmd.go.th>, พ.ศ.๒๕๖๖)

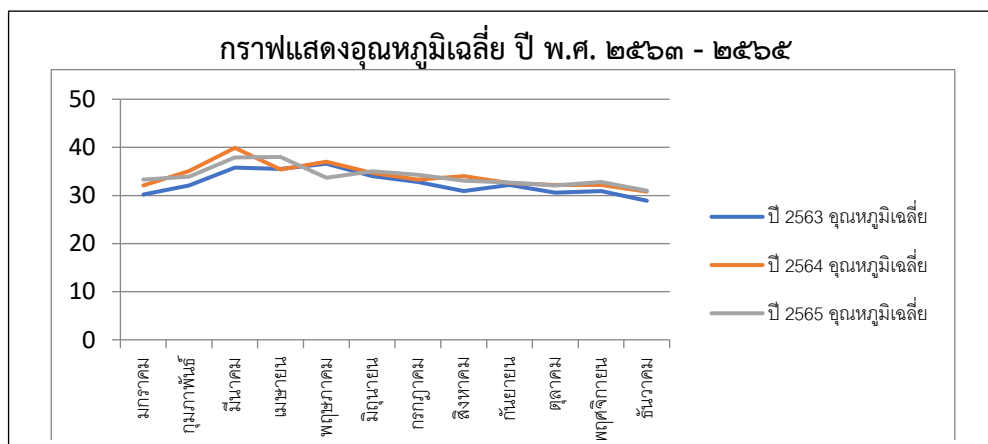
ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๓ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕

ที่	เดือน	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย (มม.) ปี พ.ศ.๒๕๖๓	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย (มม.) ปี พ.ศ.๒๕๖๔	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย (มม.) ปี พ.ศ.๒๕๖๕
๑	มกราคม	๐.๐	๐.๐	๕.๙
๒	กุมภาพันธ์	๐.๐	๓.๖	๓๕.๑
๓	มีนาคม	๐.๐	๑๓.๓	๔๓.๐
๔	เมษายน	๙๔.๕	๒๑๓.๕	๑๐๗.๘
๕	พฤษภาคม	๙๒.๗	๕๙๓.๓	๒๖๓.๕
๖	มิถุนายน	๑๙๓.๖	๘๗.๒	๘๗.๒
๗	กรกฎาคม	๑๐๑.๔	๒๑๖.๔	๒๑๖.๔
๘	สิงหาคม	๑๙๗.๔	๒๗๙.๓	๒๗๙.๕
๙	กันยายน	๒๒๗.๐	๔๖๓.๑	๔๖๓.๗
๑๐	ตุลาคม	๑๑๔.๒	๑๖๖.๙	๑๖๖.๙
๑๑	พฤศจิกายน	๐.๖	๓๐.๑	๓๐.๑
๑๒	ธันวาคม	๐.๐	๒.๓	๒.๓
	รวมทั้งปี	๑,๐๒๑.๔	๑,๕๐๗.๙	๑,๗๐๑.๒
	เฉลี่ย/ปี	๘๕.๑๗	๑๒๕.๖๖	๑๔๑.๗๗

(ที่มา : <http://www.cmnet.tmd.go.th>, พ.ศ.๒๕๖๖)

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

อำเภอเถิน ปี ๒๕๖๓ ปริมาณอุณหภูมิเฉลี่ย ที่ ๓๒.๕ องศาเซลเซียส โดยมีอุณหภูมิต่ำสุด ๙.๐ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุด ๓๙.๘ องศาเซลเซียส ปี ๒๕๖๔ ปริมาณอุณหภูมิเฉลี่ย ที่ ๓๔.๑ องศาเซลเซียส โดยมีอุณหภูมิต่ำสุด ๑๒.๒ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุด ๔๒.๐ องศาเซลเซียส ปี ๒๕๖๕ ปริมาณอุณหภูมิเฉลี่ย ที่ ๓๔.๐ องศาเซลเซียส โดยมีอุณหภูมิต่ำสุด ๑๑.๘ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุด ๔๒.๖ องศาเซลเซียส

ภาพที่ ๗ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ย ปี ๒๕๖๓-๒๕๖๕
(ที่มา : <http://www.cmnet.tmd.go.th>, พ.ศ.๒๕๖๖)

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอเถิน ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕

เดือน	ปี ๒๕๖๓			ปี ๒๕๖๔			ปี ๒๕๖๕		
	อุณหภูมิ ต่ำสุด	อุณหภูมิ สูงสุด	อุณหภูมิ เฉลี่ย	อุณหภูมิ ต่ำสุด	อุณหภูมิ สูงสุด	อุณหภูมิ เฉลี่ย	อุณหภูมิ ต่ำสุด	อุณหภูมิ สูงสุด	อุณหภูมิ เฉลี่ย
มกราคม	๙.๐	๓๓.๒	๓๐.๒	๑๒.๔	๓๕.๙	๓๒.๑	๑๒.๕	๓๖.๑	๓๓.๓
กุมภาพันธ์	๑๒.๑	๓๔.๐	๓๒.๑	๑๓.๑	๓๘.๗	๓๕.๑	๑๒.๕	๓๖.๘	๓๓.๙
มีนาคม	๑๕.๕	๓๗.๙	๓๕.๘	๑๖.๙	๔๒.๐	๓๙.๙	๒๐.๔	๔๐.๑	๓๗.๙
เมษายน	๑๘.๐	๓๙.๘	๓๕.๕	๒๑.๐	๔๑.๖	๓๕.๔	๒๐.๕	๔๒.๖	๓๘.๐
พฤษภาคม	๒๐.๗	๓๙.๕	๓๖.๖	๒๓.๐	๓๙.๗	๓๗.๐	๒๒.๕	๓๗.๕	๓๓.๗
มิถุนายน	๒๒.๖	๓๗.๒	๓๔.๐	๒๓.๓	๓๘.๒	๓๔.๗	๒๒.๐	๓๗.๙	๓๕.๐
กรกฎาคม	๒๓.๑	๓๖.๘	๓๒.๘	๒๒.๙	๓๙.๑	๓๓.๓	๒๒.๘	๓๗.๗	๓๔.๓
สิงหาคม	๒๑.๕	๓๔.๘	๓๐.๙	๒๓.๐	๓๗.๐	๓๔.๐	๒๑.๙	๓๖.๑	๓๓.๑
กันยายน	๒๓.๒	๓๕.๐	๓๒.๒	๒๑.๖	๓๕.๕	๓๒.๖	๒๑.๘	๓๖.๕	๓๒.๗
ตุลาคม	๑๗.๓	๓๓.๖	๓๐.๖	๒๑.๐	๓๕.๕	๓๒.๒	๑๗.๕	๓๔.๕	๓๒.๑
พฤศจิกายน	๑๓.๕	๓๒.๕	๓๐.๙	๑๗.๑	๓๕.๒	๓๒.๒	๑๕.๓	๓๔.๙	๓๒.๘
ธันวาคม	๙.๐	๓๘.๐	๒๘.๙	๑๒.๒	๓๓.๓	๓๐.๘	๑๑.๘	๓๔.๖	๓๑.๐

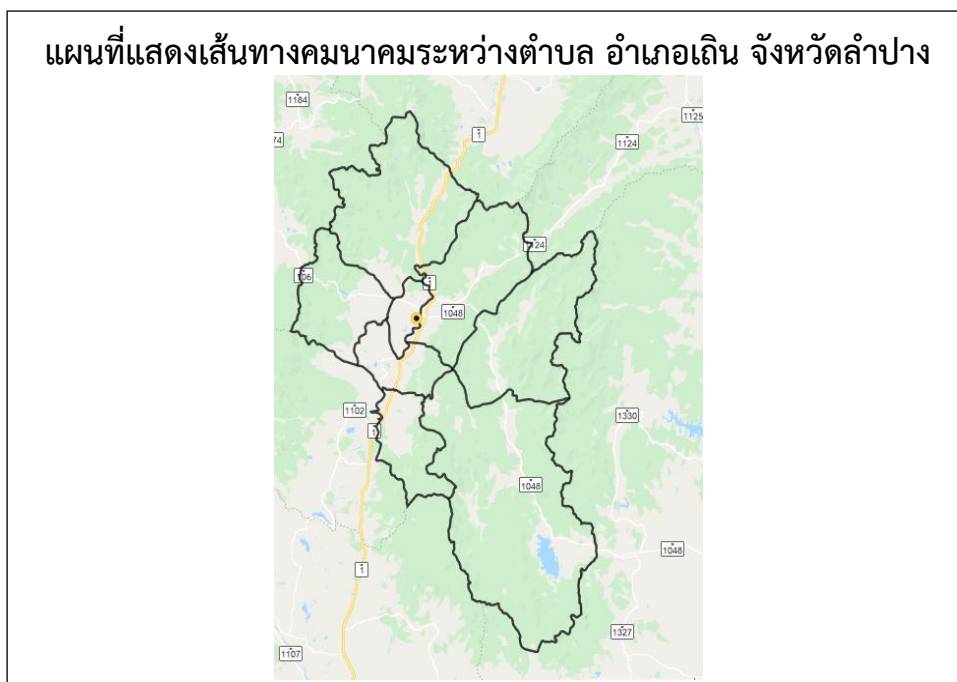
(ที่มา : <http://www.cmmet.tmd.go.th>, พ.ศ.๒๕๖๖)

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

อำเภอเถิน มีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน เส้นทางจากอำเภอไปถึงตำบลต่าง ๆ เป็นถนนลาดยางตลอดสายทุกตำบล ส่วนถนนภายในหมู่บ้านเป็นถนนคอนกรีตเสริมไม้ไผ่ มีระยะทางระหว่างที่ว่าการอำเภอเถิน กับตำบลต่าง ๆ ดังนี้ (ถึง อบต. เป็นจุดศูนย์กลาง)

ที่ว่าการอำเภอเถิน - ตำบลนาโป่ง	๑๒	กิโลเมตร
ที่ว่าการอำเภอเถิน - ตำบลเถินบุรี	๔	กิโลเมตร
ที่ว่าการอำเภอเถิน - ตำบลแม่วะ	๑๘	กิโลเมตร
ที่ว่าการอำเภอเถิน - ตำบลแม่ปะ	๔	กิโลเมตร
ที่ว่าการอำเภอเถิน - ตำบลแม่ถอด	๑๓	กิโลเมตร
ที่ว่าการอำเภอเถิน - ตำบลแม่หมอก	๑๖	กิโลเมตร
ที่ว่าการอำเภอเถิน - ตำบลเวียงหมอก	๒๕	กิโลเมตร

ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๔)

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัด และอำเภอ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ทางรถยนต์ สามารถเดินทางได้สะดวก คือ สถานีขนส่งผู้โดยสาร จำนวน ๑ สถานี มีสายเดินรถประจำทางระหว่างอำเภอ/จังหวัด ได้แก่

- สาย 91 กรุงเทพฯ-ลำปาง (กรุงเทพฯ-นครสวรรค์-กำแพงเพชร-ตาก-ลำปาง) บริษัทผู้เดินรถ ได้แก่ บขส., สมบัติทัวร์, สยามเฟิร์สทัวร์, พรพิริยะทัวร์, นิวิริยะทัวร์

- สาย 13 กรุงเทพฯ-ฝาง-บ้านท่าตอน (กรุงเทพฯ-นครสวรรค์-กำแพงเพชร-ตาก-ลำปาง-เชียงใหม่-แมริม-ฝาง-แม่อาย-บ้านท่าตอน) บริษัทผู้เดินรถ ได้แก่ บขส., นิวิริยะทัวร์

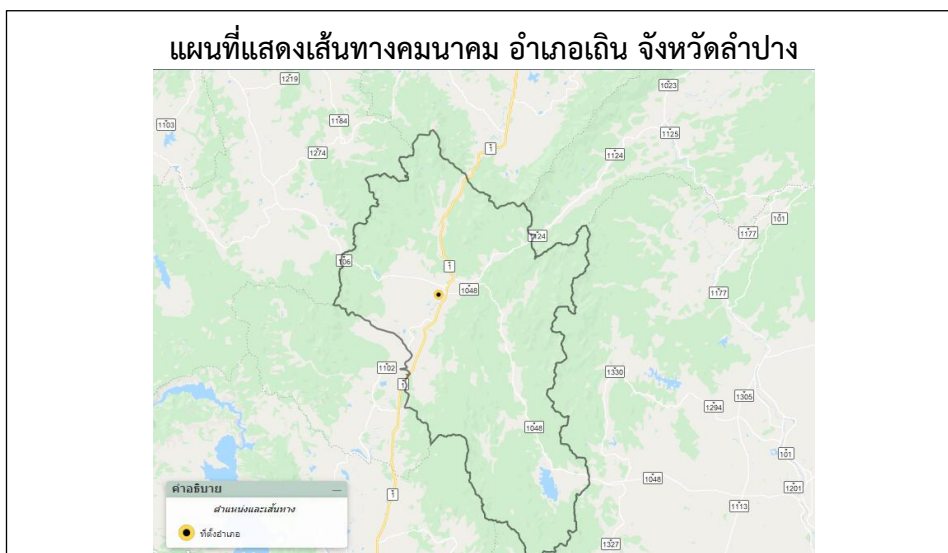
- สาย 18 กรุงเทพฯ-เชียงใหม่ (กรุงเทพฯ-นครสวรรค์-กำแพงเพชร-ตาก-ลำปาง-เชียงใหม่) บริษัทผู้เดินรถ ได้แก่ บขส., สมบัติทัวร์, สยามเฟิร์สทัวร์, พรพิริยะทัวร์, นิวิริยะทัวร์, เชิดชัยทัวร์, รุ่งประเสริฐทัวร์, อินทราทัวร์, นครชัยแอร์, เอื้องหลวงทัวร์, บุษราคัมทัวร์

- สาย 924 กรุงเทพฯ-ลำพูน (กรุงเทพฯ-นครสวรรค์-กำแพงเพชร-ตาก-ลำปาง-ลำพูน) บริษัทผู้เดินรถ ได้แก่ บขส., เชิดชัยทัวร์

- สาย 964 กรุงเทพฯ-ดอยเต่า-จอมทอง (กรุงเทพฯ-นครสวรรค์-กำแพงเพชร-ตาก-เถิน-ลี้-ดอยเต่า-จอมทอง) บริษัทผู้เดินรถ ได้แก่ บขส.

- สาย 9911 กรุงเทพฯ-ลำพูน (ข) กรุงเทพฯ-นครสวรรค์-กำแพงเพชร-ตาก-เถิน-ลี้-ลำพูน บริษัทผู้เดินรถ ได้แก่ บขส.

- สาย 90 กรุงเทพฯ-เชียงราย (ก) (กรุงเทพฯ-นครสวรรค์-ตาก-ลำปาง-พะเยา-เชียงราย) บริษัทผู้เดินรถ ได้แก่ สมบัติทัวร์, สยามเพิร์ลทัวร์, เชิดชัยทัวร์, หนานคาทัวร์, อินทราทัวร์, นครชัยแอร์
 - สาย 660 ระยอง-เชียงราย-แม่สาย (รถด่วนพิเศษ VIP) (ระยอง-พัทยา-ชลบุรี-ฉะเชิงเทรา-นครสวรรค์-ตาก-ลำปาง-พะเยา-เชียงราย-แม่สาย) บริษัทผู้เดินรถ ได้แก่ นครชัยแอร์
 - สาย 155 พิษณุโลก-เชียงใหม่ (สายเก่า) (พิษณุโลก-สุโขทัย-ตาก-เถิน-ลำปาง-ลำพูน-เชียงใหม่) บริษัทผู้เดินรถ ได้แก่ สุโขทัยวินทัวร์, ศรีทวงค์ทัวร์
 - สาย 132 พิษณุโลก-เชียงใหม่ (สายเก่า) (พิษณุโลก-สุโขทัย-สวรรคโลก-ทุ่งเสลี่ยม-เถิน-ลำปาง-ลำพูน-เชียงใหม่) บริษัทผู้เดินรถ ได้แก่ สุโขทัยวินทัวร์
 - สาย 114 นครสวรรค์-เชียงใหม่ (นครสวรรค์-กำแพงเพชร-ตาก-ลำปาง-ลำพูน-เชียงใหม่) บริษัทผู้เดินรถ ได้แก่ นครสวรรค์ยานยนต์ (ถาวรฟาร์มทัวร์)
 - สาย 175 ขอนแก่น-เชียงใหม่ (สายเก่า) (ขอนแก่น-ชุมแพ-หล่มสัก-พิษณุโลก-สุโขทัย-ตาก-เถิน-ลำปาง-ลำพูน-เชียงใหม่) บริษัทผู้เดินรถ ได้แก่ อีสานทัวร์, ภูหลวงทรานสปอร์ตทัวร์
 - สาย 779 ภูเก็ต-เชียงใหม่ (ภูเก็ต-สุราษฎร์ธานี-ชุมพร-ประจวบฯ-หัวหิน-ชะอำ-เพชรบุรี-นครสวรรค์-กำแพงเพชร-ตาก-ลำปาง-ลำพูน-เชียงใหม่) บริษัทผู้เดินรถ ได้แก่ ไทยพัฒนกิจขนส่ง
 - สาย 672 แม่สาย-แม่สวด (แม่สาย-แม่จัน-เชียงราย-เวียงป่าเป้า-เชียงใหม่-ลำพูน-ดอยติ-ลำปาง-เถิน-บ้านตาก-ตาก-แม่สวด) บริษัทผู้เดินรถ ได้แก่ ไทยพัฒนกิจขนส่ง
 - สาย 673 แม่สาย-เชียงราย-ตาก-แม่สวด (แม่สาย-เชียงราย-พะเยา-จาว-ลำปาง-เถิน-ตาก-แม่สวด) บริษัทผู้เดินรถได้แก่ ไทยพัฒนกิจขนส่ง จำกัด
 - รถตู้ปรับอากาศลำปาง-เถิน-แม่พริก บริษัท สหกรณ์เดินรถนครลำปาง จำกัด
- ทางหลวงแผ่นดิน ดังนี้
ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑	เถิน-ลำปาง	ระยะทาง 96 กิโลเมตร
ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑๒๔	เถิน-วังชิ้น (จ.แพร่)	ระยะทาง 56 กิโลเมตร
ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๔๘	เถิน-ทุ่งเสลี่ยม (จ.สุโขทัย)	ระยะทาง 65 กิโลเมตร
ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๖	เถิน-ลี้ (จ.ลำพูน)	ระยะทาง 49 กิโลเมตร
ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑	เถิน-ตาก	ระยะทาง 89 กิโลเมตร

ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๕)

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

อำเภอเถิน เป็นพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ๆ หลายแห่ง ดังนี้

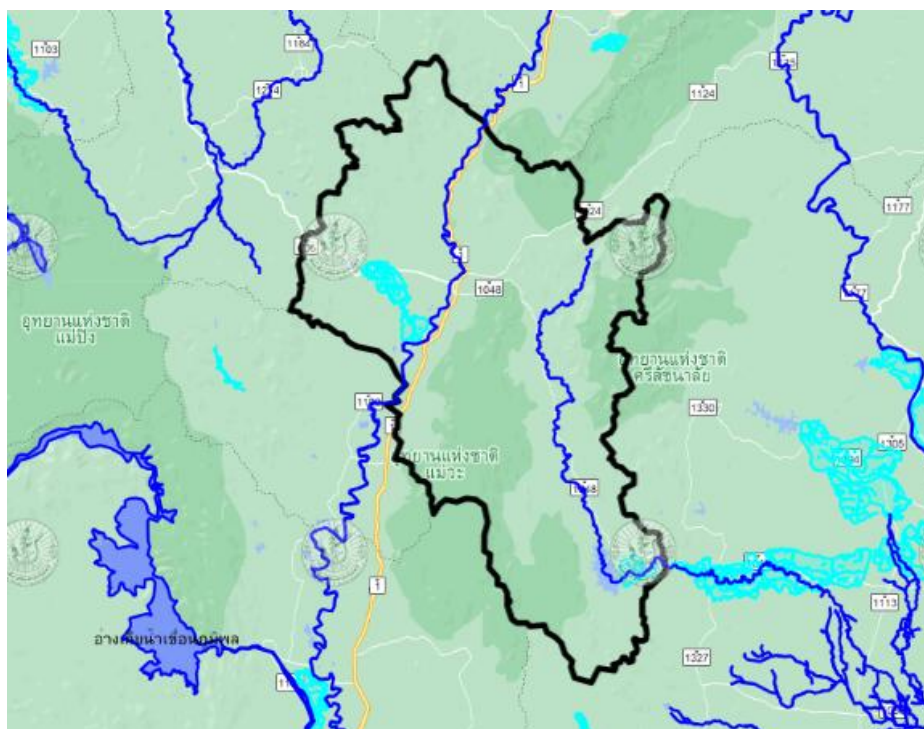
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง

- กลุ่มน้ำวังตอนบน อยู่ในพื้นที่ตำบลแม่ถอด มีลำห้วยสาขา ๔ ลำห้วย คือ ลำห้วยแม่แก่ง, แม่ถอด, แม่อุ้มลอง, แม่เติน มีพื้นที่รับน้ำทั้งหมด ๑๖,๐๕๐ ไร่
- กลุ่มน้ำแม่ปะ อยู่ในพื้นที่ตำบลแม่ปะ มีลำห้วยสาขา ๗ ลำห้วย คือ ลำห้วยจั่ว, ห้วยแครง, ห้วยโป่ง, ห้วยแม่สนั่น, ห้วยกอก, ห้วยแม่ตงกลาง, ห้วยปากกอก, มีพื้นที่รับน้ำทั้งหมด ๕,๑๐๒ ไร่
- กลุ่มน้ำแม่มอก อยู่ในพื้นที่ตำบลแม่มอก, เวียงมอก มีลำห้วยสาขา ๗ ลำห้วย คือ ลำห้วยแม่พระกาฬ, ห้วยแม่ แสลม, ห้วยต้นยาง, ห้วยแม่พู, ห้วยมะโอ, ห้วยแม่แพม, ห้วยริน มีพื้นที่รับน้ำทั้งหมด ๑๖,๒๔๙ ไร่
- กลุ่มน้ำแม่อาบ อยู่ในพื้นที่ตำบลนาโป่ง มีลำห้วยสาขา ๔ ลำห้วย คือ ลำห้วยปากกอก, ห้วยแก้ว, ห้วยแม่เชียงราย, ห้วยโป่งแค มีพื้นที่รับน้ำทั้งหมด ๘,๖๔๖ ไร่

๕.๒ อ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฝายทดน้ำ ได้แก่

- อ่างเก็บน้ำแม่อาบ	พื้นที่รับน้ำ	๘,๔๐๐ ไร่
- อ่างเก็บน้ำแม่มอก	พื้นที่รับน้ำ	๒,๘๐๐ ไร่
- อ่างเก็บน้ำสันเด่นยาว	พื้นที่รับน้ำ	๑,๐๐๐ ไร่
- อ่างเก็บน้ำห้วยแม่ปะ	พื้นที่รับน้ำ	๑,๕๐๐ ไร่
- อ่างเก็บน้ำห้วยห้อม	พื้นที่รับน้ำ	๑,๑๐๐ ไร่

แผนที่แสดงแหล่งน้ำ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๑๐ แหล่งน้ำธรรมชาติอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง
(ที่มา : <http://geoplots.doae.go.th/ssmap>, พ.ศ.๒๕๖๕)

๖. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ประชากรอำเภอเถิน ประชากรมีอาชีพหลักคือเกษตรกรรม มีพื้นที่การเกษตร ๙๖,๗๐๗ ไร่ (ร้อยละ ๘.๗ ของพื้นที่อำเภอ) โดยอยู่พื้นที่นอกเขตชลประทานทั้งหมด (ที่มา: ข้อมูลพื้นฐานอำเภอเถิน พ.ศ.๒๕๖๔) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมด้านเกษตร

อำเภอเถิน มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๑๗ กลุ่ม กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๓๐ กลุ่ม กลุ่มยุวเกษตรกร ๓ กลุ่ม วิสาหกิจชุมชน ๙๐ แห่ง สหกรณ์ ๑ แห่ง และกลุ่มเกษตรกร ๖ กลุ่ม

ตารางที่ ๗ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจอำเภอเถิน ปี ๒๕๖๕

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)							
		ข้าวนาปี	พืชไร่	ไม้ผล	ไม้ยืนต้น	ไม้โตเร็ว	พืชผัก	พืชอื่นๆ	รวม
ต.ล้อมแรด	๒๔,๘๖๒	๔,๒๔๔	๙๑	๑,๗๙๗	๑,๖๕๗	-	๖๘	-	๗,๘๕๗
ต.แม่วะ	๖๖,๖๔๙	๔,๘๑๐	๕๔๕	๑,๑๘๙	๕๙	๑๗๕	-	-	๖,๗๗๘
ต.แม่ปะ	๑๔๐,๐๙๑	๒,๕๑๔	๖๖๕	๑,๑๙๓	๘๐	๔,๘๖๙	๕๐	-	๙,๓๑๑
ต.แม่มอก	๑๖๘,๐๓๒	๒,๗๕๘	๕,๔๖๒	๑,๒๕๓	๑๒๒	๒,๙๒๔	-	๒๔๑	๑๒,๗๖๐
ต.เวียงมอก	๓๖๘,๕๙๔	๘,๒๖๓	๕,๗๔๙	๕๘๗	๓๓๐	๘๗๗	๑๔	๒,๑๒๗	๑๗,๙๔๗
ต.นาโป่ง	๙๕,๕๒๗	๖,๘๘๔	๘๕๗	๑๐๐	๓๕๘	๓๐๘	๗	๕,๔๗๗	๑๓,๙๙๑
ต.แม่ถอด	๑๙๕,๙๘๓	๓,๖๕๒	๔๓๖	๖๑๘	๙๗๔	๗๙๘	๕๒	๔,๓๘๙	๑๐,๙๑๙
ต.เถินบุรี	๕๑,๘๒๖	๖,๐๗๐	๕๐	๗๔๖	๑,๖๐๔	๑,๗๘๗	๙๗	๓,๖๒๒	๑๓,๙๗๖
พื้นที่รวม	๑,๑๑๑,๕๖๔	๓๙,๑๙๑	๑๓,๘๕๖	๗,๔๘๓	๕,๑๘๔	๑๑,๗๓๘	๒๘๙	๑๕,๘๕๖	๙๓,๕๙๙

(ที่มา : ระบบข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, พ.ศ.๒๕๖๗)

ตารางที่ ๘ ข้อมูลด้านปศุสัตว์

อำเภอ	เกษตรกรผู้เลี้ยง สัตว์รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
เถิน	๖,๐๕๗	๑๗,๖๔๑			๔,๓๘๒	๒๑๒,๘๓๓			
รวมทั้งหมด	๖,๐๕๗	๑๗,๖๔๑			๔,๓๘๒	๒๑๒,๘๓๓			

(ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอเถิน, พ.ศ.๒๕๖๔)

ตารางที่ ๙ ข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

อำเภอ	เกษตรกรรวม (ราย)	กุ้งทะเล	กุ้งน้ำจืด	ปลาทะเล	ปลาน้ำจืด	สัตว์น้ำสวยงาม	สัตว์น้ำอื่นๆ
เถิน	๑,๕๕๒				๕๑๗.๗๙๖๖ ไร่		
รวมทั้งหมด	๑,๕๕๒				๕๑๗.๗๙๖๖ ไร่		

(ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอเถิน, พ.ศ.๒๕๖๕)

๒) ธนาคารหรือสถาบันการเงิน

- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร - ธนาคารกรุงไทย
- ธนาคารกรุงเทพ - ธนาคารออมสิน

๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP)

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) ณ ราคาประจำปี ในปี พ.ศ ๒๕๖๔ เท่ากับ ๔๐,๕๖๖.๒ ล้านบาท เทียบกับปีที่แล้ว (ปี ๒๕๖๓) มีมูลค่า เท่ากับ ๓๙,๖๐๗.๗ ล้านบาท เพิ่มขึ้น ๙๕๘.๕ ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ ๒.๔

๖.๓ ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว (Per Capita GPP) ณ ราคาประจำปี ในปี พ.ศ.๒๕๖๔ มีรายได้ต่อคนต่อปีเท่ากับ ๙๒,๘๗๘.๒ บาท เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว (ปี ๒๕๖๓) ที่มีรายได้ต่อคนต่อปี ๙๐๑๘๙ บาท จำนวน ๒,๖๘๙.๒ บาท คิดเป็นร้อยละ ๔.๔

ตารางที่ ๑๐ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดลำปาง ณ ราคาของปี พ.ศ. ๒๕๖๔

(ล้านบาท) รายการ	ปี พ.ศ.	
	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ภาคเกษตร	-๘.๔	๒.๐
ภาคอุตสาหกรรม	-๙.๘	๒.๓
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	๓๙๖๐๗.๗	๔๐๕๖๖.๒
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (บาท)	๙๐๑๘๙	๙๒๘๗๘.๒

(ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดลำปาง, พ.ศ.๒๕๖๔)

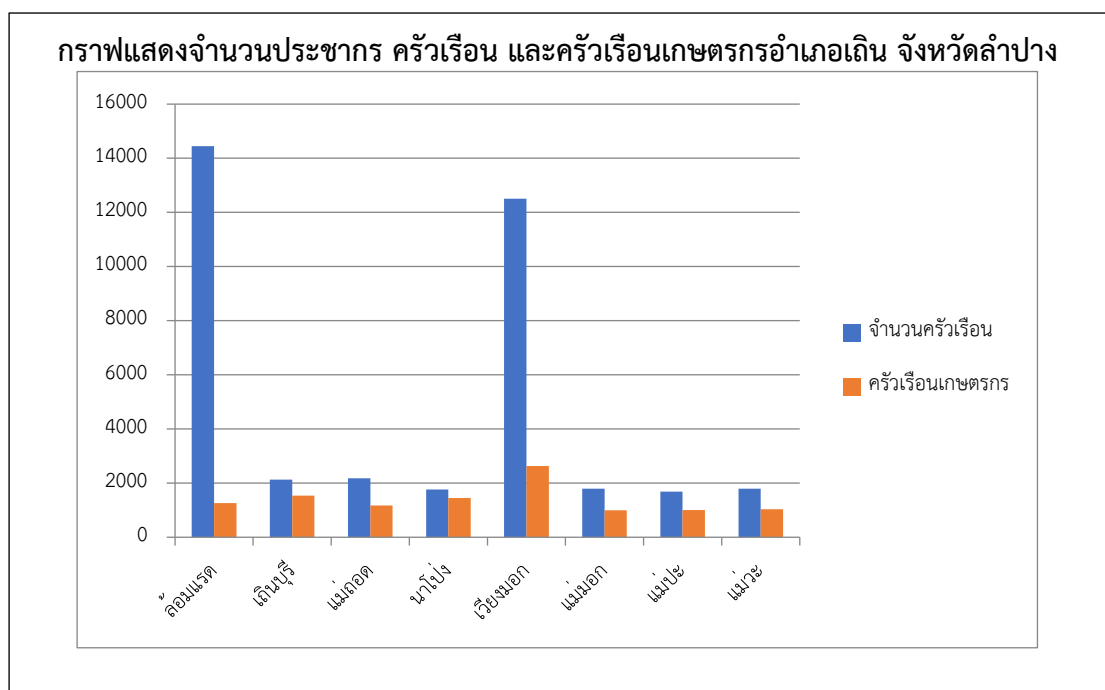
๖.๔ จำนวนครัวเรือน

จำนวนประชากรและจำนวนครัวเรือน ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ อำเภอเถิน มีประชากร จำนวน ๕๘,๐๕๕ คน เป็นชาย ๒๘,๒๙๒ คน เป็นหญิง ๒๙๗๖๓ คน ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอนับถือศาสนาพุทธ มีรายละเอียดแยกเป็นตำบล ดังนี้

ตารางที่ ๑๑ ตารางแสดงจำนวนประชากรในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ที่	ตำบล	ครัวเรือนทั้งหมด	ครัวเรือนเกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม

๑	ลื้อมแรด	๑๔,๔๔๗	๑,๒๖๒	๖,๖๑๘	๗,๖๓๙	๑๔,๒๕๗
๒	เถินบุรี	๒,๑๒๘	๑,๕๓๗	๓,๐๕๖	๓,๓๕๕	๖,๔๑๑
๓	แม่ถอด	๒,๑๘๒	๑,๑๖๘	๓,๒๙๓	๓,๒๗๙	๖,๕๗๒
๔	นาโป่ง	๑,๗๕๙	๑,๔๔๘	๒,๗๗๗	๒,๗๑๙	๕,๔๙๖
๕	เวียงมอก	๑๒,๕๐๔	๒,๖๒๗	๕,๑๓๔	๕,๑๘๔	๑๐,๓๑๘
๖	แม่มอก	๑,๗๙๒	๙๙๗	๒,๕๕๒	๒,๕๓๕	๕,๐๘๗
๗	แม่ปะ	๑,๖๘๒	๑,๐๐๓	๒,๒๐๓	๒,๒๓๔	๔,๔๓๗
๘	แม่วะ	๑,๗๙๒	๑,๐๓๒	๒,๖๕๙	๒,๘๑๘	๕,๔๗๗
รวม		๓๘,๒๘๖	๑๑,๐๗๔	๒๘,๒๙๒	๒๙,๗๖๓	๕๘,๐๕๕

ภาพที่ ๑๑ แสดงจำนวนประชากร ครัวเรือน และครัวเรือนเกษตรกร อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง
(ที่มา : กรมการปกครอง, พ.ศ.๒๕๖๔)

๖.๕ การศึกษา

(๑) สถานศึกษา

อำเภอเถิน มีสถานศึกษา หรือโรงเรียนทั้งสิ้น ๗๐ แห่ง แยกออกเป็น

๑. โรงเรียนประถมศึกษา ๓๔ แห่ง

๒. โรงเรียนมัธยมศึกษา ๓ แห่ง

๓. โรงเรียนอาชีวศึกษา ๒ แห่ง

๔. สำนักส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สกร.) ตำบล ๘ แห่ง

๕. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๒๓ แห่ง

๖.๖ การสาธารณสุข

๑. สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุข

๑.๑ สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุขของรัฐ ประกอบด้วย

๑.๑.๑ สถานบริการ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่

- ๑) โรงพยาบาล ขนาด ๑๒๐ เตียง ๑ แห่ง
- ๒) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ๑ แห่ง
- ๓) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ๑๘ แห่ง

๑.๒ สถานบริการสาธารณสุขเอกชน ประกอบด้วย

คลินิกทุกประเภท จำนวน ๑๐ แห่ง

๑.๓ จำนวนบุคลากรทางการแพทย์

บุคลากร สังกัดโรงพยาบาลเกิน จำนวน ๒๑๔ คน

บุคลากร สังกัดสำนักงานสาธารณสุขอำเภอเกิน จำนวน ๑๐๖ คน

๖.๗ ประเพณีและวัฒนธรรม

๑) การนับถือศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอเกิน นับถือศาสนาพุทธ โดยมีจำนวนศาสนสถานทั้งหมด ๘๙ แห่ง จำแนกเป็น วัดราษฎร์มหานิกาย จำนวน ๖๔ แห่ง วัดราษฎร์ธรรมยุตินิกาย จำนวน ๓ แห่ง ที่พักสงฆ์ จำนวน ๒๑ แห่ง โบสถ์คริสต์ ๑ แห่ง และโบราณสถาน ๒ แห่ง

๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

ด้วยประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอเกิน นับถือศาสนาพุทธดังนั้นวัฒนธรรมประเพณีที่ประชาชนได้ถือปฏิบัติสืบกันมาส่วนใหญ่จึงเป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา วัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญ ดังนี้

๑. ประเพณีสงฆ์สามพระธาตุ
๒. ประเพณีตานก๋วยสลาก
๓. ประเพณีขอฝน
๔. ประเพณีหล่อเทียนและถวายเทียนพรรษา
๕. ประเพณีปีใหม่เมือง
๖. ประเพณีการบวช
๗. ประเพณีตานข้าวจี ข้าวหลาม
๘. ประเพณีตักบาตรเป็งปูด
๙. ประเพณีทำบุญตักบาตรในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา อาทิ วันวิสาขบูชา
๑๐. ประเพณีแห่ครัวตาน
๑๑. ประเพณีเข้ารุกขมูล
๑๒. ประเพณีตานตุงปันหาง

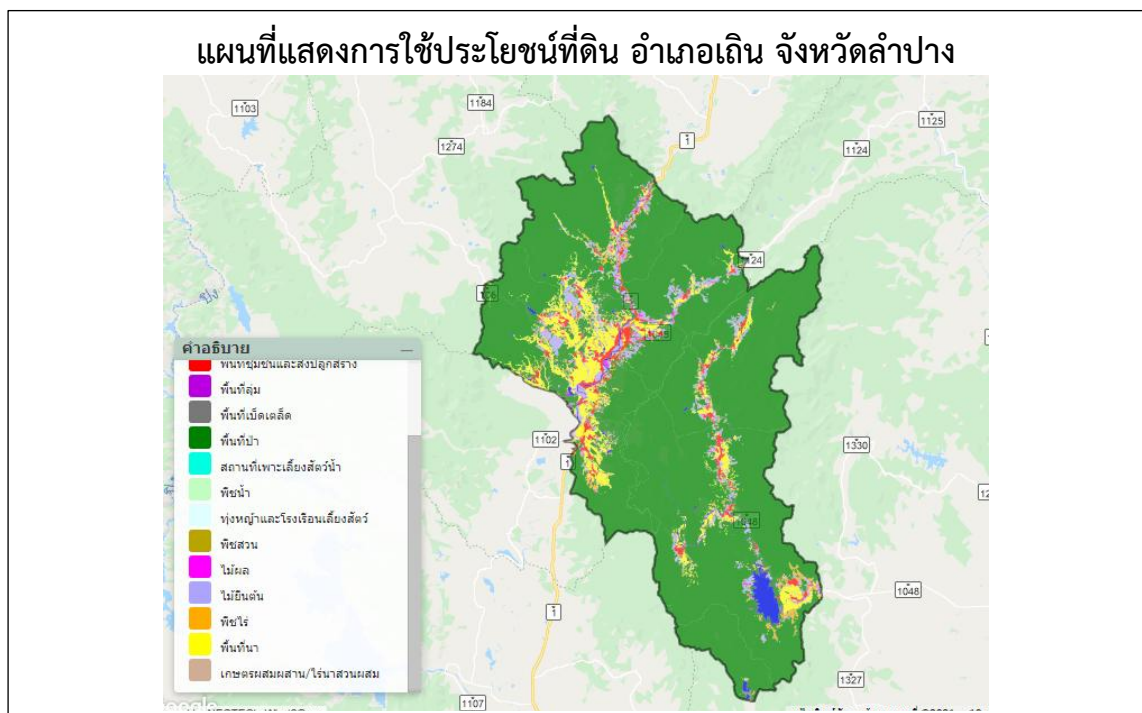
๗. การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)

อำเภอเกิน มีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่า จำนวน ๙๓๐,๒๐๐ ไร่ร้อยละ ๘๓.๖๙ รองลงมาคือพื้นที่นา จำนวน ๖๘,๒๕๕ ไร่ ร้อยละ ๖.๑๔ และพื้นที่ไม้ยืนต้น จำนวน ๔๒,๘๘๙ ไร่ ร้อยละ ๓.๘๖

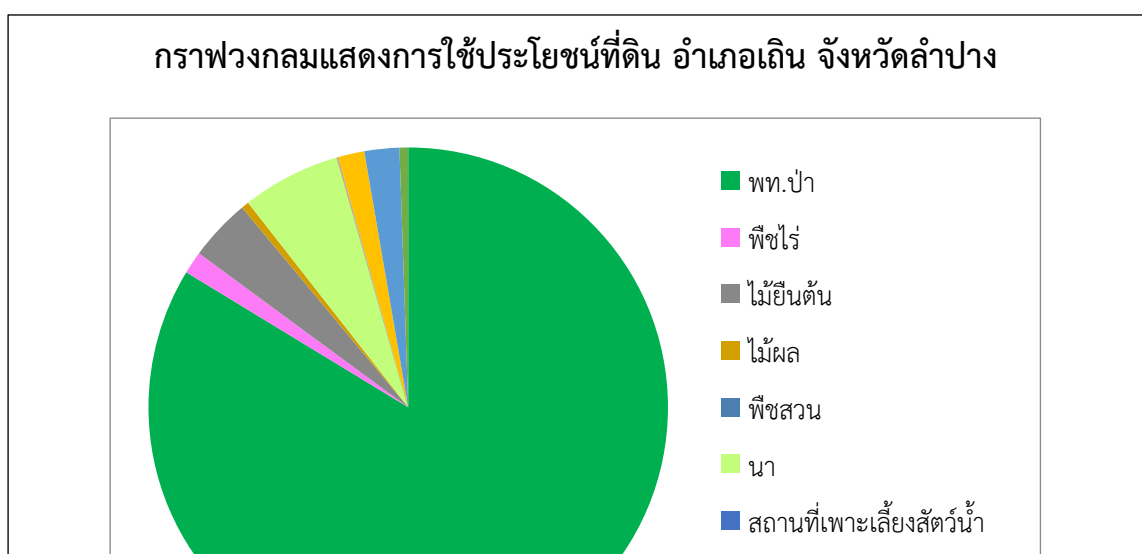
ตารางที่ ๑๒ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอเกิน จังหวัดลำปาง

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๙๓๐,๒๐๐	๘๓.๖๙

พืชไร่	๑๕,๕๔๘	๑.๔
ไม้ยืนต้น	๔๒,๘๘๙	๓.๘๖
ไม้ผล	๕,๑๙๔	๐.๔๗
พืชสวน	๓๐	๐.๐๐๒
พื้นที่นา	๖๘,๒๙๕	๖.๑๔
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑๓	๐.๐๐๑
ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์	๔๘๗	๐.๐๔
พื้นที่ลุ่ม	๕๐๙	๐.๐๕
พื้นที่น้ำ	๑๘,๑๗๘	๑.๖๓
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๒๔,๑๖๑	๒.๑๗
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๕,๙๙๒	๐.๕๔

ภาพที่ ๑๒ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอลำปาง
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๕)

ภาพที่ ๑๓ กราฟแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอลำปาง

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๕

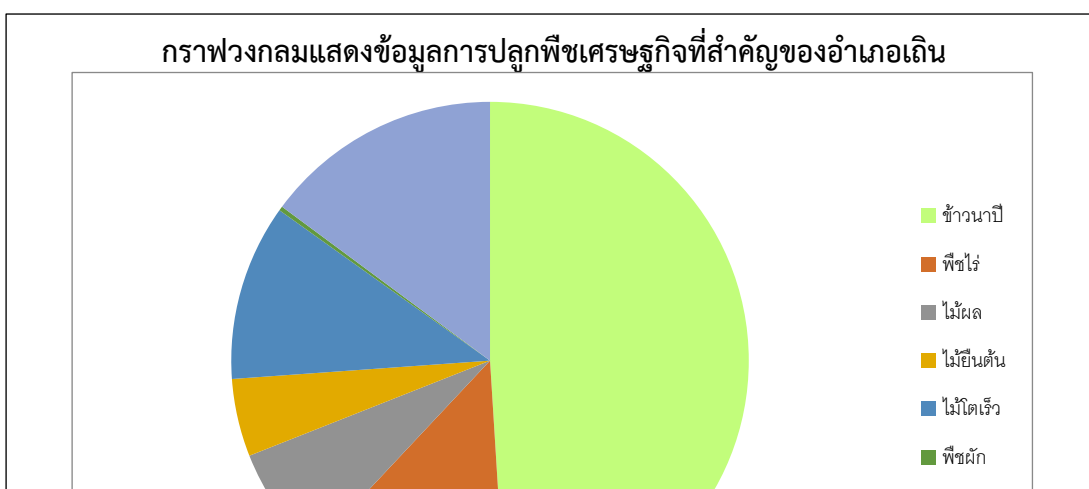
๘. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

อำเภอลำปาง พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าว มีพื้นที่ปลูกมากที่สุด มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๖๘,๒๙๕ ไร่ รองลงมาคือไม้ยืนต้น มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๔๒,๘๘๙ ไร่ และพืชไร่ มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๑๕๕๔๗.๖๗ ไร่ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ปลูกไม้ผล พืชสวน และพืชผัก

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอลำปาง

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)							
		ข้าวนาปี	พืชไร่	ไม้ผล	ไม้ยืน ต้น	ไม้โตเร็ว	พืชผัก	พืชอื่นๆ	รวม
ต.ลี้มแรด	๒๔,๘๖๒	๔,๒๔๔	๙๑	๑,๗๙๗	๑,๖๕๗	-	๖๘	-	๗,๘๕๙
ต.แม่วะ	๖๖,๖๔๙	๔,๘๑๐	๕๔๕	๑,๑๘๙	๕๙	๑๗๕	-	-	๖,๑๓๙
ต.แม่ปะ	๑๔๐,๐๙๑	๒,๕๑๔	๖๖๕	๑,๑๙๓	๘๐	๔,๘๖๙	๕๐	-	๙,๓๑๑
ต.แม่มอก	๑๖๘,๐๓๒	๒,๗๕๘	๕,๔๖๒	๑,๒๕๓	๑๒๒	๒,๙๒๔	-	๒๔๑	๑๒,๗๖๐
ต.เวียงมอก	๓๖๘,๕๙๔	๘,๒๖๓	๕,๗๔๙	๕๘๗	๓๓๐	๘๗๗	๑๔	๒,๑๒๗	๑๗,๙๔๗
ต.นาโป่ง	๙๕,๕๒๗	๖,๘๘๔	๘๕๗	๑๐๐	๓๕๘	๓๐๘	๗	๕,๔๗๗	๑๓,๙๙๑
ต.แม่ถอด	๑๙๕,๙๘๓	๓,๖๕๒	๔๓๖	๖๑๘	๙๗๔	๗๙๘	๕๒	๔,๓๘๙	๑๐,๙๑๙
ต.เถินบุรี	๕๑,๘๒๖	๖,๐๗๐	๕๐	๗๔๖	๑,๖๐๔	๑,๗๘๗	๙๗	๓,๖๒๒	๑๓,๙๗๖
พื้นที่รวม	๑,๑๑๑,๕๖๔	๓๙,๑๙๑	๑๓,๘๕๖	๗,๔๘๓	๕,๑๘๔	๑๑,๗๓๘	๒๘๙	๑๕,๘๕๖	๙๓,๕๙๙

ที่มา : ข้อมูลพื้นฐานอำเภอลำปาง, พ.ศ.๒๕๖๕

ภาพที่ ๑๔ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ อำเภอลำปาง
(ที่มา : ข้อมูลพื้นฐานอำเภอลำปาง พ.ศ.๒๕๖๕)

๙. องค์กรและสถาบันต่าง ๆ

อำเภอลำปาง มีกลุ่มสถาบันเกษตรกร กลุ่มอาชีพการเกษตร ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ หลายกลุ่ม กลุ่มอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีกลุ่มต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ ๑๔ รายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน

ที่	ชื่อกลุ่ม/ประธาน	ผลิตภัณฑ์	ที่ตั้ง			
			เลขที่	หมู่ที่	ตำบล	เบอร์โทรศัพท์
๑	กลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร (นางชนิด จิวเดช)	ข้าวแต่น้ำแดงโม	๕๔/๑	๔	แม่วะ	๐๘๐-๐๓๑๒๙๖๖
๒	นางบุญลักษณ์ สิทธิวงศ์	น้ำส้มเกลี้ยง	๒๓๒	๓	แม่วะ	๐๘๖-๑๙๔๙๘๗๐
๓	กลุ่มทอผ้าบ้านท่าช้าง (นางขำ แก้วแสนสาย)	ผ้าทอ	๗๒	๒	แม่วะ	๐๘๙-๙๙๗๓๙๘๘
๔	กลุ่มเจียรไนแก้วโป่งขาม (นายมงคล เพยตา)	ผลิตภัณฑ์แก้วๆ	๓๐	๕	แม่ถอด	๐๙๘-๗๘๕๓๒๑๗
๕	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตข้าวคุณภาพ บ้านสองแควตะวันออก	ข้าวไรซ์เบอร์รี่	-	๙	เนินบุรี	-
๖	กลุ่มศิลปะประดิษฐ์	ดอกไม้จันทน์	-	๘	แม่วะ	-
๗	กลุ่มทอผ้าตีนจกบ้านปางกุ่ม (นางอำพร สารินทร์)	ผ้าทอตีนจก	๑๙๒	๔	แม่ปะ	๐๘๙-๘๕๒๓๒๐๘

๘	กลุ่มผลิตภัณฑ์แก้วโป่งขาม (นางสมพร ไม้ไผูลย์)	ผลิตภัณฑ์ เชือกเทียนแก้วฯ	๕๕	๕	แม่ถอด	๐๘๗-๑๙๐๔๐๗๙
๙	กลุ่มสิ่งประดิษฐ์จากผ้า	กระเป๋าคาด	๘๖	๑๔	เวียงมอก	๐๙๘-๗๖๔๙๕๘๐
๑๐	กลุ่มจักสานบ้านแพะหลวง (นางจันทร์หอม ดังดี)	งอบ	๑๘/๑	๑๔	ลือมแรด	๐๘๖-๙๒๓๗๔๖๑
๑๑	กลุ่มจักสานบ้านดงไชย (นางอัจฉราภักดิ์ เชื้อจิว)	กล่องข้าวใบตาล	๔๓	๗	แม่ถอด	๐๘๘-๕๔๗๓๕๗๒
๑๒	กลุ่มรักษ์สมุนไพรเด่นอุดม	น้ำยาซักผ้า	๓๖	๗	แม่มอก	-
๑๓	กลุ่มสิ่งประดิษฐ์จากเศษไม้ (นายอำนาจ ประโยค)	ผลิตภัณฑ์เศษไม้	๑๙๓	๔	แม่ปะ	๐๘๑-๐๒๗๗๐๘๔
๑๔	สหกรณ์หัตถกรรมไม้ บ้านห้วยเกาะหลวง (นายสุแก้ว ปิงธิ)	ผลิตภัณฑ์จากไม้	๖๗	๘	แม่มอก	๐๘๙-๕๕๗๘๔๗๖
๑๕	กลุ่มการสานเส้นพลาสติก ต.แม่ ถอด (น.ส.จินดา หลวงชื่น)	ตะกร้าเส้นพลาสติก	๑๑๑	๑๓	แม่ถอด	๐๘๗-๐๒๔๑๗๒๖
๑๖	ร้านถิ่นไม้เทียม (นายศรีพัฒน์ คำมา)	ไม้เทียม	๔๙	๙	แม่ถอด	๐๘๙-๕๐๖๓๑๘๘
๑๗	กลุ่มการสานเส้นพลาสติกบ้านผดุง ราษฎร์รังสรรค์	ตะกร้าพลาสติก	๑๔๑	๗	แม่วะ	-
๑๘	วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์จากเศษไม้ แม่ถอด (นายศรีรัตน์ จินะทา)	ผลิตภัณฑ์เศษไม้	๕๖	๙	แม่ถอด	๐๘๐-๑๒๒๓๙๖๘
๑๙	ดอกไม้ประดิษฐ์จากดินไทย (นางสุวรรณา กาบุตร)	ดินไทย	๑๓๙	๑	ลือมแรด	๐๙๘-๗๙๓๘๔๕๘
๒๐	กลุ่มจักสานตะกร้าจากสมุดโทรศัพท์ (นางดวงกมล ธรรมส)	ตะกร้าสานจากสมุด โทรศัพท์	๑๕๘	๑	ลือมแรด	๐๘๑-๑๖๓๖๘๐๔
๒๑	น.ส.พิกุล บุญเมืองขวา	ถักโครเชต์	๓๑	๕	แม่ถอด	๐๘๗-๑๒๓๒๔๙๖
๒๒	กระเป๋าคาดแฮนด์เมด	กระเป๋าคาดอื่นวัน	๑๗๔	๗	ลือมแรด	๐๘๐-๗๙๑๗๑๖๘

๒๓	กลุ่มเย็บผ้าด้วยมือตำบลแม่ถอด (นางทัศนีย์ วิวัฒนานนท์)	กระเป๋ผ้า	๙๙	๓	แม่ถอด	๐๘๔-๑๗๑๐๐๕๕
๒๔	วิสาหกิจชุมชนสหกรณ์การเกษตร สมุนไพรตำบลแม่หมอก จำกัด (น.ส.นฤนาถ เครือชัยแก้ว)	สมุนไพร	๖๘/๔	๓	แม่หมอก	๐๘๖-๑๘๐๗๑๗๗
๒๕	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียงเลี้ยงชีพชุมชน (น.ส.กัลยา ลือเมือง)	แชมพูสมุนไพร	๖๓/๑	๑๐	ลือเมือง	๐๘๑-๗๒๔๒๖๕๖
๒๖	จุฬารพน้ำยาเอนกประสงค์ (นางจุฬา สุขดี)	น้ำยาดับกลิ่น	๑๓๒	๗	ลือเมือง	๐๙๓-๓๐๗๒๘๕๔
๒๗	กลุ่มละอองดาวควินซ์	ชุดผ้าเย็บมือ ๓ ชิ้น	๑๑๙	๑๒	นาโป่ง	
๒๘	กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์	น้ำยาปุ๋ยหมัก	๖๙	๗	แม่หมอก	๐๘๐-๗๙๑๗๑๑๒
๒๙	กลุ่มเลี้ยงจิ้งหรีดบ้านสองแคว ตะวันออก	จิ้งหรีดทอดสมุนไพร	๗๒/๑	๙	เถินบุรี	๐๙๗-๙๙๒๐๑๐๖
๓๐	กลุ่มกองทุนหมู่บ้านเด่นไม้ซุง	กล้วยน้ำว้าตาก แสงอาทิตย์	-	๑๔	เวียงมอก	๐๘๙-๙๙๘๓๗๓๐
๓๑	กลุ่มขนมบ้านท่าช้าง	ขนมเปียะ	๑๑๒	๒	แม่วะ	๐๘๗-๐๐๑๒๖๑๖
๓๒	นายธนภฤต เครือคำหมื่น	ดินปลูก	๗๘	๙	แม่ปะ	๐๙๘-๗๕๒๙๘๕๕
๓๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปน้ำส้ม ควันไม้	แชมพูอาบน้ำสุนัข	๓๑๔/๑	๑	ลือเมือง	๐๘๘-๕๔๗๔๙๒๙
๓๔	กลุ่มจักสานกล่องข้าวใบตาล	กล่องข้าวใบตาล	๗๗	๗	นาโป่ง	๐๖๑-๓๒๘๗๘๒๙
๓๕	กลุ่มหัตถกรรมสตรีบ้านท่าผา	กระเป๋ใส่เหรียญ	๑๘/๑	๕	แม่ปะ	๐๘๙-๓๗๑๒๖๙๑

(ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเถิน, พ.ศ.๒๕๖๕)

ตารางที่ ๑๕ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
-----------------	-------

อาหาร	๕
เครื่องดื่ม	๑
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๕
ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	๒๒
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๒
รวม	๓๕

(ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเถิน, พ.ศ.๒๕๖๕)

ตารางที่ ๑๖ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอเถิน

ที่	ชื่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	ที่อยู่
๑	ผู้ผลิตส้มเกลี้ยงล้อยมแรด	เลขที่ ๑๒๓ หมู่ที่ ๕ ตำบลล้อยมแรด อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๒	กลุ่มผู้ผลิตส้มเกลี้ยงลุ่มน้ำวัง	เลขที่ ๗๔ หมู่ที่ ๕ ตำบลแม่ปะ อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๓	กลุ่มเกษตรวิธีใหม่ ส่งเสริมรายได้ที่ยั่งยืน	เลขที่ หมู่ที่ ๓ ตำบลล้อยมแรด อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๔	ฮักยอม	เลขที่ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาโป่ง อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๕	กลุ่มแปรรูปสัตว์น้ำตำบลเวียงมอก	เลขที่ ตลาดปลาเวียงมอก หมู่ที่ ๗ ตำบลเวียงมอก อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๖	กลุ่มทำราวมหัศจรรย์กันลัม ตำบลนาโป่ง	เลขที่ ๒๑ หมู่ที่ ๙ ตำบลนาโป่ง อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๗	หวานเด่น	เลขที่ ๑๒๑ หมู่ที่ ๕ ตำบลแม่ะ อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๒๓๐
๘	กินดีมีสุข	เลขที่ ๑๒๗ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลแม่ะมอก อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๙	วังเจ้าวงศ์โฮงทอ	เลขที่ ๒/๒ ม.๕ ตำบลแม่ะ อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๒๓๐
๑๐	กลุ่มแปรรูปถั่วเหลืองแม่ะมอก	เลขที่ ๑๖ ม.๖ ตำบลแม่ะมอก อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๑๑	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลแม่ะมอก	เลขที่ ๖๘/๑ หมู่ ๗ ตำบลแม่ะมอก อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๑๒	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลแม่ะปะ	เลขที่ ๑๑ หมู่ ๖ ตำบลแม่ะปะ อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๑๓	ผ้าขาวม้าบ้านท่าผา	เลขที่ ๖๘ หมู่ ๕ ตำบลแม่ะปะ อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๑๔	โฮมสเตย์บ้านท่าช้าง	เลขที่ ๑ หมู่ ๒ ตำบลแม่ะ อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๒๓๐
๑๕	กลุ่มผู้เลี้ยงโค-กระบือ อำเภอเถิน	เลขที่ ๑๒๗/๑ หมู่ ๗ ตำบลแม่ะถอด อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๑๖	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลแม่ะะ	เลขที่ ๓๗/๒ หมู่ ๕ ตำบลแม่ะะ อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๒๓๐
๑๗	นาบ้านไร่เฟอร์นิเจอร์จากเศษไม้	เลขที่ ๒/๑ หมู่ ๕ ตำบลแม่ะถอด อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๑๘	กลุ่มทำเหมมบ้านสันหลวง	เลขที่ ๑๑๐/๑ หมู่ ๑ ตำบลนาโป่ง อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๑๙	มอกกำปอ	เลขที่ ๗๐ หมู่ ๗ ตำบลแม่ะมอก อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๒๐	บ้านเวียง	เลขที่ ๑๔๖ หมู่ ๒ ตำบลล้อยมแรด อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐

๒๑	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบ้านนาบ้านไร่	เลขที่ ๕๕ หมู่ ๕ ตำบลแม่ถอด อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๒๒	กลุ่มเลี้ยงวัวบราห์มันเถินบุรี	เลขที่ ๑๒๓ หมู่ ๖ ตำบลเถินบุรี อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๒๓	กลุ่มผักหวานออร์แกนิก	เลขที่ ๑๑๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่วะ อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๒๓๐
๒๔	กลุ่มปลูกส้มเกลี้ยงวงหิน	เลขที่ ๓๒/๑ หมู่ ๖ ตำบลเถินบุรี อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๒๕	กลุ่มเกษตรอินทรีย์แม่มอกใต้	เลขที่ ๑๒๘ หมู่ ๖ ตำบลแม่มอก อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๒๖	กลุ่มแปรรูปกล้วยบ้านสะพานหิน	เลขที่ ๘๓ หมู่ ๑๐ ตำบลแม่มอก อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๒๗	กลุ่มรวบรวมผลผลิตขบ.สองแควตะวันออก	เลขที่ ๓๔ หมู่ ๙ ตำบลเถินบุรี อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๒๘	กลุ่มเกษตรกรปลูกไผ่และแปรรูปแม่มอก	เลขที่ ๑ หมู่ ๘ ตำบลแม่มอก อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๒๙	กลุ่มเพาะเห็ดนางฟ้าบ้านแม่วะลุ่ม	เลขที่ ๙๙ หมู่ ๑ ตำบลแม่วะ อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๓๐	กลุ่มน้ำมันไหลบ้านนาเบี้ย	เลขที่ ๔๕ หมู่ ๗ ตำบลนาโป่ง อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๐

ตารางที่ ๑๖ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอกะเนิน (ต่อ)

๓๑	กลุ่มปุ๋ยหมักชีวภาพบ้านน้ำดิบ	เลขที่ ๒๔๙ หมู่ ๓ ตำบลแม่วะ อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๓๒	ห้างหุ้นส่วนจำกัด กลุ่มแปลงใหญ่ผักปลอดภัยเถินบุรี	เลขที่ ๑/๑ หมู่ ๖ ตำบลเถินบุรี อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๓๓	กลุ่มแปลงใหญ่ผักปลอดภัยตำบลเถินบุรี	เลขที่ ๑/๑ หมู่ ๖ ตำบลเถินบุรี อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๓๔	เกษตรกรรุ่นใหม่พัฒนาบ้านท่าใหม่	เลขที่ ๖๔ หมู่ ๓ ตำบลเถินบุรี อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๓๕	แม่มอกหลั่นลำอิโคโนมี	เลขที่ ๑๔๗ หมู่ ๔ ตำบลแม่มอก อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๓๖	กลุ่มธนาคารโค-กระบือบ้านสะพานหิน	เลขที่ ๔๐ หมู่ ๑๐ ตำบลแม่มอก อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๙
๓๗	กลุ่มทำเฟอร์นิเจอร์ไม้บ้านสันทราย	เลขที่ ๓ หมู่ ๘ ตำบลแม่ปะ อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๓๘	เกษตรอินทรีย์อำเภอกะเนิน	เลขที่ ๘๑ หมู่ ๑๐ ตำบลแม่มอก อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๓๙	กลุ่มโคขุนแม่อาบ	เลขที่ ๑๕๕ หมู่ ๑๑ ตำบลนาโป่ง อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๔๐	การเลี้ยงไก่พื้นเมืองบ้านท่าหลวง	เลขที่ ๑๖๒ หมู่ ๔ ตำบลเถินบุรี อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๔๑	กลุ่มจักสาน(บ้านแพะหลวง)	เลขที่ ๑๔ หมู่ ๑๔ ตำบลล้อมแรด อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๔๒	หมู่เฮาเกษตรแปรรูป	เลขที่ ๘๐/๖ หมู่ ๙ ตำบลล้อมแรด อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๔๓	สมุนไพรไทยเพื่อเศรษฐกิจ	เลขที่ ๔๙ หมู่ ๑๓ ถนนเถิน-ลี้ ตำบลล้อมแรด อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๔๔	กลุ่มหัตถกรรมสตรีบ้านท่าผา	เลขที่ ๓๑/๑ หมู่ ๕ ตำบลแม่ปะ อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๔๕	กลุ่มน้ายาเอนกประสงค์บ้านสันป่ามอญ	เลขที่ ๖๕ หมู่ ๕ ตำบลแม่มอก อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๔๖	กลุ่มทอผ้าตีนจกและผ้าพื้นเมือง	เลขที่ ๑๙๒ หมู่ ๔ ตำบลแม่ปะ อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๔๗	กลุ่มอาชีพแปรรูปทางการเกษตรบ้านปางกุ่ม	เลขที่ ๑๗๓ หมู่ ๔ ตำบลแม่ปะ อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๔๘	กลุ่มปุ๋ยไส้เดือนแดง	เลขที่ ๓๒/๑ หมู่ ๖ ตำบลเถินบุรี อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๔๙	กลุ่มเลี้ยงวัวบ้านผดุงราษฎร์รังสรรค์	เลขที่ ๒๗ หมู่ ๗ ตำบลแม่วะ อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๕๐	กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงบ้านผดุงราษฎร์รังสรรค์	เลขที่ ๑๕๒ หมู่ ๗ ตำบลแม่วะ อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๕๑	กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงบ้านแม่วะลุ่ม	เลขที่ ๑๐ หมู่ ๑ ตำบลแม่วะ อำเภอกะเนิน ลำปาง ๕๒๑๖๐

๕๒	กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงบ้านศรีบุญเรือง	เลขที่ ๙๘๔๙ หมู่ ๖ ตำบลแม่หวะ อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๒๓๐
๕๓	กลุ่มเกษตรปลอดสารปุ๋ยอินทรีย์บ้านท่าหลวง	เลขที่ ๑๓๖ หมู่ ๔ ตำบลเถินบุรี อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๕๔	แปรรูปข้าวเหนียวบ้านท่าช้าง	เลขที่ ๒๑/๑ หมู่ ๒ ตำบลแม่หวะ อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๕๕	หัตถกรรมเกษตรทำเมล็ดชัย	เลขที่ ๒๙ หมู่ ๑๑ ตำบลเถินบุรี อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๕๖	กลุ่มผลิตปุ๋ยไส้เดือนและปุ๋ยอินทรีย์นาเบี้ย	เลขที่ ๓๙ หมู่ ๗ ตำบลนาโป่ง อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๕๗	กลุ่มข้าวอินทรีย์วังหิน	เลขที่ ๑/๑ หมู่ ๖ ตำบลเถินบุรี อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๕๘	กลุ่มอาชีพเลี้ยงจิ้งหรีดแม่หวะ	เลขที่ ๒๐๓ หมู่ ๘ ตำบลแม่หวะ อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๕๙	กลุ่มผู้เลี้ยงโค-กระบือหลายดอย	เลขที่ ๘๑ หมู่ ๑๐ ตำบลแม่หมอก อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๖๐	กลุ่มบ้านสะเลียมหวาน	เลขที่ ๑๘๕/๑ หมู่ ๓ ตำบลเวียงมอก อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐

ตารางที่ ๑๖ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอเถิน (ต่อ ๒)

๖๑	กลุ่มเลี้ยงไก่ตำบลนาโป่ง	เลขที่ ๕๗ หมู่ ๕ ตำบลนาโป่ง อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๖๒	กลุ่มเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง	เลขที่ ๗๐ หมู่ ๕ ตำบลแม่หวะ อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๖๓	กลุ่มเลี้ยงวัวตำบลนาโป่ง	เลขที่ ๑๗๗ หมู่ ๒ ตำบลนาโป่ง อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๖๔	ปุ๋ยอินทรีย์ตราดินทอง	เลขที่ ๑๓๐ หมู่ ๖ ตำบลแม่หมอก อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๖๕	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการเกษตรบ้านสะพานหิน	เลขที่ ๑๓๓ หมู่ ๔ ตำบลแม่หมอก อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๖๖	กลุ่มเย็บผ้าบ้านเหล่ามะกอก	เลขที่ ๑๒ หมู่ ๘ ตำบลเถินบุรี อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๖๗	แปรรูปข้าวชุมชนวังทอง	เลขที่ ๙๕ หมู่ ๑๒ ตำบลเถินบุรี อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๖๘	ผลิตข้าวคุณภาพ	เลขที่ ๓๔ หมู่ ๙ ตำบลเถินบุรี อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๖๙	กลุ่มเจียรไนแก้วโป่งขาม	เลขที่ ๑๔๔ หมู่ ๕ ตำบลแม่ถอด อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๗๐	กลุ่มไม้ผลไม้ยืนต้นตำบลแม่ถอด	เลขที่ ๑๐๙ หมู่ ๓ ตำบลแม่ถอด อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๗๑	กลุ่มผู้เลี้ยงสุกรเกษตรอินทรีย์บ้านสันป่าจี้	เลขที่ ๗๘ หมู่ ๘ ตำบลนาโป่ง อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๗๒	กลุ่มปุ๋ยหมักแม่หวะหลวง	เลขที่ ๑๒ หมู่ ๘ ตำบลแม่หวะ อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๗๓	กลุ่มปุ๋ยหมักชีวภาพบ้านท่าช้าง	เลขที่ ๑๑๕ หมู่ ๒ ตำบลแม่หวะ อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๒๓๐
๗๔	ส่งเสริมปลูกมะนาวเพื่อขาย	เลขที่ ๓๐ หมู่ ๑๒ ตำบลเถินบุรี อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๗๕	กลุ่มเลี้ยงปลาตาก	เลขที่ ๑๗๓ หมู่ ๒ ตำบลแม่หวะ อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๗๖	สหกรณ์การเกษตรสมุนไพรตำบลแม่หมอก จำกัด	เลขที่ ๖๘/๔ หมู่ ๓ ตำบลแม่หมอก อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๗๗	ฝึกปลอดสารพิษวังหิน	เลขที่ ๑ หมู่ ๖ ตำบลเถินบุรี อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๗๘	กองทุนธนาคารหมู่บ้านสะพานหินพัฒนา	เลขที่ ๑๔๔ หมู่ ๑๐ ตำบลแม่หมอก อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๗๙	สิ่งประดิษฐ์จากเศษไม้ที่บ้านไร่	เลขที่ ๔๙ หมู่ ๕ ตำบลแม่ถอด อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๘๐	กลุ่มเลี้ยงโคเนื้อเวียงมอก	เลขที่ ๙๗ หมู่ ๒ ตำบลเวียงมอก อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๘๑	กลุ่มทำขนมศรีบุญเรือง	เลขที่ ๒๙ หมู่ ๖ ตำบลแม่หวะ อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐
๘๒	กลุ่มตกแต่งเฟอร์นิเจอร์	เลขที่ ๕๗ หมู่ ๘ ตำบลแม่หมอก อำเภอเถิน ลำปาง ๕๒๑๖๐

๘๓	กลุ่มเลี้ยงโคสะพานหินพัฒนา	เลขที่ ๔๕ หมู่ ๑๐ ตำบลแม่เม็ก อำเภอดงหลวง ลำปาง ๕๒๑๖๐
๘๔	สิ่งประดิษฐ์จากเศษไม้ใช้สอย	เลขที่ ๑๙๓ หมู่ ๔ ตำบลแม่ปะ อำเภอดงหลวง ลำปาง ๕๒๑๖๐
๘๕	ทำนاب้านเหล่า	เลขที่ ๒๙๔/๑ หมู่ ๕ ตำบลล้อมแรด อำเภอดงหลวง ลำปาง ๕๒๑๖๐
๘๖	กลุ่มทำขนมทำซ้าง	เลขที่ ๗๘ หมู่ ๒ ตำบลแม่หวะ อำเภอดงหลวง ลำปาง ๕๒๑๖๐
๘๗	กลุ่มทอผ้าบ้านท่าซ้าง	เลขที่ ๗๒ หมู่ ๒ ตำบลแม่หวะ อำเภอดงหลวง ลำปาง ๕๒๑๖๐
๘๘	ธนาคารหมู่บ้านเฉลิมพระเกียรติบ้านน้ำไ้-แท่นดอกไม้	เลขที่ ๓๑ หมู่ ๑ ตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง ลำปาง ๕๒๑๖๐
๘๙	กลุ่มเย็บผ้าแม่หวะหลวง	เลขที่ ๑๒๑ หมู่ ๘ ตำบลแม่หวะ อำเภอดงหลวง ลำปาง ๕๒๑๖๐

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดงหลวง, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ตารางที่ ๑๗ ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ที่	ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่			ชื่อประธาน	สมาชิก (ราย)
		บ้านเลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
๑	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรวังหิน		๖	ดงหลวง	นางสาวพิศุล กันทะ	๒๐
๒	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านวังทอง		๑๒	ดงหลวง	นางพิศุล คำพงษ์	๒๐
๓	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสันหลวง	๑๒/๑	๑	นาโปลี	นางต๋อย วันน้า	๙
๔	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเด่นอุดม	๗๐	๗	แม่เม็ก	นางทองเพียร สิทธิเสนาะ	๑๔
๕	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่หวะหลวง	๑๒๑	๘	แม่หวะ	นางสมร ปัญญาอุดม	๑๐
๖	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแม่หวะเด่นชัย		๕	แม่หวะ	นางรำพา คำดี	๓๐
๗	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านท่าซ้าง	๗๑	๒	แม่หวะ	นางชายแก้ว แก้วแสนสบาย	๒๐
๘	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรดอนไชย	๑๑๑	๗	ล้อมแรด	นางพร้อมพูล มณีวรรณ	๒๐
๙	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสะเลียมหวาน	๓๑/๒	๓	เวียงมอก	นางสุพัฒนา เติมดี	๑๕

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดงหลวง, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ตารางที่ ๑๘ ข้อมูลกลุ่มยุวเกษตรกร

ชื่อกลุ่ม	หมู่ที่	ตำบล	จำนวนสมาชิก
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านสะพานหิน	๔	แม่เม็ก	๒๒
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนอุ้มลองรักชีวิตานุเคราะห์	๑๓	ล้อมแรด	๓๔
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านดอนไชย	๗	ล้อมแรด	๔๔

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดงหลวง, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ตารางที่ ๑๙ ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ อำเภอดงหลวง จังหวัดลำปาง

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
สหกรณ์การเกษตรสมุนไพรตำบลแม่เมอก จำกัด	๖๘/๔	๓	แม่เมอก	๒๐๓	นายสมบัติ วงศ์ใจจา

(ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง, พ.ศ. ๒๕๖๕)

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

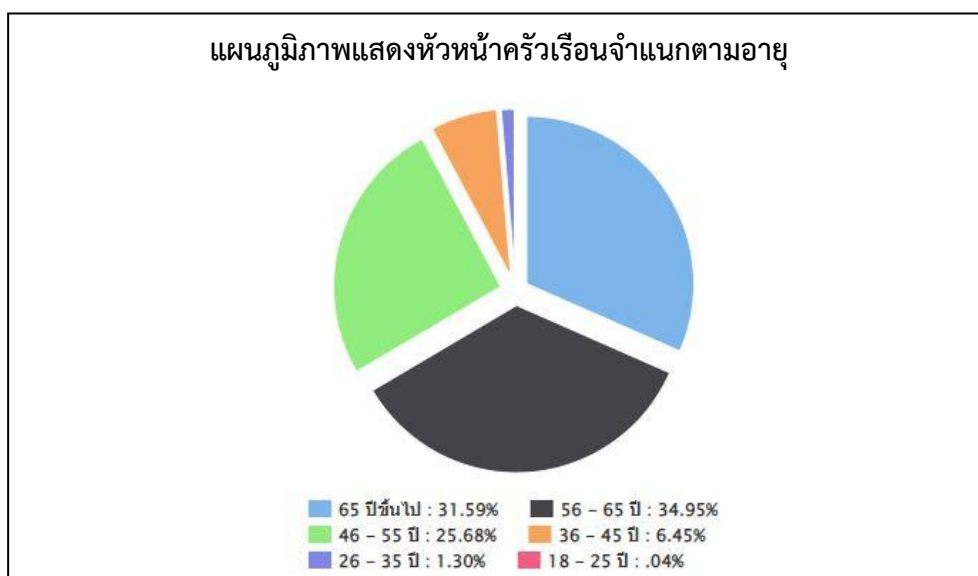
(๑) ครุฑเรือนเกษตรกร

อำเภอเนิน มีครุฑเรือนเกษตรกร จำนวน ๙,๙๓๘ ครุฑเรือน โดยมีหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกรอายุระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปี จำนวน ๓,๔๗๓ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๙๕ รองลงมาอายุ ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๓,๑๓๙ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๕๙ อายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี จำนวน ๒,๕๕๒ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๖๘ อายุระหว่าง ๓๖ - ๔๕ ปี จำนวน ๖๔๑ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖.๔๕ อายุระหว่าง ๒๖ - ๓๕ ปี จำนวน ๑๒๙ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๐ และอายุระหว่าง ๑๘ - ๒๕ ปี จำนวน ๔ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๔ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๐ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอเนิน จังหวัดลำปาง

ช่วงอายุ (ปี)	ครุฑเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๓,๑๓๙	๓๑.๕๙
๕๖ - ๖๕ ปี	๓,๔๗๓	๓๔.๙๕
๔๖ - ๕๕ ปี	๒,๕๕๒	๒๕.๖๘
๓๖ - ๔๕ ปี	๖๔๑	๖.๔๕
๒๖ - ๓๕ ปี	๑๒๙	๑.๓๐
๑๘ - ๒๕ ปี	๔	๐.๐๔
รวม	๙,๙๓๘	๑๐๐

(ที่มา : Farmer Map Report, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๑๕ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอเนิน จังหวัดลำปาง

(ที่มา : Farmer Map Report, พ.ศ. ๒๕๖๖)

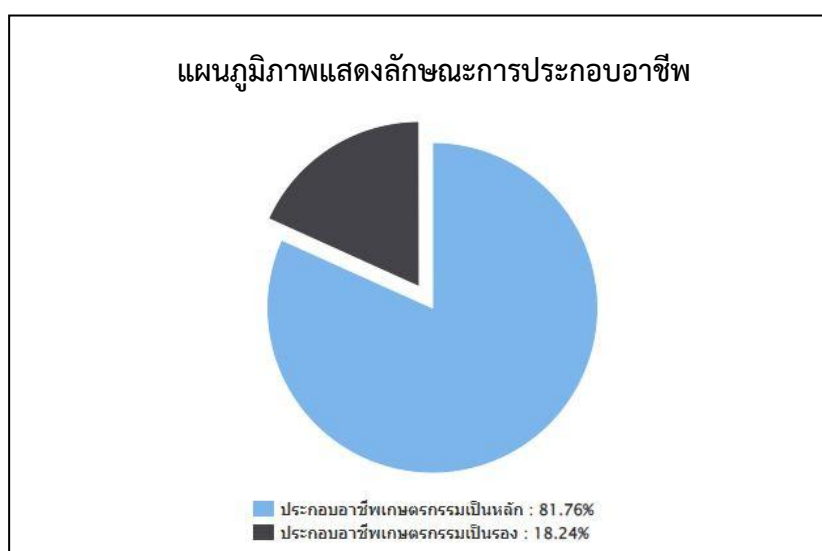
(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

อำเภอเถิน มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๘,๑๒๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๗๖ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๑,๘๑๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๒๔

ตารางที่ ๒๑ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๘,๑๒๕	๘๑.๗๖
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๑,๘๑๓	๑๘.๒๔

(ที่มา : Farmer Map Report, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๑๖ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

(ที่มา : Farmer Map Report, พ.ศ. ๒๕๖๖)

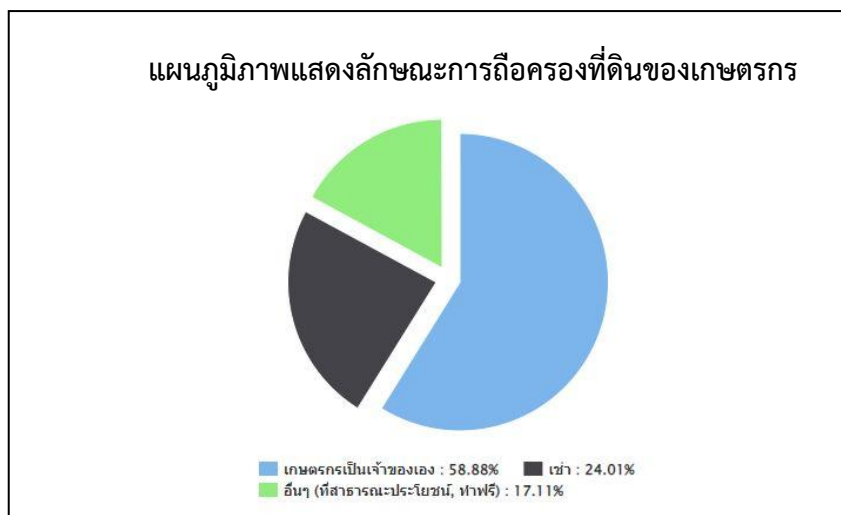
(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอเถิน ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๕,๙๙๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๘๘ รองลงมาคือเช่า จำนวน ๒,๔๔๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๐๑ และอื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๑,๗๔๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๑๑ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๒ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	๕,๙๙๒	๕๘.๘๘
เช่า	๒,๔๔๔	๒๔.๐๑
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๑,๗๔๑	๑๗.๑๑

(ที่มา : Farmer Map Report, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๑๗ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอลำปาง
(ที่มา : Farmer Map Report, พ.ศ. ๒๕๖๖)

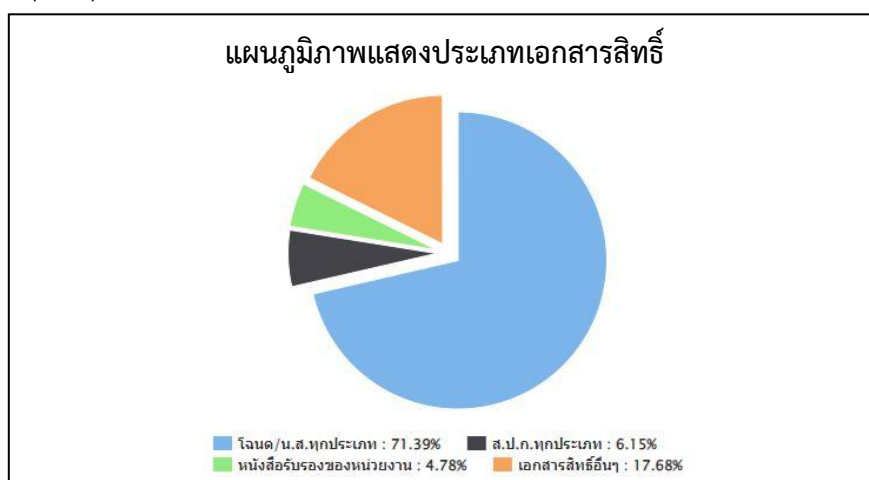
(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของตนเอง)

เกษตรกรอำเภอลำปาง เอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน ๔,๗๔๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๓๙ รองลงมาคือ มีการถือครองที่ดินแบบเอกสารสิทธิ์อื่น ๆ และไม่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน ๑,๑๗๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๖๘ เอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก. จำนวน ๔๐๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖.๑๕ และหนังสือรับรองของหน่วยงาน จำนวน ๓๑๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔.๗๘ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๓ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอลำปาง

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์อื่นๆ และไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๔,๗๔๙	๔๐๙	๓๑๘	๑,๑๗๖	๕,๙๙๒

(ที่มา : Farmer Map Report, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๑๘ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอลำปาง
(ที่มา : Farmer Map Report, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๒) องค์การและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

อำเภอเนิน มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๗ กลุ่ม สมาชิก ๓๗๑ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๕ กลุ่ม สมาชิก ๘๑ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๓ กลุ่ม สมาชิก ๗๕ ราย กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ๙๐ แห่ง สมาชิก ๑,๖๗๕ ราย สหกรณ์จำนวน ๑ แห่ง สมาชิก ๒๐๙ ราย

ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรอำเภอเนิน จังหวัดลำปาง

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
ล้อมแรด	๑	๓๐	๑	๒๐	๒	๕๐	๗	๑๓๐	-	-	-	-
เนินบุรี	๑	๒๑๐	๒	๔๐	-	-	๑๗	๔๒๓	-	-	-	-
แม่วะ	๑	๒๑	๓	๖๐	-	-	๒๑	๓๔๒	-	-	-	-
แม่ปะ	-	-	-	-	-	-	๘	๑๑๐	-	-	-	-
นาโป่ง	๑	๑๐	๑	๙	-	-	๙	๑๖๕	-	-	-	-
แม่ถอด	-	-	-	-	-	-	๖	๕๓	-	-	-	-
เวียงมอก	๑	๒๐	๑	๑๕	-	-	๓	๓๗	-	-	-	-
แม่มอก	๒	๘๐	๑	๑๔	๑	๒๕	๑๘	๒๙๑	๑	๒๐๙	-	-
รวม	๗	๓๗๑	๙	๑๕๘	๓	๗๕	๘๙	๑,๕๕๑	๑	๒๐๙	๐	๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเนิน, พ.ศ. ๒๕๖๘

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

อำเภอเนิน มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๑ ศูนย์ และศพก. เครือข่าย ๑๖ ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๒ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ๒ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๘ ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๙ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน - ศูนย์

ตารางที่ ๒๕ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศคปช.	ศบกต.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยี ด้านการ พัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏิจรูป	
เถินบุรี	๑	๓	๑		๑	๒	๑		
ล้อมแรด		๓		๑	๑	๑			
นาโป่ง		๒		๑	๑	๑			
แม่วะ		๑			๑		๑		
แม่ปะ		๑	๑		๑				
เวียงมอก		๒			๑		๑		
แม่มอก		๒			๑	๑			
แม่ถอด		๒			๑	๑			
รวม ๘ ตำบล	๑	๑๖	๒	๑	๘	๖	๓	๐	๐

(ที่มา : ข้อมูลศูนย์เครือข่าย พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๑) อาสาสมัครเกษตร

อำเภอเถิน มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๑๒๐ คน โดยมีเกษตรหมู่บ้านมากที่สุด มีจำนวน ๙๕ ราย รองลงมา คือ หมอดินอาสา ๘ ราย อาสาปศุสัตว์ ๘ ราย ครูบัญชีอาสา ๖ ราย ประมงอาสา ๓ ราย และอาสาสมัครปฏิจรูปที่ดิน จำนวน ๑ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาสมัครบางรายทำหน้าที่อาสาสมัครมากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัครปฏิจรูป ที่ดิน
ล้อมแรด	๑	๑		๑	๑	๑๔			
แม่วะ	๑			๑	๑	๘			
แม่ปะ			๑	๑	๑	๑๐			
แม่มอก		๑		๑	๑	๑๐			๑
เวียงมอก		๑		๑	๑	๑๔			
นาโป่ง		๑		๑	๑	๑๒			
เถินบุรี		๑	๑	๑	๑	๑๔			
แม่ถอด		๑	๑	๑	๑	๑๓		๑	
รวม	๒	๖	๓	๘	๘	๙๕	๐	๑	๑

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลอาสาสมัครเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอเถิน มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในอำเภอเถิน มีประชาชนชาวบ้าน จำนวน ๒๖ คน

ตารางที่ ๒๗ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้านอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	องค์ความรู้ด้าน
เถินบุรี	๑	นางหลั่น เครือน้อยมณี	๒๙ ม. ๑๑ ต.เถินบุรี	การจักสาน
เถินบุรี	๑	นายเดชา น้ำพงษ์	๓๐ ม. ๑๒ ต.เถินบุรี	การปลูกมะนาวไร้เมล็ด
เถินบุรี	๑	นางสุรีย์รัตน์ ขัติยะ	๓๔ ม. ๙ ต.เถินบุรี	ปลูกข้าวไร่เบอร์รี่ปลอดสารพิษ
นาโป่ง	๑	นางยุภาภรณ์ ผืนสาย	๑๐๔ ม. ๑๒ ตำบลนาโป่ง	การเกษตร ด้านการเพาะเห็ดนางฟ้า
นาโป่ง	๑	นายหลงมา ปาละเขียว	ม. ๗ ตำบลนาโป่ง	หัตถกรรม ภาษาและวรรณกรรม
นาโป่ง	๑	นายสืบ ปัญญาผ่องใส	ม. ๘ ตำบลนาโป่ง	การเกษตร (เลี้ยงหมู เลี้ยงวัว)
นาโป่ง	๑	นายเนติพงษ์ ศรีวิชัยลำพรรณ	ม.๑ ตำบลนาโป่ง	การเพาะเลี้ยงไก่ไข่
นาโป่ง	๑	นายสน มหายศ	ม.๒ ตำบลนาโป่ง	พิธีกรรม ศาสนา
แม่ถอด	๑	นางสาวจินดา หลวงชื่น	๑๑๓ ม.๑๓ ตำบลแม่ถอด	ด้านหัตถกรรม
แม่ถอด	๑	นางสุนีย์ ถานา	ม.๓ ตำบล แม่ถอด	ด้านการทำปุ๋ยหมัก การทำเกษตร ผสมผสาน
แม่ปะ	๑	นายผดุง เหล่าชัย	๒ ม. ๗ ตำบลแม่ปะ	ดนตรีพื้นบ้าน การตีกลองปี่จ่า
แม่ปะ	๑	นางบรรจกร บุญจูบุตร	๓๑/๑ ม. ๕ ตำบลแม่ปะ	เกษตรทฤษฎีใหม่
แม่มอก	๑	นายนันท์ ปันโน	๒๙ ม.๘ ตำบลแม่มอก	๑. พืชสมุนไพร สรรพคุณ ๒. เป่า สงเคราะห์ สะเดาเคราะห์
แม่วะ	๑	นายบัญญัติ เกียล่น	๑๒ หมู่ ๖ ตำบลแม่วะ	ด้านช่างพื้นฐาน
แม่วะ	๑	นางพูนทรัพย์ เพ็ชรโต	๓/๑ หมู่ ๖ ตำบลแม่วะ	ด้านอาชีพนวดแผนไทย
แม่วะ	๑	นางข้าย แก้วแสนสาย	ม.๒ ตำบลแม่วะ	ด้านอาชีพการทอผ้า
แม่วะ	๑	นายแก้ง วงศ์ตาน้อย	หมู่ ๑ ตำบลแม่วะ	ด้านเศรษฐกิจพอเพียง
ล้อมแรด	๑	นางดวงกมล ธรรมส	ม.๑ ตำบลล้อมแรด	การสานกระเป๋าลาสดัก การเย็บ กระเป๋าคาดอกไม้ดิน
ล้อมแรด	๑	นายสถาพร รัศมีเวียงชัย	ม.๒ ตำบลล้อมแรด	การแกะสลักหอยกกล้วย
ล้อมแรด	๑	นายเสน่ห์ เมืองมูล	ม.๒ ตำบลล้อมแรด	การนวดด้วยน้ำมัน
ล้อมแรด	๑	นางลำปาง วงศ์ทา	๑๗๔ ม.๗ ตำบลล้อมแรด	สมุนไพร ลูกประคบ
ล้อมแรด	๑	นายนิรันดร์ ธาไธสง	ม.๗ ตำบลล้อมแรด	ด้านเกษตร นาโยน การเพาะเห็ดฟาง เห็ดรม
ล้อมแรด	๑	นางยุพิน เถาเปี้ยปลูก	ม.๗ ตำบลล้อมแรด	การจัดสวัสดิการชุมชน การบัญชี
ล้อมแรด	๑	นางรติกา ตะยังคกนก	โรงพยาบาลเถิน ตำบลล้อมแรด	ด้านสุขภาพ
เวียงมอก	๑	นายบุญเรือง เตชะคำ	๕๓ ม.๕ ตำบลเวียงมอก	การปลูกผักตามหลักเศรษฐกิจ พอเพียง
รวม	๒๕			

(ที่มา : <http://lpa.nfe.go.th/nfecenter>, พ.ศ. ๒๕๖๔)

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรบ้านสองแควตะวันออก (ข้าว)

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นางสาวสุรีย์รัตน์ ชิตียะ

บ้านเลขที่ : ๓๔ บ้านสองแควตะวันออก หมู่ที่ ๙ ตำบลเนินบุรี อำเภอเนิน จังหวัดลำปาง

สถานการณ์ของพื้นที่ : เกษตรกรปลูกข้าวพันธุ์มะลิแดงและข้าวเจ้าพันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ เป็นพืชหลักที่สำคัญและประสบปัญหาน้ำฝนและแหล่งน้ำธรรมชาติที่ไหลผ่านพื้นที่แม่น้ำวังเอ่อล้นตลิ่งในช่วงฤดูฝน

แนวทางการพัฒนา : การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวที่มีคุณภาพ

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : เทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าว/การผลิตข้าวอินทรีย์

หลักสูตรเรียนรู้ : ๑. ลดต้นทุนการผลิตข้าว/การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ทดแทนปุ๋ยเคมี/การใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมี

๒. การพัฒนาคุณภาพข้าว/วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว/การแปรรูปข้าวคุณภาพ

หลักสูตรหลัก - การลดต้นทุนการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ทดแทนปุ๋ยเคมี การเพิ่มผลผลิตข้าว

(๑) การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์

(๒) การใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมี

(๓) การปรับปรุงบำรุงดิน

- การพัฒนาคุณภาพข้าว

(๑) วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวที่ดี

(๒) การแปรรูปข้าวคุณภาพ

หลักสูตรบังคับ ๑. เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรผสมผสาน/เกษตรทฤษฎีใหม่

หลักสูตรเสริม ๑. การตลาดและแผนธุรกิจ

๒. วิสาหกิจชุมชน

๓. การเลี้ยงปลา การเลี้ยงไก่

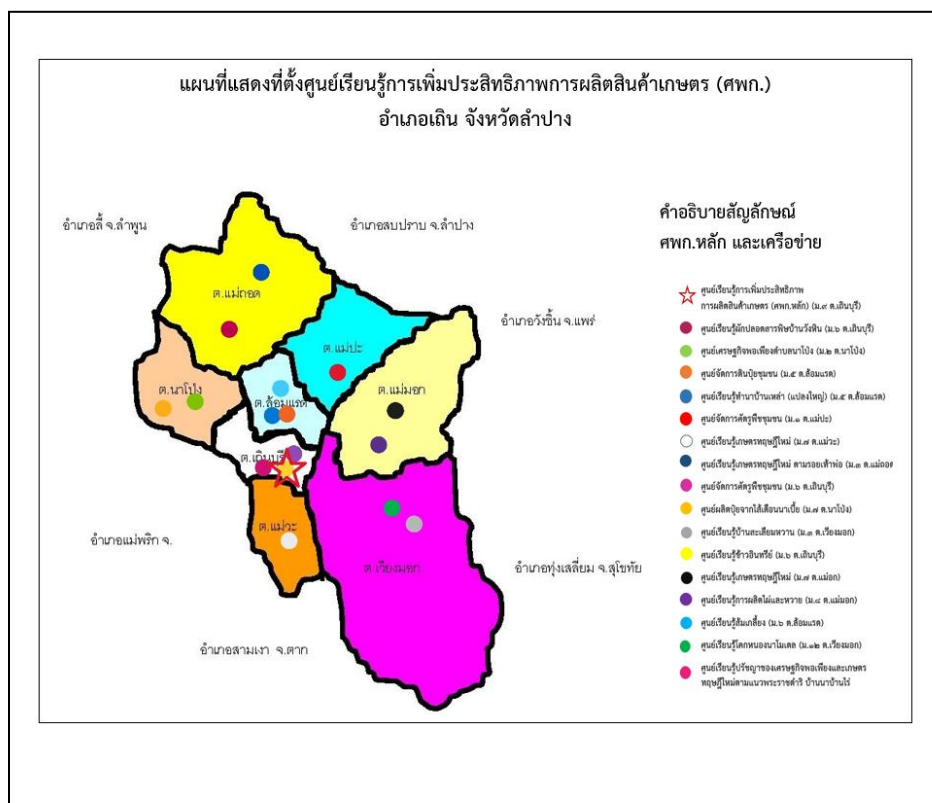
๔. การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

ศูนย์เครือข่าย จำนวน ๑๖ ศูนย์

ตารางที่ ๒๘ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศูนย์จัดการดินและปุ๋ยชุมชน	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)	๕	ล้อมแรด	นางอำไพ ปาแจ๋	๐๘๑-๓๖๓๕๕๔๐
๒	ศูนย์เรียนรู้ทำนา บ้านเหล่า (นาแปลงใหญ่)	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว/ ศูนย์ข้าวชุมชน	๕	ล้อมแรด	นางบานเย็น แก้วคนตรง	๐๘๖-๔๓๑๘๖๑๕
๓	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๗	แม่วะ	นางอรอุมา องค์กร	๐๘๓-๐๑๑๒๗๘๗
๔	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๑	แม่ปะ	นายณรงค์ อินต๊ะพันธ์	๐๙๓-๑๓๐๗๕๔๒
๕	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๗	แม่มอก	นางสาวขวัญดาว สิทธิเสนา	๐๘๙-๙๖๐๓๑๕๐
๖	ศูนย์เรียนรู้บ้านสะเลียมหวาน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๓	เวียงมอก	นางสุพัตนา เหมติมี	๐๘๖-๑๘๒๒๐๘๒
๗	ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลนาโป่ง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๒	นาโป่ง	นายอรรถพล ชัดสาย	๐๘๘-๔๑๖๕๐๕๖
๘	ศูนย์ผลิตปุ๋ยจากไส้เดือน นาเบี้ย	ศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการ ดิน	๗	นาโป่ง	นายพนรัตน์ ดีดวงค์	๐๘๕-๖๒๓๗๐๑๓
๙	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ ตามรอยเท้าพ่อ	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๓	แม่ถอด	นายณรงค์ ณะนา	๐๘๙-๘๕๔๕๓๒๐
๑๐	ศูนย์เรียนรู้การผลิตข้าวอินทรีย์	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๖	เถินบุรี	นางสาวพิกุล กันธะ	๐๙๕-๔๔๗๒๖๘๔
๑๑	วิสาหกิจชุมชน ผักปลอดสารพิษวังหิน	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	๖	เถินบุรี	นางสดใส มณีวงศ์	๐๙๘-๑๐๘๐๘๖๗
๑๒	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๖	เถินบุรี	นางนฤมล แสงดี	๐๘๖-๑๘๓๗๐๕๓
๑๓	ศูนย์เรียนรู้การผลิตไม้และหวาย	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ยืนต้น	๘	แม่มอก	นายมีชัย มะโนสอน	๐๙๕-๑๔๓๔๘๘๓
๑๔	ศูนย์เรียนรู้ส้มเกลี้ยง	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๖	ล้อมแรด	นางวาสนา ศิริฐานันท์	๐๘๙-๘๕๔๕๘๒๔
๑๕	ศูนย์เรียนรู้โคกหนองนาโมเดล	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๑๒	เวียงมอก	นายจรัส จันดอก	๐๙๓-๑๑๙๕๑๗๓
๑๖	ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริ บ้านนาบ้านไร่	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๕	แม่ถอด	นายสุศักดิ์ ตีมาลาศักดิ์	๐๖๕-๔๑๕๙๙๑๖

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเถิน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๑๙ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย
อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

อำเภอเถิน มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๕ กลุ่ม ได้แก่

(๔.๑) แปลงใหญ่ข้าว (ภายใต้การขับเคลื่อนของกรมการข้าว) จำนวน ๒ แปลง

(๔.๒) แปลงใหญ่ส้มเกลี้ยง (ภายใต้การขับเคลื่อนของกรมส่งเสริมการเกษตร) จำนวน ๑ แปลง

(๔.๓) แปลงใหญ่ผัก (ภายใต้การขับเคลื่อนของกรมส่งเสริมการเกษตร) จำนวน ๑ แปลง

(๔.๔) แปลงใหญ่สมุนไพรแม่มอก (ภายใต้การขับเคลื่อนของกรมส่งเสริมการเกษตร) จำนวน ๑ แปลง

แผนการผลิตรายกลุ่มของแปลงใหญ่ส้มเกลี้ยง

ที่อยู่ ม.๕ บ้านสองแควป็นหวาน ตำบลเถินบุรี อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

กิจกรรม ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ส้มเกลี้ยง

เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต จาก ๕,๘๐๐ บาท/ไร่ เป็น ๔,๖๔๐ บาท (๒๐%)

เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๒,๐๐๐/ไร่ เป็น ๒,๔๐๐/ไร่ (๒๐ %)

เป้าหมายรายได้ ๒๗,๐๐๐ บาท/ไร่ เป็น ๓๐,๐๐๐ (๒๐%)

ประมาณการรายจ่าย ๔,๖๔๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การลดต้นทุนการผลิต
๒. เพิ่มผลผลิต
๓. เพิ่มมูลค่าผลผลิต

ตารางที่ ๒๙ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการ รายจ่าย	ประมาณการ รายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
ไถ					✓								๘๐๐ บาท/ไร่	
ขุดหลุม					✓								๑๕ บาท/หลุม	
เตรียมพันธุ์					✓								๘๐ บาท/ต้น	
ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕						✓							๘๖๐ บาท/กส.	
มูลสัตว์						✓							๒๕ บาท/กส.	
กำจัดวัชพืช						✓	✓	✓	✓	✓			๕๐๐ บาท/ไร่	
เก็บเกี่ยว								✓	✓				๓ คน/วัน (๙๐๐ บาท/ครั้ง)	๑,๘๐๐ กก/ ไร่/รุ่น (๑,๘๐๐*๘๖)
ขนส่ง								✓	✓				๑,๐๐๐ บาท	
ตัดแต่งกิ่ง								✓	✓				๒,๔๐๐บาท	

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเถิน, พ.ศ. ๒๕๖๕)

ตารางที่ ๓๐ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวน สมาชิก (คน)	จำนวน พื้นที่ (ไร่)	ประธาน	เบอร์โทรศัพท์ ประธาน
๑	เถินบุรี	แปลงใหญ่ผัก ตำบลเถินบุรี อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	พืชผัก	๕๗	๔๗	นางเกสร นันทะเลิศ	๐๖๕-๓๗๙๖๓๒๖
๒	นาโป่ง	แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๘ ตำบลนาโป่ง อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	ข้าว	๗๑	๔๘๑.๒๕	นายชัยวัฒน์ กิบุญมา	๐๘๗-๑๗๓๘๑๕๔
๓	เถินบุรี	แปลงใหญ่ส้มเกลี้ยง หมู่ ๕ ตำบลเถินบุรี อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	ส้มเกลี้ยง	๑๓๙	๓๖๑.๗๕	นางสายรุ้ง วงศ์ษา	๐๘๗-๗๘๖๐๐๑๔
๔	เถินบุรี	แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๙ ตำบลเถินบุรี อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	ข้าว	๒๒๐	๑,๑๖๖.๒๕	นางบานเย็น แก้วคนตรง	๐๘๖-๔๓๑๘๖๑๕
๕	แม่มอก	แปลงใหญ่สมุนไพร หมู่ ๑ ตำบลแม่มอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง	สมุนไพร	๔๔	๑๐๐	นายสมบัติ วงศ์ใจจา	๐๘๑-๑๙๘๖๕๓๕

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเถิน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน

ดินในพื้นที่อำเภอเถิน เป็นพื้นที่ป่าเขาและมีที่ราบเพื่อทำการเกษตรได้อยู่ตามหุบเขาและริมฝั่งแม่น้ำมีพื้นที่ประมาณร้อยละ ๒๒ ของพื้นที่ทั้งหมด

สภาพพื้นดินลักษณะดินแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มดังนี้

ก กลุ่มดินเฒ่า กระจายอยู่ทั่วทุกตำบลของอำเภอเถิน เป็นหน่วยดินที่มีความสมบูรณ์พอสมควร ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบ

ข กลุ่มดินดอนราบ กระจายอยู่ทั่วไปพบมากในตำบลล้อมแรด ตำบลแม่วะ ตำบลเถินบุรี และตำบลแม่ถอดเป็นดินที่มีหินปนและบางแห่งจะพบเป็นดินเหนียวทรายและปนกรวด

ค กลุ่มดินป่าภูเขา กระจายอยู่ทั่วไปของพื้นที่ทั่วไป ของพื้นที่อำเภอเถินไม่เหมาะแก่การเพาะปลูก

ลักษณะดินกลุ่มชุดดิน

ข้อมูลกลุ่มชุดดิน ตามความเหมาะสมของดินและคุณภาพดิน ข้อมูลกลุ่มชุดดิน มีทั้งหมด ๒ หน่วย แผนที่กลุ่มชุดดินมีดังนี้ข้อมูลกลุ่มชุดดิน ทั้งหมด ๗ หน่วย แผนที่กลุ่มชุดดินดังนี้

หน่วยแผนที่*๕

หน่วยแผนที่นี้เป็นกลุ่มดินที่มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินบนมีสีเทาแก่ ดินล่างมีสีน้ำตาลอ่อนหรือสีเทา มีจุดประสีน้ำตาลและสีเหลืองหรือสีแดงตลอดชั้นดิน มักพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสปะปนอยู่ในชั้นดินลึก ๆ อาจพบก้อนปูนกลุ่มดินนี้เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้าเป็นดินลึก มีการระบายน้ำเร็ว พบบริเวณพื้นที่ราบเรียบ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ปฏิบัติการเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกรดเล็กน้อย มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๕ – ๖.๕ แต่ถ้าดินมีก้อนปูนปะปนในดินชั้นล่างดินชั้นนี้จะมีปฏิกริยาเป็นด่างอ่อนหรือมีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๗.๕ – ๘.๐

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำนาในบริเวณที่มีแหล่งน้ำใช้ปลูกพืชไร่พืชผักและยาสูบในช่วงฤดูแล้งให้ผลผลิตค่อนข้างสูง

ตัวอย่างชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ได้แก่ ชุดดินหางดง ชุดดินพาน มีความเหมาะสมในการทำนา การปลูกพืชไร่ ฤดูแล้งมีปัญหาเรื่องน้ำฤดูฝนมีน้ำขัง

หน่วยแผนที่ *๗

หน่วยแผนที่นี้เป็นกลุ่มชุดดินที่มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว มีสีเทาหรือสีน้ำตาลปนเทา พบจุดประสีน้ำตาลสีเหลืองหรือสีแดงปะปนตลอดชั้นดิน กลุ่มดินนี้เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า เป็นดินลึกมีการระบายน้ำค่อนข้างเลว พบบริเวณพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางปฏิกริยาเป็นกรดเล็กน้อยถึงปานกลางมีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๖.๐ – ๗.๐

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำนา ถ้าหากมีการชลประทานและการจัดการที่ดีสามารถทำนาได้ ๒ ครั้งให้ผลผลิตค่อนข้างสูง

ตัวอย่างชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ชุดดินนครปฐม มีความเหมาะสมในการทำนา การปลูกพืชไร่ ฤดูแล้งมีปัญหาเรื่องขาดน้ำ ถ้าฤดูฝนมีปัญหาหน้าท่วมขัง

หน่วยแผนที่ *๓๓

หน่วยแผนที่นี้เป็นกลุ่มดินที่มีเนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทรายแข็ง สีดินน้ำตาล หรือสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนแดงบางแห่งในดินล่างลึก ๆ มีจุดปะสีเทาและสีน้ำตาล อาจมีแร่ไมกาหรือก้อนปูนปะปนอยู่ด้วย เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบบนสันคันริมน้ำเก่าและเนินตะกอนรูปพัด มีพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาดเป็นดินลึกมาก มีการระบายน้ำดีถึงปานกลาง มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง ดินชั้นบนมักมีปฏิกิริยาเป็นกรดปานกลางถึงกรดเล็กน้อย มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างจะวัดได้ประมาณ ๗.๕ – ๘.๐

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่ต่าง ๆ เช่น ข้าวโพด อ้อย ฝ้าย ยาสูบ ถั่วต่าง ๆ และสับปะรด บางแห่งใช้ปลูกไม้ผลหรือเป็นที่อยู่อาศัย ดินกลุ่มนี้ไม่มีปัญหาในการใช้ประโยชน์

ตัวอย่างชุดดินกลุ่มนี้ได้แก่ ชุดดินกำแพงแสน ชุดดินกำแพงเพชร ชุดดินธาตุพนม ดินชุดนี้มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวปานกลาง มักขาดน้ำในฤดูปลูก แต่มีการเหมาะสมในการปลูกพืชไร่ต่าง ๆ เช่น ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ข้าวโพด กระเทียม ฝ้ายละหุ่ง ยาสูบและไม้ผลต่าง ๆ เช่น มะม่วง ลำไย และดินชุดนี้อยู่บริเวณริมแม่น้ำวัง

หน่วยแผนที่ * ๔๗

หน่วยแผนที่นี้เป็นกลุ่มดินที่มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วนที่มีเศษหินปะปนมักพบชั้นหินพื้นดินต่ำ ๕๐ ซม. สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง เกิดจากการสลายตัวผุพังของหินเนื้อละเอียดมีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา เป็นดินต้นมีการระบายน้ำดี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำถึงปานกลาง ปฏิกิริยาเป็นกรดเล็กน้อยถึงปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๕ – ๗.๐

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวเป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังหรือป่าละเมาะ บางแห่งใช้ทำไร่เลื่อนลอยหรือปลูกป่าทดแทน

ตัวอย่างชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ได้แก่ ชุดดินลี ชุดดินมวกเหล็ก ชุดดินท่าลี่ ชุดสบปราบ ชุดดินงาว

ดินชุดนี้ในตำบลแม่วะเป็นหน่วยแผนที่ดินที่ ๔๗B/RL บริเวณที่อยู่อาศัยและที่ทำนาทำสวน B หมายถึง เปอร์เซ็นต์ความลาดชัน = ๒ – ๕ % RL หมายถึง ที่ดินมีหินพื้นผิว

การปลูกข้าว ไม่เหมาะสมสาเหตุมักขาดน้ำฤดูปลูก

การปลูกพืชไร่ มีความเหมาะสมปานกลาง ดินมีเศษหินหรือลูกหินปะปนมากหรือพื้นดินต้นมีความเหมาะสมในการปลูก สับปะรด อ้อยโรงงาน มะม่วงและไม้ไผ่ตง มีความเหมาะสมปานกลางในการปลูกลำไย

หน่วยแผนที่* ๔๘

หน่วยแผนที่นี้เป็นกลุ่มดินที่มีเนื้อดินบนส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินปนเศษหินหรือปนกรวด ก้อนกรวดส่วนใหญ่เป็นหินกลมมน ถ้าเป็นดินปนเศษหินมักพบชั้น พบหินพื้นต้นกว่า ๕๐ ซม. สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดง พบบริเวณพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนชันจนถึงเนินเขา เป็นดินต้นมากมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๐ – ๖.๐

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ป่าละเมาะ และทุ่งหญ้า ธรรมชาติบางแห่งใช้ปลูกพืชไร่หรือไม้โตเร็ว ดินชุดนี้ไม่เหมาะสำหรับการทำนา มักขาดน้ำในฤดูปลูก มีความเหมาะสมปานกลางสำหรับการปลูกพืชไร่ต่าง ๆ แต่มีปัญหาหน้าดินตื้น ดินมีเศษหินปะปนมาก มีความเหมาะสมกับการปลูกมะม่วงและไผ่ตง มีความเหมาะสมปานกลางสำหรับการปลูกลำไย แต่มีปัญหาหรือมีเศษหินปะปนมาก

หน่วยแผนที่* ๕๙

หน่วยแผนที่นี้เป็นหน่วยผสมของดินหลายชนิด ซึ่งเกิดจากตะกอนลำน้ำพัดพามาทับถมกัน พบบริเวณที่ราบลุ่มหรือบริเวณพื้นล่างของหุบเขา มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ดินที่พบส่วนใหญ่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงเร็วมีลักษณะและคุณสมบัติต่าง เช่น เนื้อดิน สีดิน ความลึกของดิน ปฏิกริยาดินตลอดจนความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับชนิดของวัตถุต้นกำเนิดดินในบริเวณนั้นๆ ส่วนมากมีก้อนกรวดและเศษหินปะปนอยู่ในเนื้อดินด้วย

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ประโยชน์ในการทำนา ส่วนในฤดูแล้ง ถ้ามีแหล่งน้ำ นิยมใช้ปลูกพืชผักหรือพืชไร่อายุสั้น เช่น ถั่วเขียว หรือถั่วเหลือง

เนื่องจากหน่วยแผนที่นี้เป็นหน่วยผสมของดินหลายชนิด ดังนั้นในแผนที่ดินระดับจังหวัด จึงเรียกว่าเป็นพวกดินตะกอนลำน้ำที่มีการระบายน้ำเร็ว ดินชุดนี้ส่วนใหญ่เป็นบริเวณที่นา รองลงมาตามลำดับ ดินเหมาะสมกับการทำนาแต่ไม่เหมาะสมในการปลูกพืชไร่ในฤดูฝน สาเหตุมีน้ำท่วมขังในฤดูปลูก

หน่วยแผนที่* ๖๒

หน่วยแผนที่นี้เป็นหน่วยแผนที่ที่ประกอบด้วยพื้นที่ภูเขาและเทือกเขาซึ่งมีความลาดชันมากกว่า ๓๕% ดินที่พบในบริเวณดังกล่าวมีทั้งดินลึกและดินตื้นลักษณะของเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้นมักมีเศษหินก้อนหินหรือหินพื้นโผล่กระจายจัดกระจายทั่วไป ส่วนใหญ่ยังปกคลุมด้วยป่าไม้ประเภทต่าง ๆ เช่น ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังหรือป่าดงดิบชื้น หลายแห่งมีการทำไร่เลื่อนลอยโดยปราศจากมาตรการในการอนุรักษ์ดินและน้ำซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน จนบางแห่งเลือกแต่หินพื้นโผล่

กลุ่มดินนี้ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตรเนื่องจากมีปัญหาหลายประการที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ควรสงวนไว้เป็นป่าธรรมชาติเพื่อรักษาแหล่งต้นลำธาร หน่วยแผนที่ในแผนที่ดินระดับจังหวัดเรียกว่าที่ลาดชันเชิงซ้อน

ตารางที่ ๓๑ แสดงทรัพยากรดินอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ประเภท	เนื้อที่(ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	๖๓๔,๔๓๒	๕๗.๐๗
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	๓๘๕,๔๑๘	๓๔.๖๗
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๑๔,๖๑๙	๑.๓๑
กลุ่มชุดดินผสม	๒๐,๗๑๒	๑.๘๖
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๕๖,๔๑๒	๕.๐๗
รวม	๑,๑๑๑,๕๙๓	๑๐๐

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๔)

แผนที่แสดงทรัพยากรดิน อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง

ดินป่าไร่หรือสวน

1, 10, 10/14, 10/57, 10col, 10f, 10fh, 11, 12, 13, 14, 15, 15h, 15h/77h, 16, 16/17, 16/6, 16h, 17, 17h, 18, 18h, 19, 19h, 19h/19hcol, 19h/44h, 19hcol, 2, 20, 20/20f, 20col, 20f, 20h, 21, 21/7, 22, 22/17, 22col, 22h, 22ha, 22ha/24ha, 23, 24, 24h, 25, 25h, 3, 3/6, 4, 5, 57/58, 58, 59, 6, 6ha, 7, 7/4, 7h, 8, 9

ดินป่าไร่หรือสวนในเขตป่าอนุรักษ์

28, 28h, 28/RL, 28udic, 29, 29/47, 29b, 30, 31, 31/55, 31b, 32, 32/32col, 32col, 32col/32, 32f, 32f, 32f/32, 32gm, 32/3gm, 33, 33/33a, 33/33b, 33/33h, 33/33, 33/38, 33/7, 33b, 33h/4, 33h/7, 33f, 33b, 33f, 34, 34/38, 34gm, 34/RL, 35, 35/48, 35/56, 35b, 36, 36/19h, 36/36b, 36b, 36b/41b, 37, 37b, 37b/44, 37f, 37f/35, 37h/36, 37f/37b, 37f, 38, 38/33, 38/33h, 38/38b, 38/4, 38/7, 38b, 38b, 38f, 38f, 38a, 40, 40/22ha, 40/35, 40/40b, 40/41, 40/46, 40/56, 40b, 40b/41b, 40gm, 40/RL, 41, 41/40, 41/41b, 41/44, 41b, 41b/44, 44, 44/37b, 44/40, 44/41, 44b, 46, 46b, 47, 47/55, 47b, 47/RL, 48, 48/40, 48/56, 48b, 49, 49/49b, 49/56, 49b, 52, 52/28, 52/54, 52b, 52udic, 54, 54/52, 54b, 55, 55/31, 55/33, 55/53b, 55b, 55/RL, 56, 56/48, 56b, 60

กลุ่มเขตดินเดิม

32/17h, 34/45, 34/50, 35/RL, 36/RL, 39/RL, 43/23, 4/33, 47/RL, 47/RL, 48/56, 48/RL, 48/RL

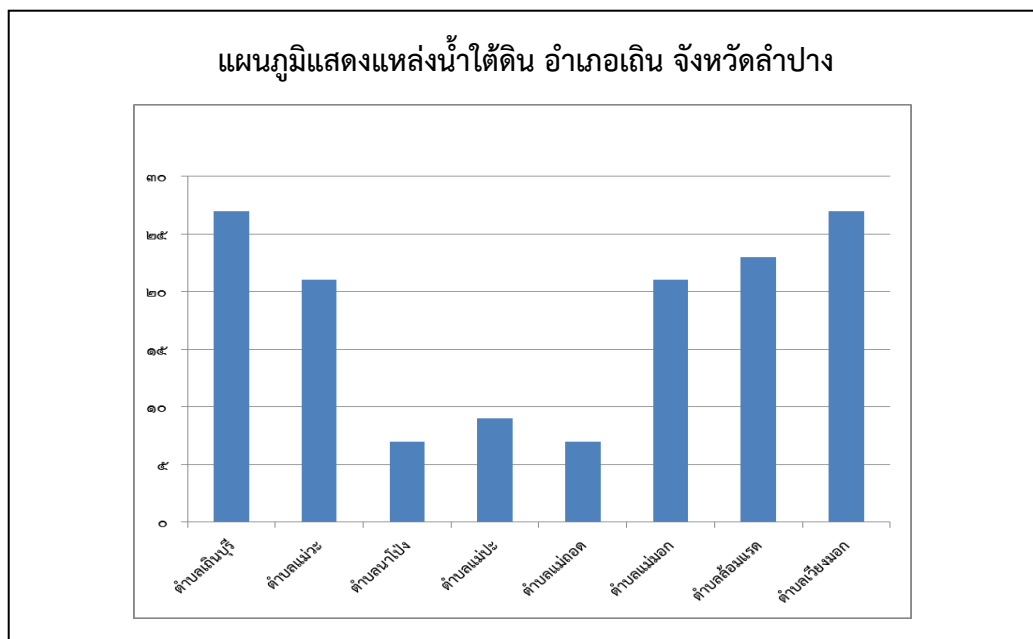
ภาพที่ ๒๑ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอดงเจริญ จังหวัดลำปาง
(ที่มา : ระบบ Agri-Map, พ.ศ.๒๕๖๕)

๒) ทรัพยากรน้ำ

อำเภอเถิน เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลักประมาณ ๘๐% ของพื้นที่ทั้งหมด นอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่น ๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

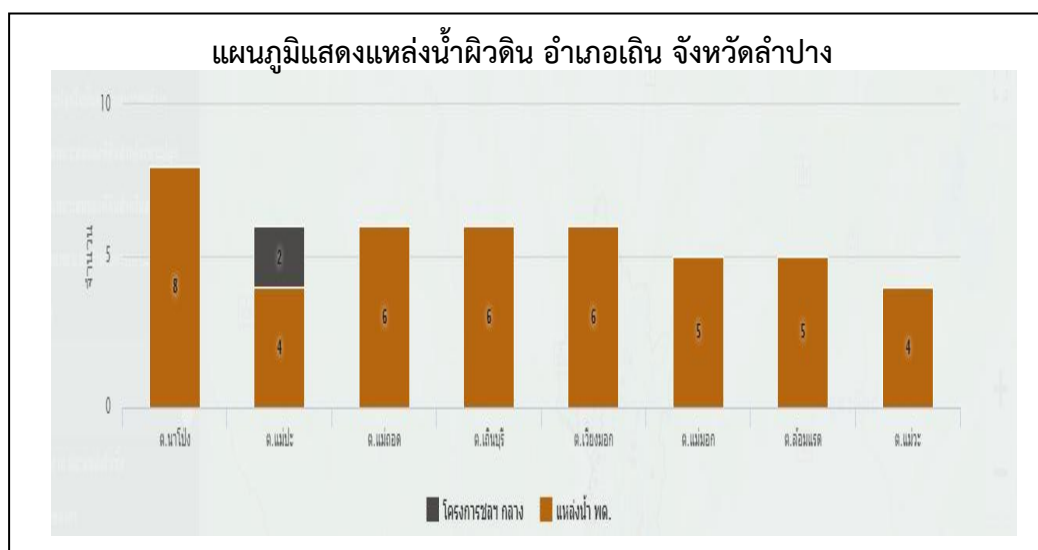
- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาล อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง รวมทั้งสิ้น ๑๑๙ บ่อ แยกรายตำบลได้ดังนี้

ตำบลเถินบุรี	จำนวน ๒๗ บ่อ
ตำบลแม่วะ	จำนวน ๒๑ บ่อ
ตำบลนาโป่ง	จำนวน ๗ บ่อ
ตำบลแม่ปะ	จำนวน ๙ บ่อ
ตำบลแม่ถอด	จำนวน ๗ บ่อ
ตำบลแม่มอก	จำนวน ๒๑ บ่อ
ตำบลล้อมแรด	จำนวน ๒๓ บ่อ
ตำบลเวียงมอก	จำนวน ๒๗ บ่อ

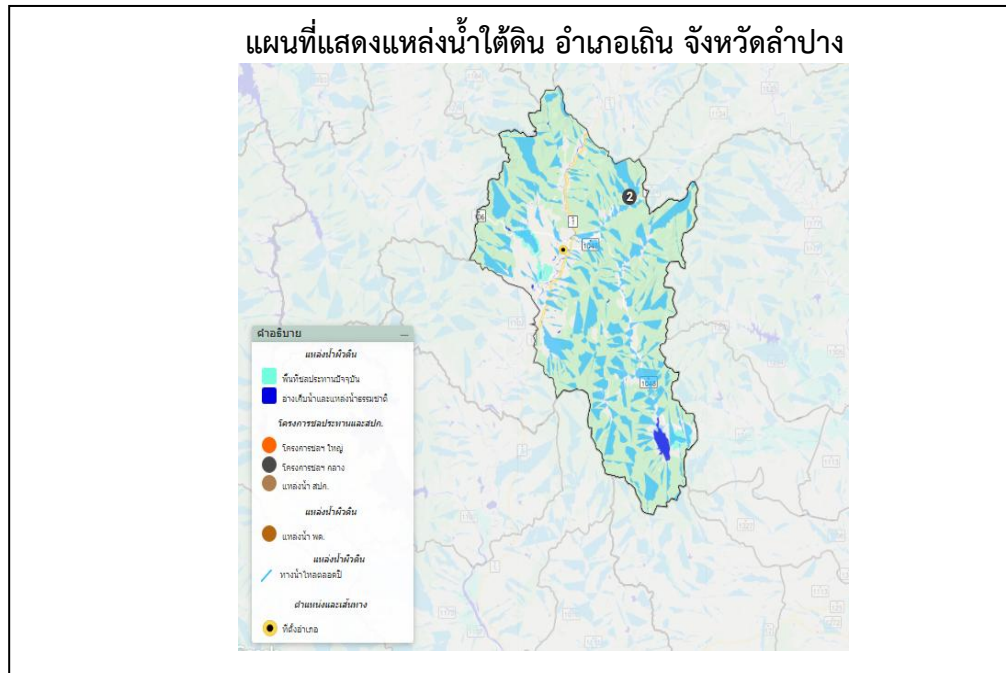

ภาพที่ ๒๒ แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง
(ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, พ.ศ. ๒๕๖๔)

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน อากาศเหนืง มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้ แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน ๔๔ แห่ง โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน ...-... แห่ง โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน ๒ แห่ง โครงการชลประทานขนาดใหญ่ จำนวน ...-... แห่ง และ แหล่งน้ำจากสำนักงานปฎิรูปที่ดิน จำนวน ...-... แห่ง

ภาพที่ ๒๔ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง
(ที่มา : ระบบAgri-Map, พ.ศ.๒๕๖๔)

ภาพที่ ๒๕ แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน อำเภอลำปาง
(ที่มา : ระบบ Agri-Map, พ.ศ.๒๕๖๕)

๑.๓ สีนค้ำเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้ำ GI

ส้มเกลี้ยงถูกใช้เป็นหนึ่งในคำขวัญของอำเภอลำปางที่ว่า "ส้มเกลี้ยงฉ่ำ น้ำตกงาม โป่งข้ามหลัง วังหินอ่อน" ด้วยอำเภอลำปาง เป็นแหล่งปลูกส้มเกลี้ยงที่สำคัญแห่งหนึ่งในภาคเหนือ ด้วยลักษณะพื้นที่ราบลุ่มสองฝั่งริมน้ำวังอันอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งปลูกส้มเกลี้ยง ผลไม้เมืองร้อนตระกูลส้ม ที่มีชื่อสามัญว่า Sweet Orange และมีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Citrus senesis* L. Osbeck อยู่ในวงศ์ Rutaceae ที่ขึ้นได้ดีบริเวณพื้นที่สูงจากระดับน้ำทะเลไม่มากนัก มีถิ่นกำเนิดอยู่บริเวณทางตอนใต้ของประเทศจีน ต่อมาได้แพร่กระจายมาปลูกในอำเภอลำปาง โดยพ่อค้าแม่ค้าชาวจีน ส้มเกลี้ยงเป็นผลไม้ที่มีรสชาติหวานอมเปรี้ยว มีสารอาหารหลายชนิด มีสรรพคุณมากมาย ช่วยลดระดับน้ำตาลในเลือด เนื่องจากส้มเกลี้ยงมีไฟเบอร์และมีสาร pectin สูง ซึ่งเป็นตัวช่วยลดการดูดซึมน้ำตาลจากทางเดินอาหาร จึงทำให้ลดระดับน้ำตาลในเลือดได้ และจากผลการวิจัยของสถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า ส้มเกลี้ยง เป็นผลไม้ที่ให้วิตามินสูง มีวิตามิน C สูงที่สุดในบรรดาตระกูลส้มอีกด้วย โดยสูงกว่าส้มเขียวหวานถึง ๔ เท่า สูงกว่าส้มเขียว และมะนาวถึง ๒ เท่า วิตามินซีและเกลือแร่ ช่วยป้องกันการเป็นหวัด ลดอาการไข้ ช่วยบรรเทาอาการเจ็บคอ ช่วยบำรุงสายตา มีสารต้านอนุมูลอิสระ น้ำมันจากเปลือกผลิตเป็นสบู่ ช่วยรักษาผิวหนังอักเสบ เปลือกส้มรับประทานได้ เพื่อบรรเทาอาการท้องอืดเฟ้อ และสามารถนำเปลือกตากแห้ง ใช้ทำเป็นรูปไล่ยุง โดยผลผลิตส้มเกลี้ยงจะออกมากในช่วงเทศกาลเข้าพรรษาและงานบุญสลากภัต ช่วงเดือน กรกฎาคม - เดือนกันยายน ซึ่งคนเฒ่าคนแก่นิยมนำไปใส่ชะลอมไปร่วมทำบุญ

ปัจจุบันส้มเกลี้ยงเป็นผลไม้ที่ได้รับความนิยมของผู้บริโภคเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีคุณค่าทางโภชนาการมากมายและมีรสชาติดี ให้ผลตอบแทนสูง คำนึงถึงการลงทุน จึงมีการส่งเสริมให้มีการผลิตและการบริหารจัดการเชิงการค้า อีกทั้งในปัจจุบันพื้นที่ในการปลูกส้มเกลี้ยงซึ่งส่วนใหญ่อยู่ที่ภาคเหนือโดยเฉพาะอำเภอลำปาง นับว่าเป็นแหล่งปลูกส้มเกลี้ยงที่สำคัญและมีชื่อเสียงมายาวนาน ประกอบกับทางจังหวัดได้ให้ความสำคัญโดยมีแนวทางส่งเสริมสร้างการรับรู้และส่งเสริมองค์ความรู้ด้านวิชาการต่างๆ เรื่องการปลูก การดูแลรักษา การตลาด และชี้ให้เห็นความสำคัญและคุณประโยชน์การอนุรักษ์พืชประจำท้องถิ่นให้คงอยู่ และได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

ส้มเกลี้ยงลำปาง หรือ Lampang Sweet Orange หรือ Som Klieng Lampang เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ซึ่งสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) ที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น รวมถึงเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพื่อให้ต้นทุนการผลิตลดลง ปรับปรุงคุณภาพผลผลิต เน้นการส่งเสริมตามข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) และให้แปลงส้มเกลี้ยงเป็นแปลงที่ได้มาตรฐาน ตามกระบวนการผลิตพืชอาหารที่ดีและปลอดภัยจากสารพิษ รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรแปรรูป เป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น แยมส้มเกลี้ยง เครื่องสำอาง เป็นต้น

ปัจจุบันเกษตรกรมีการรวมกลุ่มปลูกส้มเกลี้ยงอำเภอเถิน ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ สมาชิกแปลงใหญ่ ๑๓๙ ราย มีพื้นที่ จำนวน ๓๖๑.๒๗๕ ไร่ โดยส้มเกลี้ยงจะเริ่มให้ผลผลิตเมื่อมีอายุ ๘ เดือน ระยะเวลาเก็บเกี่ยวอยู่ในช่วงเดือนกรกฎาคม – กันยายน ผลผลิตเฉลี่ย อยู่ที่ ๒,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย ๕,๘๐๐ บาท/ไร่ ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ย ๒๐ บาท/กิโลกรัม (ราคา ณ กรกฎาคม ๒๕๖๖)

ตลาดส้มเกลี้ยงของกลุ่มแปลงใหญ่ส้มเกลี้ยงอำเภอเถิน ส่วนใหญ่ผลผลิตร้อยละ ๙๕ จำหน่ายให้กับพ่อค้าในพื้นที่และนอกพื้นที่ เช่น พ่อค้าจากตลาดไท กรุงเทพฯ และเชียงใหม่ ซึ่งจะมารับซื้อถึงพื้นที่ ผลผลิตร้อยละ ๕ ทางกลุ่มจะจำหน่ายเองในพื้นที่ โดยจำหน่ายบริเวณปั้มน้ำมันเชลล์ ปั้มน้ำมันปตท. ร้านอาหารสด และร้านโกดังอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ในรูปของผลสด และแปรรูปน้ำส้มเกลี้ยง อีกทั้งทางกลุ่มยังได้จำหน่ายให้กับสหกรณ์การเกษตรแม่พริก จำกัด ซึ่งเป็นผู้รวบรวมส่งให้กับบริษัท สยามแม็คโคร จำกัด (มหาชน) โดยบริษัทจะรับซื้อผลผลิตในช่วงเทศกาลสารทจีน (เดือนสิงหาคม) เป็นจำนวนมาก ซึ่งจะเน้นผลผลิตที่มีคุณภาพ ผลต้องมีขนาดใหญ่ ผิวเกลี้ยงไม่ขรุขระ ไม่มีแมลงวันทองเจาะ ราคาซื้อ กิโลกรัมละ ๑๕-๒๐ บาท

๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสินค้า ข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

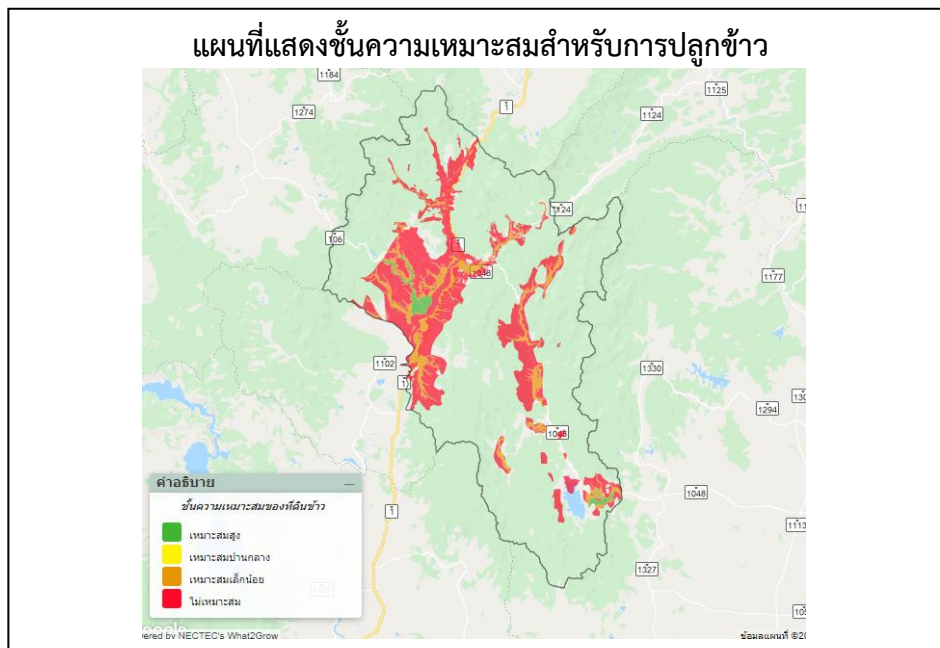
(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอเถิน มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน ๒๔๙,๐๗๗.๒ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๘,๘๐๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓.๕ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๕๒,๗๒๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๒ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๘๗,๕๔๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๓

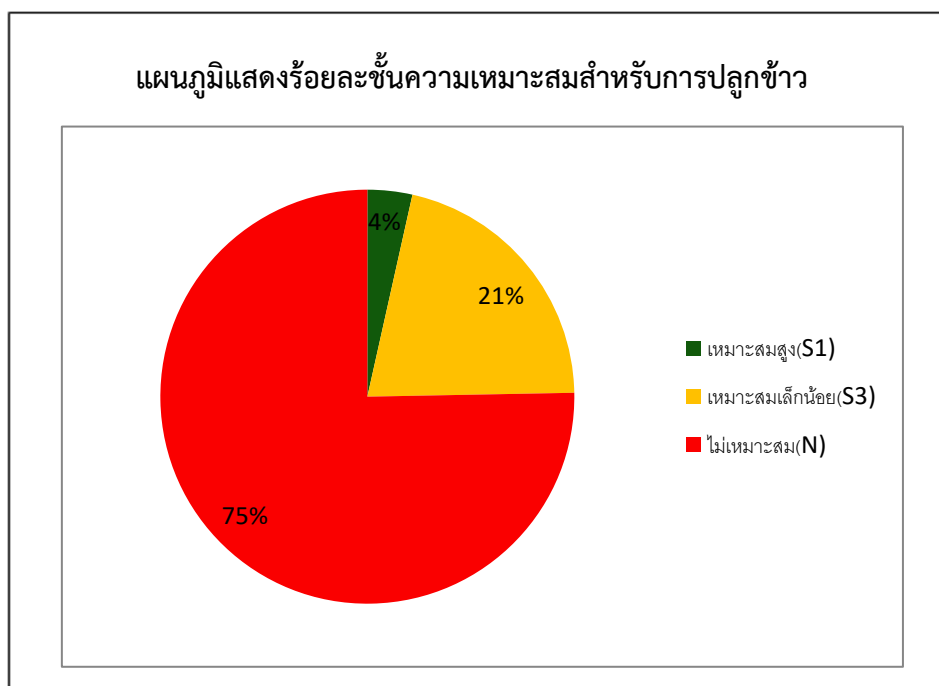
ตารางที่ ๓๒ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก(S๑)	เหมาะสมปานกลาง(S๒)	เหมาะสมน้อย(S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ต.นาโป่ง	๑,๘๐๑	๐	๖,๘๕๕	๒๐,๓๒๙	๒๘,๙๘๕
ต.เถินบุรี	๓,๐๑๕	๐	๗,๔๖๓	๒๕,๙๕๓	๓๖,๔๓๑
ต.ล้อมแรด	๑,๘๕๓	๐	๕,๒๑๖	๑๔,๗๗๗	๒๑,๘๔๖
ต.เวียงมอก	๒,๑๓๘	๐	๑๐,๙๗๒	๓๑,๙๕๒	๔๕,๐๖๒
ต.แม่วะ	๐	๐	๕,๙๖๗	๑๘,๔๕๒	๒๔,๔๒๐
ต.แม่ถอด	๐	๐	๒,๖๙๘	๓๒,๖๘๓	๓๕,๓๘๑
ต.แม่ปะ	๐	๐	๗,๖๖๒	๒๐,๘๒๑	๒๘,๔๘๓
ต.แม่มอก	๐	๐	๕,๘๙๒	๒๒,๕๗๗	๒๘,๔๗๐
รวม	๘,๘๐๗	๐	๕๒,๗๒๕	๑๘๗,๕๔๕	๒๔๙,๐๗๗.๒

(ที่มา : ระบบ Agri-Map, พ.ศ. ๒๕๖๔)

ภาพที่ ๒๖ แสดงชั้นความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอลำปาง
(ที่มา : ระบบ Agri-Map, พ.ศ.๒๕๖๔)

ภาพที่ ๒๗ แสดงแผนภูมิร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าว อำเภอลำปาง
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอลำปาง, พ.ศ. ๒๕๖๔)

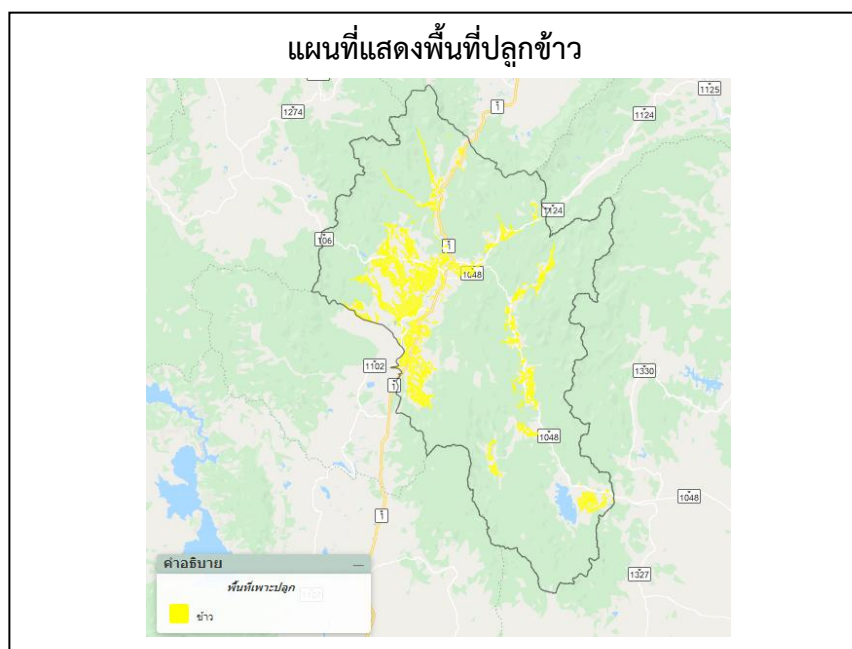
(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

อำเภอเถิน มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๓๘,๑๒๖.๑๘ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลเวียงมอก จำนวน ๘,๓๐๐.๕๙ ไร่ รองลงมาคือตำบลนาโป่ง จำนวน ๖,๖๒๔.๒๔ ไร่ ตำบลเถินบุรี จำนวน ๖,๐๒๓.๓๕ ไร่ ตำบลแม่วะ จำนวน ๔,๖๘๓.๐๑ ไร่ ตำบลล้อมแรด จำนวน ๓,๘๙๖.๙๐ ไร่ ตำบลแม่ถอด จำนวน ๓,๕๗๗.๒๙ ไร่ ตำบลแม่มอก จำนวน ๒,๖๗๘.๙๒ ไร่ และตำบลแม่ปะ จำนวน ๒,๓๔๑.๘๙ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๓ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูกข้าว (ไร่)
๑	ล้อมแรด	๓,๘๙๖.๙๐
๒	แม่วะ	๔,๖๘๓.๐๑
๓	แม่ปะ	๒,๓๔๑.๘๙
๔	แม่มอก	๒,๖๗๘.๙๒
๕	เวียงมอก	๘,๓๐๐.๕๙
๖	นาโป่ง	๖,๖๒๔.๒๔
๗	แม่ถอด	๓,๕๗๗.๒๙
๘	เถินบุรี	๖,๐๒๓.๓๕
	รวม	๓๘,๑๒๖.๑๘

(ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกรกลาง, พ.ศ.๒๕๖๘)

ภาพที่ ๒๘ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง
(ที่มา : ระบบ Agri-Map, พ.ศ.๒๕๖๕)

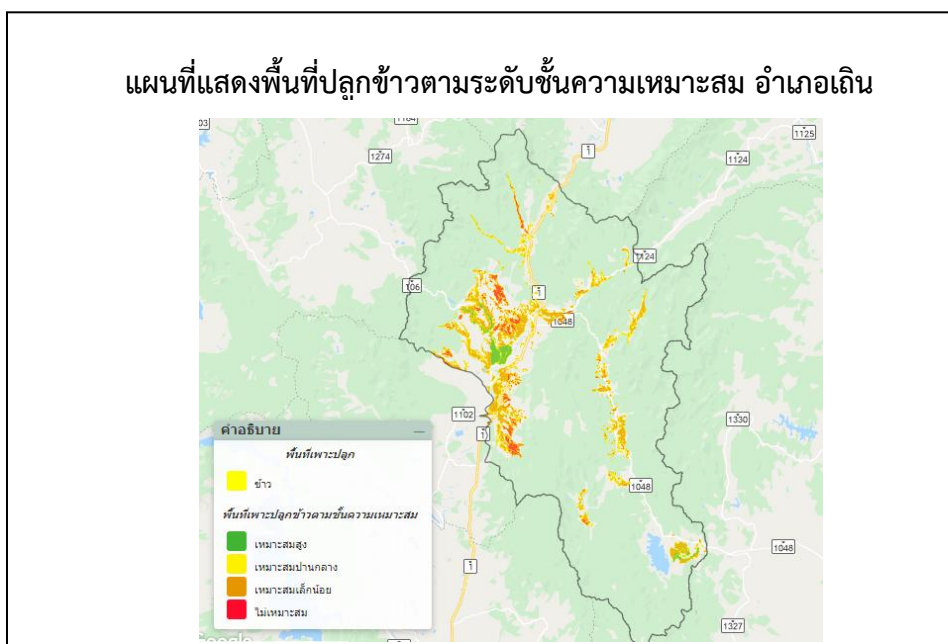
(๓) พื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม

อำเภอเถิน มีพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๕๘,๗๔๗ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๗,๓๘๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๖ พื้นที่ที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S๓) จำนวน ๑๖,๕๓๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๑ และพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๓๔,๘๓๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๓

ตารางที่ ๓๔ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

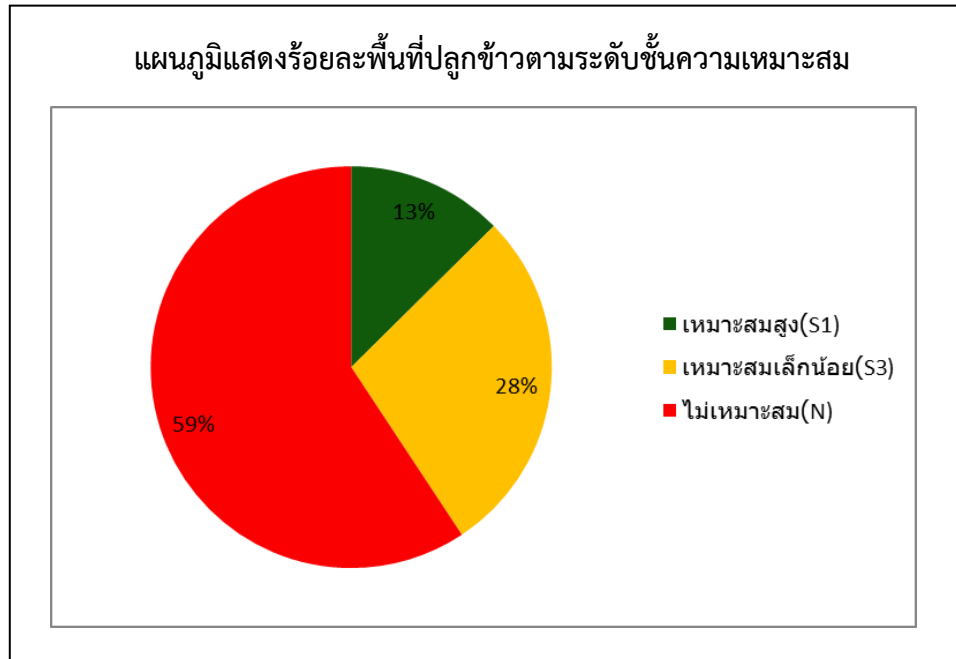
ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ต.เวียงมอก	๑,๓๒๑	๐	๑,๔๔๗	๕,๙๒๗	๘,๖๙๕
ต.เถินบุรี	๒,๘๒๕	๐	๑,๒๔๔	๕,๒๐๘	๙,๒๗๗
ต.แม่ถอด	๐	๐	๓,๗๑๐	๑,๘๗๓	๕,๕๘๓
ต.นาโป่ง	๑,๕๐๗	๐	๒,๓๖๓	๖,๐๐๔	๙,๘๗๔
ต.แม่ปะ	๐	๐	๗๔๐	๓,๘๘๐	๔,๖๒๐
ต.แม่มอก	๐	๐	๗๘๐	๓,๑๑๗	๓,๘๙๗
ต.แม่วะ	๐	๐	๓,๖๑๖	๔,๔๑๗	๘,๐๓๓
ต.ล้อมแรด	๑,๗๓๔	๐	๒,๖๓๐	๔,๔๐๔	๘,๗๖๘
รวม	๗,๓๘๗	๐	๑๖,๕๓๐	๓๔,๘๓๐	๕๘,๗๔๗

(ที่มา : ระบบ Agri-Map, พ.ศ.๒๕๖๔)

ภาพที่ ๒๙ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

(ที่มา : ระบบ Agri-Map, พ.ศ.๒๕๖๔)

ภาพที่ ๓๐ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอลำปำ
(ที่มา : ระบบ Agri-Map, พ.ศ.๒๕๖๔)

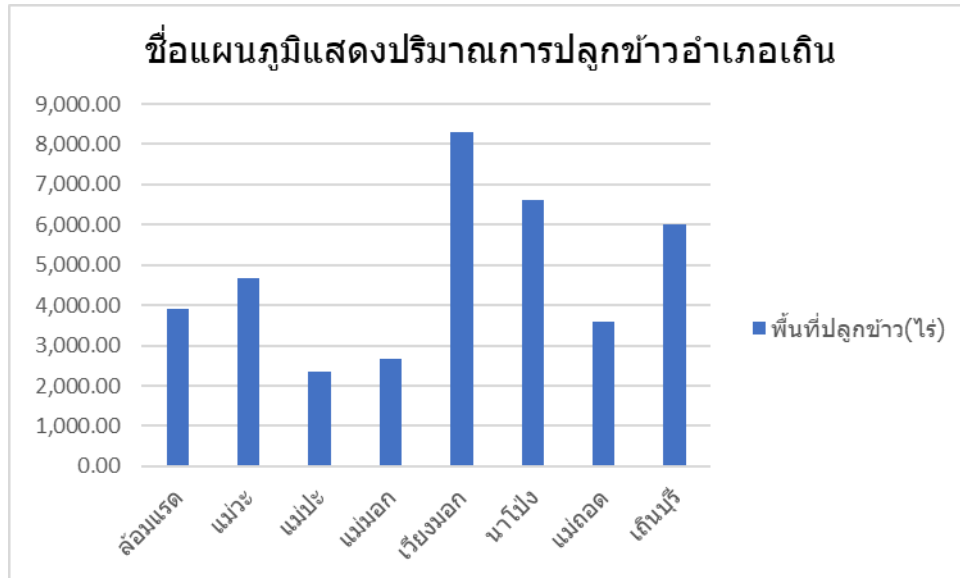
๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอลำปำ มีพื้นที่การปลูกข้าวในปีการผลิต ๒๕๖๓/๖๔ จำนวน ๓๘,๑๒๖.๑๘ ไร่ ๖,๙๙๓ ไร่ โดยพื้นที่ปลูกมากที่สุด คือ ตำบลเวียงมอก จำนวน ๘,๓๐๐.๕๙ ไร่ รองลงมาคือตำบลนาโป่ง จำนวน ๖,๖๒๔.๒๔ ไร่ ตำบลเถินบุรี จำนวน ๖,๐๒๓.๓๕ ไร่ ตำบลแม่ะ จำนวน ๔,๖๘๓.๐๑ ไร่ ตำบลล้อมแรด จำนวน ๓,๘๙๖.๙๐ ไร่ ตำบลแม่ถอด จำนวน ๓,๕๗๗.๒๙ ไร่ ตำบลแม่หมอก จำนวน ๒,๖๗๘.๙๒ ไร่ และตำบลแม่ปะ จำนวน ๒,๓๔๑.๘๙ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๕ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอลำปำ

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
ล้อมแรด	๕๙๕	๓,๘๙๖.๙๐	๓,๕๖๑.๖๖	๑,๗๘๐.๘๓	๕๐๐
แม่ะ	๘๖๔	๔,๖๘๓.๐๑	๔,๑๒๖.๐๕	๒,๐๖๓.๐๓	๕๐๐
แม่ปะ	๕๒๓	๒,๓๔๑.๘๙	๒,๓๓๔.๘๙	๑,๑๖๗.๔๕	๕๐๐
แม่หมอก	๖๔๕	๒,๖๗๘.๙๒	๒,๖๗๘.๙๒	๑,๓๓๙.๔๖	๕๐๐
เวียงมอก	๑,๓๘๕	๘,๓๐๐.๕๙	๘,๓๐๐.๕๙	๔,๑๕๐.๓๐	๕๐๐
นาโป่ง	๙๘๓	๖,๖๒๔.๒๔	๖,๖๒๔.๒๔	๓,๓๑๒.๑๒	๕๐๐
แม่ถอด	๗๓๙	๓,๕๗๗.๒๙	๓,๔๕๘.๐๘	๑,๗๒๙.๐๔	๕๐๐
เถินบุรี	๑,๐๔๒	๖,๐๒๓.๓๕	๔,๒๕๐.๓๕	๒,๑๒๕.๑๘	๕๐๐
รวม	๖,๙๙๓	๓๘,๑๒๖.๑๘	๓๕,๓๓๔.๗๒	๑๗,๖๖๗.๔๑	๕๐๐

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, พ.ศ.๒๕๖๘)

ภาพที่ ๓๑ แสดงปริมาณการปลูกข้าวอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง
(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, พ.ศ.๒๕๖๘)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

(๑) การใช้พันธุ์ดี พันธุ์ข้าวต้องมีคุณภาพ มีเมล็ดที่สมบูรณ์ และเป็นเมล็ดข้าวที่บริสุทธิ์ ไม่มีการปะปนกับเมล็ดข้าวสายพันธุ์อื่นๆ พันธุ์ข้าวที่นิยมปลูก เป็นข้าวไวต่อช่วงแสงหรือข้าวนาปี เช่น พันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ พันธุ์ กข.๖ พันธุ์ปทุมธานี ๖๐ พันธุ์เหนียวสันป่าตอง และข้าวที่ไม่ไวต่อช่วงแสง เช่น พันธุ์ กข ๑๐ พันธุ์สันป่าตอง ๑ พันธุ์น่าน ๕๙

(๒) การเตรียมดิน ต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมเช่น น้ำ ภูมิอากาศ ลักษณะพื้นที่ ตลอดจนแบบวิธีการทำนาและเครื่องมือการเตรียมดินที่แตกต่างกัน แยกได้ ๒ ขั้นตอน

(๒.๑) การไถและไถแปร

การไถคือ การไถพลิกหน้าดินครั้งแรกเพื่อกำจัดวัชพืชและตากดินให้แห้ง การไถแปร คือ การไถครั้งที่สองโดยไถขวางแนวไถตะ เพื่อย่อยดินและคลุกเคล้าฟาง วัชพืช ฯลฯ ลงไปในดิน ด้วยรถไถเดินตาม รถไถแทรกเตอร์

(๒.๒) การคราดหรือใช้ลูกทุบ คือการกำจัดวัชพืช ตลอดจนการทำให้ดินแตกตัวและเป็นเทือกพร้อมที่จะปักดำได้ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ทำต่อจากขั้นตอนที่ ๑ และขังน้ำไว้ระยะหนึ่งเพื่อให้มีสภาพดินที่เหมาะสมในการคราด การใช้ลูกทุบหรือเครื่องไถพรวนจอบหมุน (Rotary)

(๓) การปลูก การปลูกทำได้ ๔ แบบ คือ

(๓.๑) การหว่านข้าวแห้ง หว่านเมล็ดพันธุ์ลงในแปลงโดยตรง โดยไม่ต้องเพาะเมล็ดในหลุมก่อนใช้อัตราเมล็ดพันธุ์ ๓๐-๔๐ กิโลกรัมต่อไร่ แล้วคราดกลบเมล็ดพันธุ์ให้จมดินพอประมาณอย่าให้จมมากเพราะจะทำให้เมล็ดพันธุ์งอกช้าและโคนกล้าอยู่ลึกทำให้ถอนยาก

(๓.๒) การหว่านข้าวแฉก เพาะเมล็ดในหลุมขนาดตุ่มตา (วิธีการเพาะเช่นเดียวกับการตกล้ำเทือก) อัตราเมล็ดพันธุ์ ๓๐-๔๐ กิโลกรัมต่อไร่

(๓.๓) การตกล้ำแบบกระทุ้งหยอดข้าวแห้งหรือวิธีการขิมกล้าเป็นวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพนาดอนอาศัยน้ำฝน โดยการไถพรวนดินให้ดินร่วนเพื่อกำจัดวัชพืชและสะดวกต่อการงอกของเมล็ดจากนั้นใช้ไม้กระทุ้งหยอดเมล็ดลงหลุมแล้วใช้ดินหรือขี้เถ้ากลบกลบเมล็ดพันธุ์เพื่อป้องกันสัตว์เลื้อยหรือแมลงมาคุ้ยเขี่ยหลังจากนั้น

จึงถอนกล้าจากแปลงกล้านี้ไปปักดำในแปลงปักดำซึ่งคิดเป็นอัตราเมล็ดพันธุ์ที่ใช้ในการปักดำต่อพื้นที่ ๑ ไร่ ต้องใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ ๑๒-๑๕ กิโลกรัมต่อไร่

(๓.๔) การตกกล้าสำหรับใช้กับเครื่องปักดำเนื่องจากเครื่องปักดำข้าวมีหลากหลายยี่ห้อและมีกรรมวิธีรายละเอียดแตกต่างกันการตกกล้าเพื่อใช้กับเครื่องเหล่านี้ส่วนใหญ่จะมีคำแนะนำมาพร้อมเครื่อง การปักดำควรทำเป็นแถวเป็นแนวซึ่งจะทำให้ง่ายต่อการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ย การพ่นยากำจัดโรคแมลง และยังทำให้ข้าวแต่ละกอมีโอกาสได้รับอาหารและแสงแดดอย่างสม่ำเสมอ

(๔) ระบบการให้น้ำ ระบบการให้น้ำข้าวให้ได้ผลผลิตสูงการควบคุมระดับน้ำเป็นสิ่งสำคัญโดยเฉพาะตั้งแต่เริ่มหว่านจนข้าวแตกกอระดับน้ำไม่ควรเกิน ๕ เซนติเมตร เมื่อข้าวแตกกอเต็มที่ระดับน้ำอาจเพิ่มสูงขึ้นได้เพื่อจะได้ไม่ต้องสูบน้ำบ่อยๆ แต่ไม่ควรเกิน ๑๐ เซนติเมตร เพราะถ้าระดับน้ำสูงจะทำให้ต้นข้าวที่แตกกอเต็มที่แล้วเพิ่มความสูงของต้นและความยาวของใบได้ ไม่ได้ประโยชน์อะไรเป็นเหตุให้ต้นข้าวล้มเกิดการทำลายของโรคและแมลงได้ง่าย

(๕) การดูแลรักษา เมื่อหว่านข้าวแล้วขังน้ำไว้ในแปลงนา ๑ คืบ จึงระบายน้ำออกหลังข้าวงอก ๗ วัน จึงฉีดพ่นยากุมหญ้า แล้วฉีดพ่นอีกครั้งในระยะข้าวมีอายุประมาณ ๑๕-๒๐ วัน หรือก่อนทำการใส่ปุ๋ยครั้งแรกประมาณ ๑ อาทิตย์ แล้วจึงทำการสูบน้ำเข้านา โดยวัชพืชที่พบส่วนใหญ่เป็น ข้าววัชพืช หญ้าข้าวนกสีชมพู และหญ้าดอกขาว

(๖) การใส่ปุ๋ย ต้องใส่ปุ๋ยให้ถูกต้องตามระยะเวลาที่ข้าวต้องการจำนวนที่พอเหมาะจึงจะได้ผลคุ้มค่า โดยเกษตรกรอำเภอเถิน นิยมใส่ปุ๋ยครั้งแรกเมื่อข้าวอายุประมาณ ๒๐-๒๕ วัน โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้สูตร ๔๖-๐-๐ อัตราที่ใช้ ๒๕-๓๐ กิโลกรัม/ไร่ และเกษตรกรบางรายก็ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร ๔๖-๐-๐ ผสมกับปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ในอัตรา ๑ : ๒ หรือใช้ปุ๋ยเคมีสูตร ๔๖-๐-๐ ผสมกับปุ๋ยอินทรีย์ ในอัตรา ๑ : ๒ เกษตรกรใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๒ ในระยะข้าวใกล้ตั้งท้องประมาณ ๖๐ วัน หลังหว่านข้าว โดยใช้ปุ๋ยเคมีสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐-๒๐ กิโลกรัม/ไร่

(๗) การเก็บเกี่ยว จะเก็บเกี่ยวข้าวหลังจากที่ข้าวออกดอกหรือออกรวงประมาณ ๒๐-๓๐ วัน ชาวนาจะเร่งระบายน้ำออก เพื่อเป็นการเร่งให้ข้าวสุกพร้อมๆ กัน และทำให้เมล็ดมีความชื้นไม่สูงเกินไป จะสามารถเก็บเกี่ยวได้หลังจากระบายน้ำออกประมาณ ๑๐ วัน ระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการเก็บเกี่ยว เรียกว่า ระยะพลับพลึง คือ สังเกตที่ปลายรวงจะมีสีเหลือง กลางรวงเป็นสีทองอ่อน การเก็บเกี่ยวในระยะนี้จะได้เมล็ดข้าวที่มีความแข็งแรง มีน้ำหนัก และมีคุณภาพในการสี เกษตรกรจะเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวโดยใช้แรงงานคนและรถเกี่ยวนา

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เมล็ดข้าวที่นวดผลิตทำความสะอาดแล้วควรตากให้มีความชื้นประมาณ ๑๔ % จึงนำเข้าเก็บในยุ้งฉาง ยุ้งฉางที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

(๘.๑) อยู่ในสภาพที่มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก การใช้ลวดตาข่ายกันให้มีร่องระบายอากาศ กลางยุ้งฉางจะช่วยให้การถ่ายเทอากาศดียิ่งขึ้น คุณภาพเมล็ดข้าวจะคงสภาพดีอยู่นาน

(๘.๒) อยู่ใกล้บริเวณบ้านและติดถนน สามารถขนส่งได้สะดวก

(๘.๓) เมล็ดข้าวที่จะเก็บไว้ทำพันธุ์ ต้องแยกจากเมล็ดข้าวบริโภค โดยอาจบรรจุกระสอบ มีป้ายบอกวันบรรจุ และซื้อพันธุ์แยกไว้ส่วนใดส่วนหนึ่งในยุ้งฉาง เพื่อสะดวกในการขนย้ายไปปลูก

(๘.๔) ก่อนนำข้าวเข้าเก็บรักษา ควรตรวจสอบสภาพยุ้งฉางทุกครั้ง ทั้งเรื่องความสะอาดและสภาพของยุ้งฉาง ซึ่งอาจมีร่องรอยของหนูกัดแทะจนทำให้หนูสามารถรอดเข้าไปจิกกินข้าวได้ รุหรือร่องต่างๆ ที่ปิดไม่สนิทเหล่านี้ต้องได้รับการซ่อมแซมให้เรียบร้อยก่อน

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู มีการสำรวจดูโรค แมลง ศัตรูข้าวทุกระยะเมื่อพบว่ามีการระบาด จึงมีการใช้สารเคมี เกษตรกรบางรายพ่นสารกำจัดแมลงควบคู่กับการพ่นสารฮอร์โมนไปบนต้นข้าว นอกจากนั้นยังมีการใช้จุลินทรีย์ เช่น บิวเวอเรีย หรือใช้น้ำหมักชีวภาพที่ผลิตขึ้นเอง ฉีดพ่นบนต้นข้าวและคันนาเพื่อป้องกันการระบาดของโรคและแมลง โรคที่พบส่วนใหญ่ได้แก่ โรคไหม้ โรคใบจุดสีน้ำตาล โรคเมล็ดต่าง โรคขอบใบแห้ง เป็นต้น แมลงที่พบได้แก่ เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เพลี้ยกระโดดหลังขาว หนอนม้วนใบ และหนอนกอ เป็นต้น

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอเถิน มีการปลูกข้าว ดังนี้

ตารางที่ ๓๖ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวนาปี												
-เตรียมดิน					↔							
-ตกกล้า						↔		△				
-ปักดำ/หว่าน							←→					
-ใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๑								←→				
-ดูแลรักษา							←→					
-ใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๒										←→		▽
-เก็บเกี่ยว											←→	

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเถิน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอเถิน มีต้นทุนการผลิตข้าว โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุน เป็นเงิน ๕,๗๒๕ บาท และพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุน เป็นเงิน ๖,๑๒๕ บาท

ตารางที่ ๓๗ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๕ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

รายการ	ในเขตชลประทาน	นอกเขตชลประทาน	หมายเหตุ
ค่าเช่าที่	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	
เมล็ดพันธุ์	๒๕๐	๒๕๐	
ไถ	๘๐๐	๘๐๐	
หว่านกล้า, ถอนกล้า, ปักดำ	๑,๒๐๐	๑,๒๐๐	
กำจัดวัชพืช	๒๐๐	๔๐๐	
ปุ๋ยเคมี	๕๐๐	๕๐๐	
ปุ๋ยอินทรีย์	๒๗๕	๒๗๕	
สารชีวภัณฑ์	๒๐๐	๒๐๐	
น้ำมัน	๓๐๐	๕๐๐	
เกี่ยวนวด	๘๐๐	๘๐๐	
ขนส่ง	๒๐๐	๒๐๐	
รวม	๕,๗๒๕	๖,๑๒๕	

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเถิน, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

ลักษณะการซื้อขายผลผลิตข้าวเปลือกของเกษตรกร

- ผลผลิตข้าวเปลือกที่เกษตรกรผลิตได้ประมาณ ๗๐% เกษตรกรจะเก็บผลผลิตไว้บริโภคและเก็บไว้ทำพันธุ์ ผลผลิตที่เหลือ ๓๐% ไปจำหน่ายให้กับพ่อค้าและท่าข้าวในท้องถิ่น และเกษตรกรบางรายจะเข้าร่วมโครงการรับจำนำย้งฉาง (สินเชื่อเพื่อชะลอการขายข้าวเปลือก) ของรัฐบาลช่วงที่เปิดดำเนินการ

- สถานการณ์ราคาข้าวอยู่ในภาวะทรงตัวถึงราคาลดลง ขึ้นอยู่กับคุณภาพผลผลิตและปริมาณผลผลิต

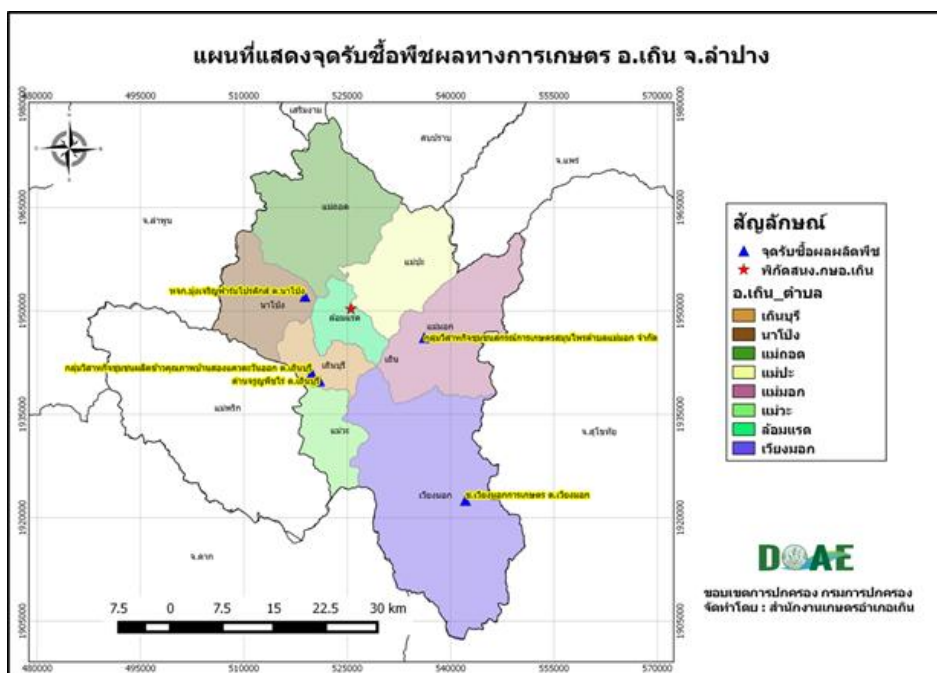
(๑) วิธีการตลาด

ระดับไร่นา เกษตรกรนำข้าวเปลือกไปขายให้กับท่าข้าวที่จะรับซื้อซึ่งมีพ่อค้ามารับซื้อ

ระดับท้องถิ่น จุดที่พ่อค้าที่ท่าข้าวรับซื้อข้าวเปลือกจากเกษตรกร นำข้าวเปลือกที่ซื้อไปขายให้กับพ่อค้าโรงสีและพ่อค้าท้องถิ่นที่มีโกดังเก็บข้าวเปลือกเพื่อนำส่งขายในตลาดกลางกรุงเทพฯ บางส่วนสีเป็นข้าวสารจำหน่าย

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอเถิน มีโรงงานอุตสาหกรรมในครัวเรือน รวม ๗ แห่ง เป็นโรงงานพืชผลทางการเกษตร ๑ แห่ง

ภาพที่ ๓๒ แสดงแหล่งรับซื้อพืชผลทางการเกษตร อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง
(ที่มา : แผนที่โซนนิ่ง, พ.ศ. ๒๕๖๒)

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอเถิน มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านข้าว จำนวน ๑ ราย และมี Smart Farmer ที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๑ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้การผลิตข้าว อินทรีย์/เกษตรผสมผสาน/การเกษตรทฤษฎีใหม่องค์ความรู้ทักษะความชำนาญเกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๘ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นางสุรีย์รัตน์ ขัติยะ	๙	เถินบุรี	เถิน	๒๕๕๘	- การผลิตข้าวอินทรีย์คุณภาพ - การใช้เทคโนโลยีการเกษตร เพื่อลดต้นทุนการผลิตข้าว
๒	นางบานเย็น แก้วคนตรง	๕	ล้อมแรด	เถิน	๒๕๕๘	- การผลิตข้าวอินทรีย์ - การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว - การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเถิน, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๑.๔.๒ ชนิดสินค้ามันสำปะหลัง

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

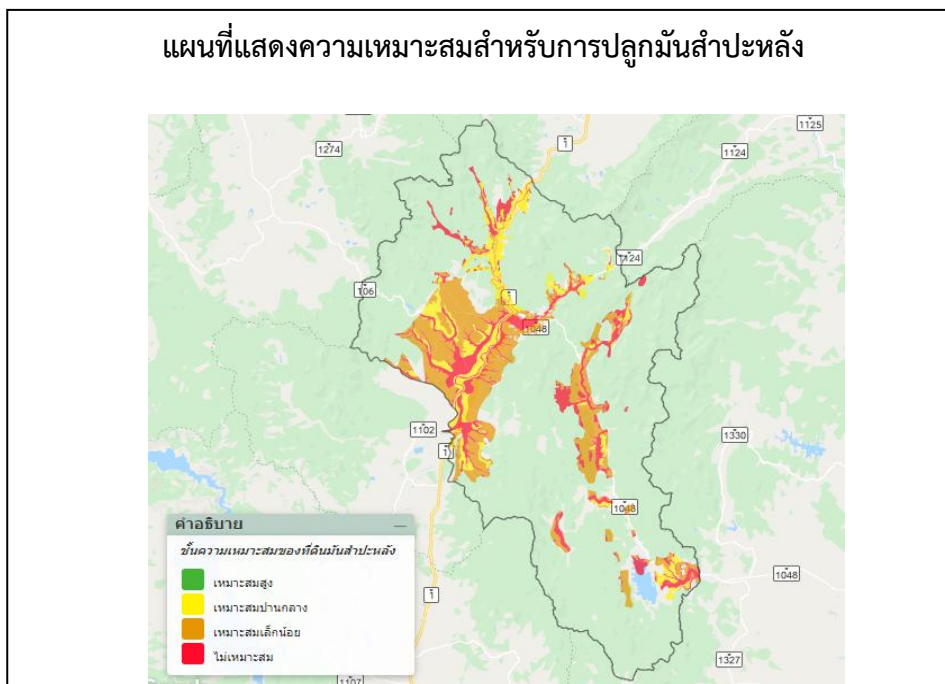
(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอเถิน มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๒๔๙,๐๗๗.๖ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๓๐.๐๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๑ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๕,๘๔๐.๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๕๘ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๑๑๗,๔๙๙.๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๑๗ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๗๒,๘๐๗.๖๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๒๓

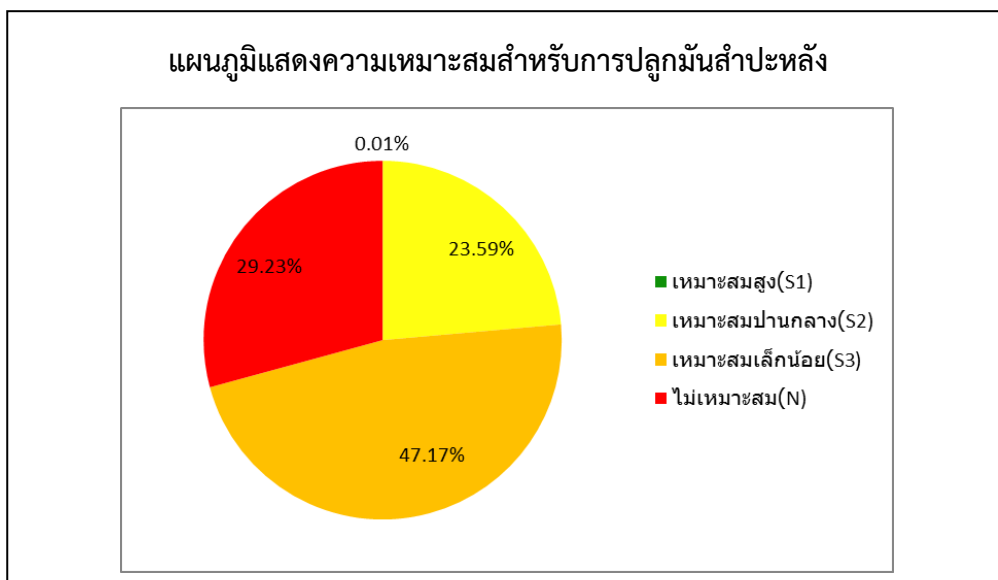
ตารางที่ ๓๙ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ต.เวียงมอก	๐	๗,๒๐๙.๕๐	๒๓,๑๑๐.๒๐	๑๔,๗๔๒.๘๐	๔๕,๐๖๒.๕๐
ต.เถินบุรี	๗.๓๑	๕,๒๖๔.๑๐	๒๑,๐๐๓.๙๐	๑๐,๑๕๔.๘๐	๓๖,๔๓๐.๑๑
ต.แม่ถอด	๐	๑๕,๙๖๐.๙๐	๘,๕๐๕.๙๒	๑๐,๙๑๔.๒๐	๓๕,๓๘๑.๐๒
ต.นาโป่ง	๐	๗,๐๕๔.๔๓	๑๗,๗๔๓.๖๐	๔,๑๘๖.๙๒	๒๘,๙๘๔.๙๕
ต.แม่ปะ	๐	๘,๓๒๒.๕๗	๑๑,๘๕๙	๘,๓๐๑.๕๘	๒๘,๔๘๓.๑๕
ต.แม่มอก	๐	๒,๒๖๗.๗๒	๑๓,๐๕๕.๓๐	๑๓,๑๔๖.๗	๒๘,๔๖๙.๗๒
ต.แม่วะ	๐	๕,๗๖๘.๖๓	๑๒,๙๙๒	๕,๖๕๘.๙๒	๒๔,๔๑๙.๕๕
ต.ล้อมแรด	๒๒.๗๘	๖,๘๙๒.๖๕	๙,๒๒๙.๔๘	๕,๗๐๑.๖๙	๒๑,๘๔๖.๖๐
รวม	๓๐.๐๙	๕๘,๗๔๐.๕๐	๑๑๗,๔๙๙.๔	๗๒,๘๐๗.๖๑	๒๔๙,๐๗๗.๖๐

(ที่มา : ระบบ Agri-Map พ.ศ.๒๕๖๔)

ภาพที่ ๓๓ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอลำปาง (ที่มา : ระบบ Agri-Map พ.ศ.๒๕๖๔)

ภาพที่ ๓๔ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับมันสำปะหลัง อำเภอลำปาง (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอลำปาง, พ.ศ.๒๕๖๔)

(๒) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง

อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง จำนวน ๔,๒๘๗ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลเวียงมอก จำนวน ๙๔๒ ไร่ รองลงมาคือ ตำบลนาโป่ง จำนวน ๙๑๙ ไร่ ตำบลแม่ถอด จำนวน ๗๗๓ ไร่ ตำบลล้อมแรด จำนวน ๔๑๑ ไร่ ตำบลแม่มอก จำนวน ๓๙๕ ไร่ตำบลแม่วะ จำนวน ๓๗๗ ไร่ ตำบลเถินบุรี จำนวน ๓๑๔ ไร่ และตำบลแม่ปะ จำนวน ๑๕๖ ไร่ตามลำดับ

ตารางที่ ๔๐ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (ไร่)
๑	เวียงมอก	๙๔๒
๒	นาโป่ง	๙๑๙
๓	แม่ถอด	๗๗๓
๔	ล้อมแรด	๔๑๑
๕	แม่มอก	๓๙๕
๖	แม่วะ	๓๗๗
๗	เถินบุรี	๓๑๔
๘	แม่ปะ	๑๕๖
	รวม	๔,๒๘๗

(ที่มา : ระบบ Agri-Map พ.ศ.๒๕๖๔)

ภาพที่ ๓๕ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

(ที่มา :ระบบ Agri-Map พ.ศ.๒๕๖๔)

(๓) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังตามระดับชั้นความเหมาะสม

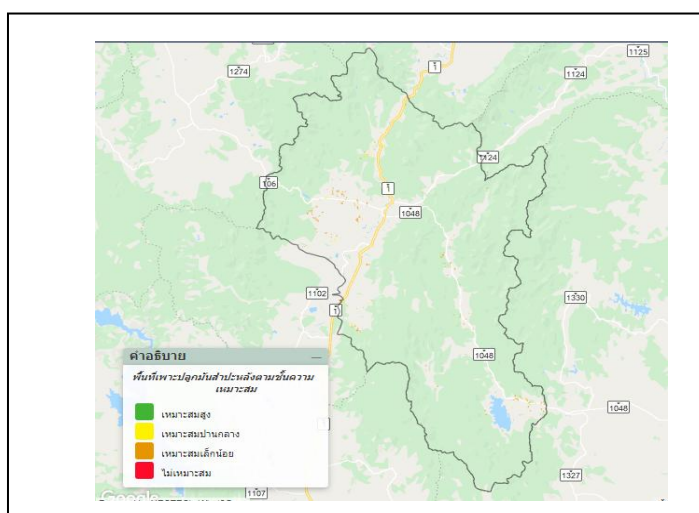
อำเภอเถิน มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๔,๒๘๗ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๑,๑๑๒.๙๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๙๗ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๓,๑๔๒.๐๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๓๒ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๓๐.๖๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๑

ตารางที่ ๔๑ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
เวียงมอก	๐	๑๑๘	๘๑๒	๑๑.๐๘	๙๔๒
นาโป่ง	๐	๘๑.๘๗	๘๓๗.๔๔	๐	๙๑๙
แม่ถอด	๐	๕๗๐.๒๔	๑๘๖.๒๖	๑๖.๗๖	๗๗๓
ล้อมแรด	๐	๕๙.๑๗	๓๕๑.๙๖	๐	๔๑๑
แม่มอก	๐	๔.๖	๓๘๙.๙๔	๐	๓๙๕
แม่วะ	๐	๑๑๗.๒๒	๒๕๙.๙	๐	๓๗๗
เถินบุรี	๐	๘๗.๙๔	๒๒๕.๘๒	๐	๓๑๔
แม่ปะ	๐	๗๓.๙๕	๗๘.๖๙	๒.๗๘	๑๕๖
รวม	๐	๑,๑๑๒.๙๙	๓,๑๔๒.๐๑	๓๐.๖๙๒	๔,๒๘๗

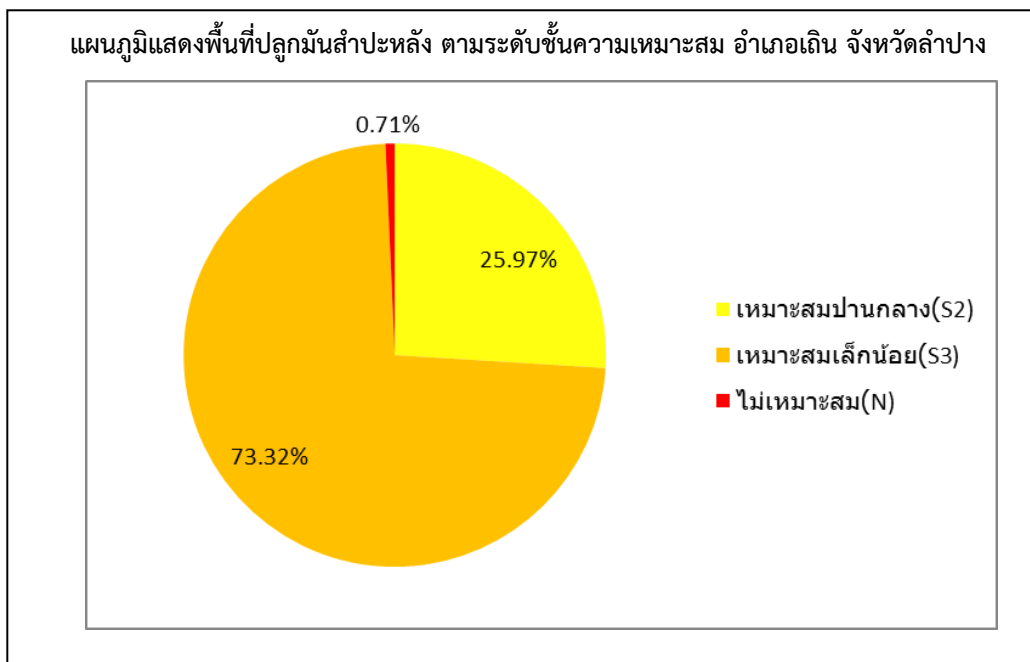
(ที่มา: ระบบ Agri-Map พ.ศ. ๒๕๖๔)

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเถิน

ภาพที่ ๓๖ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

(ที่มา : ระบบ Agri-Map พ.ศ.๒๕๖๔)

ภาพที่ ๓๗ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอลำปาง
(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอลำปาง, พ.ศ.๒๕๖๔)

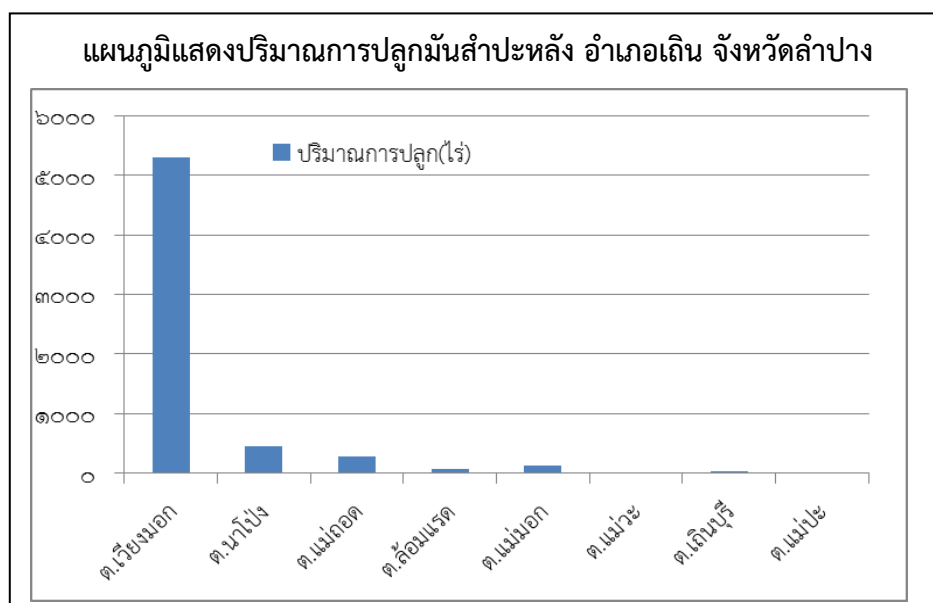
๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอลำปาง มีพื้นที่การปลูกมันสำปะหลัง ปี ๒๕๖๔/๖๕ จำนวน ๖,๕๑๘ ไร่ ๕๗๔ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดคือ ตำบลเวียงมอก จำนวน ๕,๖๔๔ ไร่ จำนวน ๔๖๖ ครัวเรือน รองลงมาคือตำบลนาโป่ง จำนวน ๔๓๕ ไร่ จำนวน ๗๑ ครัวเรือน ตำบลแม่ถอด จำนวน ๒๒๓ ไร่ ๒๖ ครัวเรือน ตำบลแม่มอก จำนวน ๑๓๔ ไร่ ๕ ครัวเรือน ตำบลล่อแมด จำนวน ๖๒ ไร่ ๒ ครัวเรือน ตำบลแม่ว้า จำนวน ๑๔ ไร่ ๔ ครัวเรือน และตำบลเถินบุรี จำนวน ๖ ไร่ ๑ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๔๒ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอลำปาง

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
เวียงมอก	๔๖๖	๕,๖๔๔	๕,๖๔๔	๑๓,๑๑๐	๒.๕
นาโป่ง	๗๑	๔๓๕	๔๓๕	๑,๐๘๗.๕	๒.๕
แม่ถอด	๒๖	๒๒๓	๒๒๓	๕๕๗.๕	๒.๕
ล่อแมด	๒	๖๒	๖๒	๑๕๕	๒.๕
แม่มอก	๕	๑๓๔	๑๓๔	๓๓๕	๒.๕
แม่ว้า	๔	๑๔	๑๔	๓๕	๒.๕
เถินบุรี	๑	๖	๖	๑๕	๒.๕
แม่ปะ	๐	๐	๐	๐	๒.๕
รวม	๕๗๔	๖,๕๑๘	๖,๕๑๘	๑๖,๒๙๕	๒.๕

(ที่มา : ฐานข้อมูลระบบทะเบียนเกษตรกรกลาง, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๓๘ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเถิน,พ.ศ. ๒๕๖๖)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

(๑) การใช้พันธุ์ดี ท่อนพันธุ์ต้องมีอายุ ๘-๑๒ เดือน ขนาดไม่ใหญ่หรือเล็กเกินไป

(๒) การเตรียมดิน ไถตะ แล้วจึงไถผาล ๓ ยก่อง

(๓) การปลูก ระยะ ๘๐*๑๐๐ เซนติเมตร

(๔) ระบบการให้น้ำ อาศัยน้ำฝน และระบบน้ำหยด

(๕) การดูแลรักษา หมั่นสำรวจแปลงเพื่อตรวจดูโรคและแมลง และมีการใส่ปุ๋ยน้ำหมักและฮอร์โมนตามความเหมาะสม

(๖) การใส่ปุ๋ย ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕

(๗) การเก็บเกี่ยว เก็บเกี่ยวมันสำปะหลังที่มีอายุ ๘ เดือนขึ้นไป

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว - ไม่มีการทำมันเส้นสะอาด หรือตากแห้งก่อนจำหน่าย

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู หมั่นสำรวจแปลงเพื่อตรวจดูโรคและแมลง

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอเถิน มีการปลูกมันสำปะหลัง ดังนี้

ตารางที่ ๔๓ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลัง ในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
มันสำปะหลัง			←		△		→					
	←		▽	→							←	→

สัญลักษณ์

↔ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเถิน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอเถิน มีต้นทุนการผลิตมันสำปะหลังเป็นเงิน ๔,๐๕๐ บาท

ตารางที่ ๔๔ แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง ปี ๒๕๖๕ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

รายการ	ค่าใช้จ่าย (บาท)	หมายเหตุ
ค่าเช่าที่	๑,๐๐๐	
ไถตะ	๒๕๐	
ไถแปร	๒๕๐	
ไถยกร่อง	๒๕๐	
ท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง	๑,๐๐๐	
แรงงานปลูก	๓๐๐	
ยาคุมวัชพืช (๒ ครั้ง)	๔๐๐	
ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕ (๕๐ กก./ไร่)	๖๐๐	
ยาป้องกันกำจัดโรคแมลง/สารชีวภัณฑ์	๒๐๐	
ค่าแรงงานเก็บเกี่ยว	๖๐๐	
ค่าขนส่ง	๒๐๐	
รวม	๕,๐๕๐	

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเถิน, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

ผลผลิตมันสำปะหลังของอำเภอเถิน เกษตรกรจะขายให้กับลานรับซื้อพืชผลทางการเกษตรในพื้นที่เป็นส่วนใหญ่และลานในพื้นที่อำเภอข้างเคียงเป็นบางส่วน ราคาขึ้นกับราคาตลาด เป็นการขายโดยไม่มีการตรวจวัดเปอร์เซ็นต์แป้ง แนวน้ำมันราคามันสำปะหลังปี ๒๕๖๘ มีแนวโน้มราคาลดลง เนื่องจากปัญหาราคาผลผลิตสินค้าเกษตรไม่มีความเสถียร

(๑) วิถีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

เกษตรกรจะขายหัวมันสด ชูดและทยอยขายวันต่อวัน ไม่มีการแปรรูปเป็นมันเส้นหรือมันตากแห้ง และลานในพื้นที่เป็นลานรับซื้อพืชผลทางการเกษตร ไม่มีลานตาก

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอเถิน มีลานรับซื้อมันสำปะหลังและพืชผลทางการเกษตร จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่

๑. ลานมัน ช.เวียงมอกการเกษตร ตำบลเวียงมอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

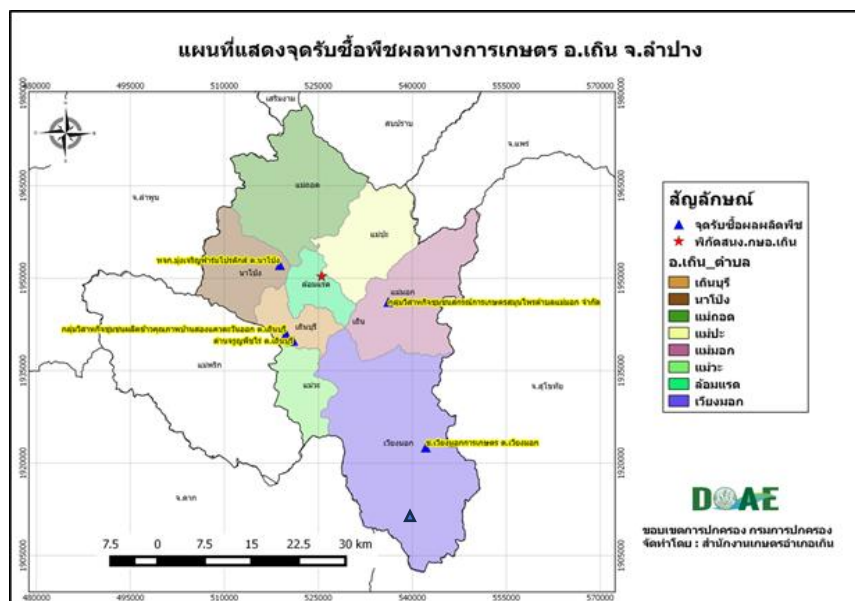
๒. ลานมันมุ่งเจริญฟาร์มโปรดักส์ ตำบลนาโป่ง อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

๓. หจก. ด่านเจริญพืชไร่ ตำบลเถินบุรี อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

๔. ลานท่าข้าวรัฐศาสตร์ ตำบลเวียงมอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

(ไม่มีเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่)

ภาพที่ ๓๙ แสดงแหล่งรับซื้อพืชผลทางการเกษตร อำเภอเกิน จังหวัดลำปาง
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเกิน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๑.๔.๓ ชนิดสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

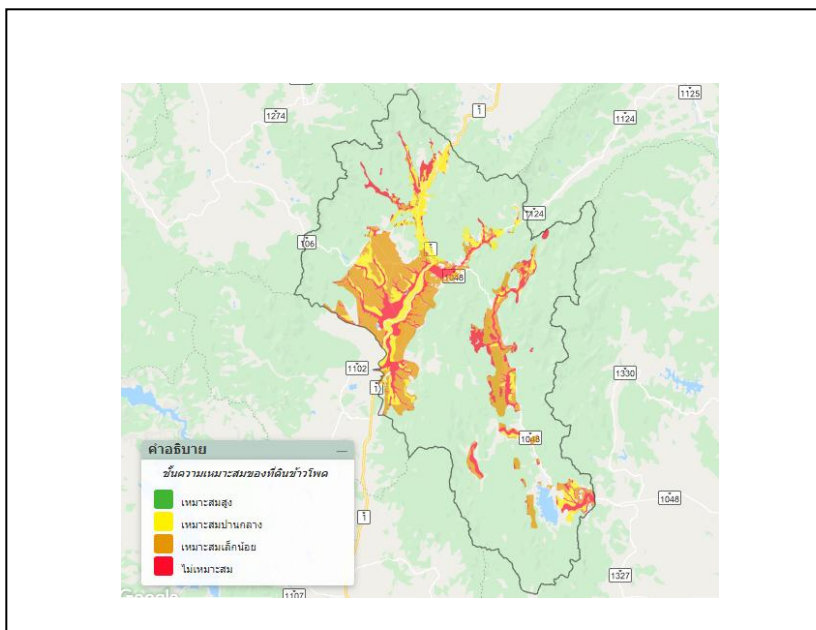
(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอเกิน มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๒๔๓,๗๐๓ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๕,๘๔๐.๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๑ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๑๑๗,๐๗๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๑ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๖๗,๘๖๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๘

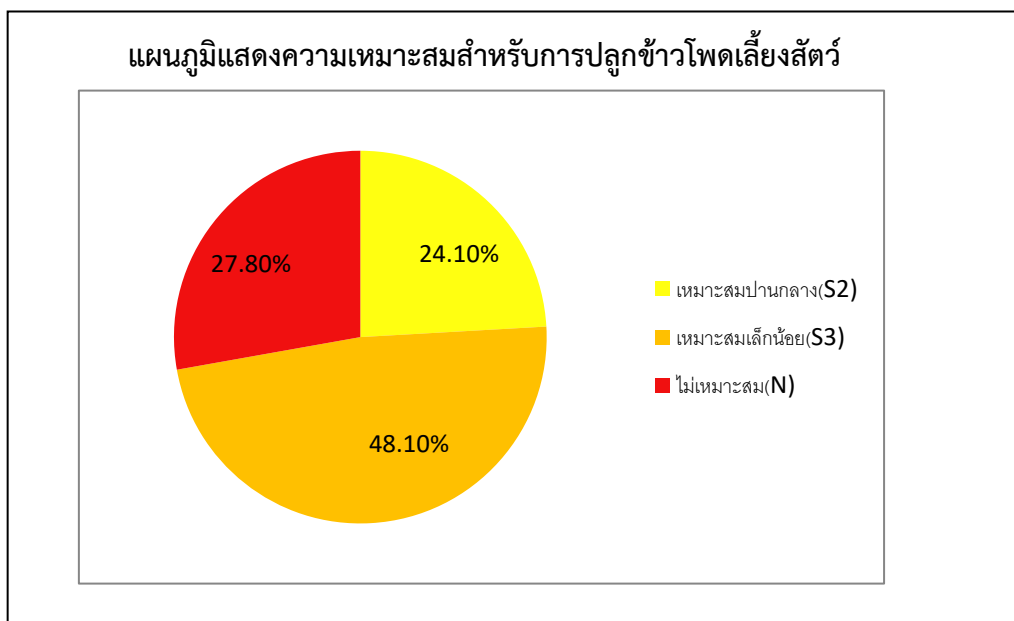
ตารางที่ ๔๕ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเกิน จังหวัดลำปาง

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
เวียงมอก	๐	๗,๒๐๙	๒๒,๘๘๘	๑๓,๐๘๓	๔๓,๑๘๐
เกินบุรี	๐	๕,๒๗๑	๒๑,๐๐๔	๙,๑๕๖	๓๕,๔๓๑
แม่ถอด	๐	๑๕,๙๖๒	๘,๔๘๖	๑๐,๐๓๕	๓๔,๔๘๓
นาโป่ง	๐	๗,๐๕๕	๑๗,๗๓๑	๔,๑๖๙	๒๘,๙๕๕
แม่มอก	๐	๒,๒๖๘	๑๓,๐๑๓	๑๓,๐๖๘	๒๘,๓๔๙
แม่ปะ	๐	๘,๓๒๓	๑๑,๗๒๔	๗,๙๙๐	๒๘,๐๓๗
แม่วะ	๐	๕,๗๖๙	๑๒,๙๙๑	๕,๔๔๕	๒๔,๒๐๕
ล้อมแรด	๐	๖,๙๐๕	๙,๒๒๔	๔,๙๑๔	๒๑,๐๔๓
รวม	๐	๕๘,๗๗๒	๑๑๗,๐๗๑	๖๗,๘๖๐	๒๔๓,๗๐๓

ที่มา : ระบบ Agri-Map พ.ศ.๒๕๖๔

ภาพที่ ๔๐ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอด่าน จังหวัดลำปาง
(ที่มา : ระบบ Agri-Map พ.ศ. ๒๕๖๔)

ภาพที่ ๔๑ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอด่าน จังหวัดลำปาง
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอด่าน, พ.ศ. ๒๕๖๔)

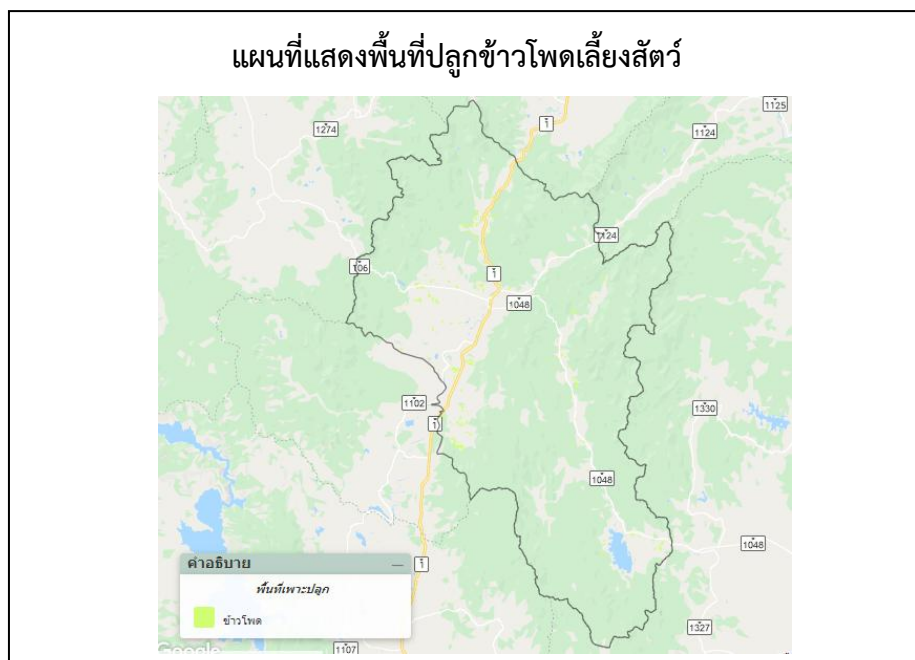
(๒) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

อำเภอด่าน จังหวัดลำปาง มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๓,๓๓๒ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลแม่ถอด จำนวน ๗๑๕ ไร่ รองลงมาคือ ตำบลแม่ะ จำนวน ๖๗๕ ไร่ ตำบลเวียงมอก จำนวน ๔๕๓ ไร่ ตำบลเนินบุรี จำนวน ๔๒๘ ไร่ ตำบลนาโป่ง จำนวน ๔๒๑ ไร่ ตำบลแม่มอก จำนวน ๓๕๑ ไร่ ตำบลล้อมแรด จำนวน ๑๖๗ ไร่ และตำบลแม่ปะ จำนวน ๑๒๒ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔๖ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเอน จังหวัดลำปาง

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ไร่)
๑	เวียงมอก	๔๕๓
๒	นาโป่ง	๔๒๑
๓	แม่ถอด	๗๑๕
๔	ล้อมแรด	๑๖๗
๕	แม่มอก	๓๕๑
๖	แม่วะ	๖๗๕
๗	เอนบุรี	๔๒๘
๘	แม่ปะ	๑๒๒
รวม		๓,๓๓๒

(ที่มา : ระบบ Agri-Map พ.ศ.๒๕๖๔)

ภาพที่ ๔๒ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอเอน จังหวัดลำปาง

(ที่มา : ระบบ Agri-Map พ.ศ.๒๕๖๔)

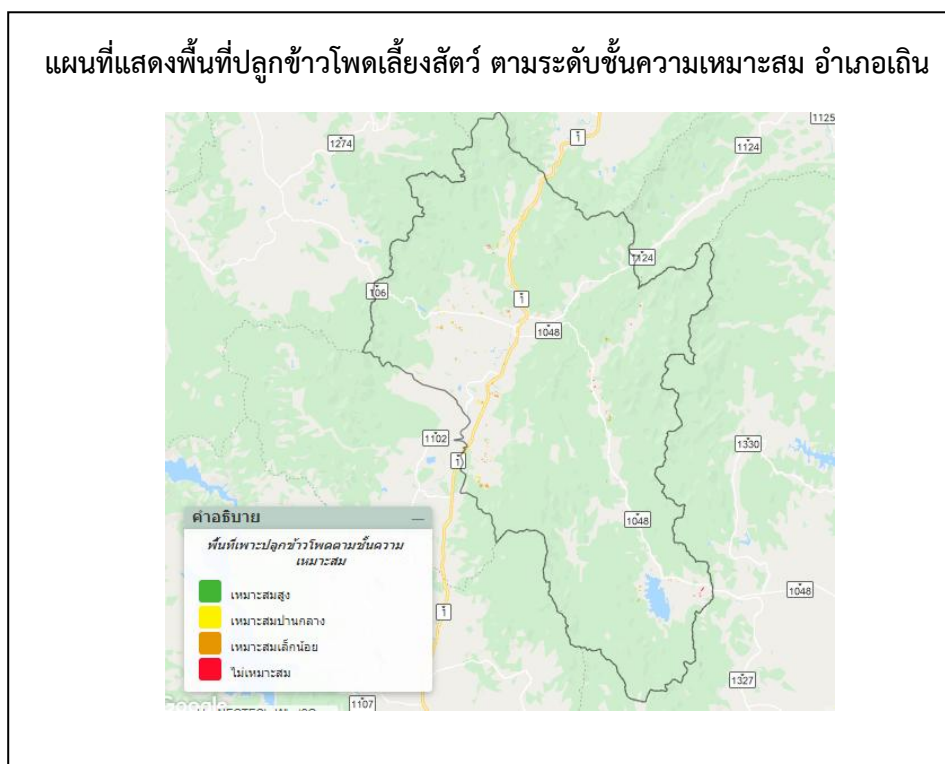
(๓) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามระดับชั้นความเหมาะสม

อำเภอเอน มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๓,๓๓๒ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๙๗๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๓ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๑๙๘๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๕ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๓๗๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๒

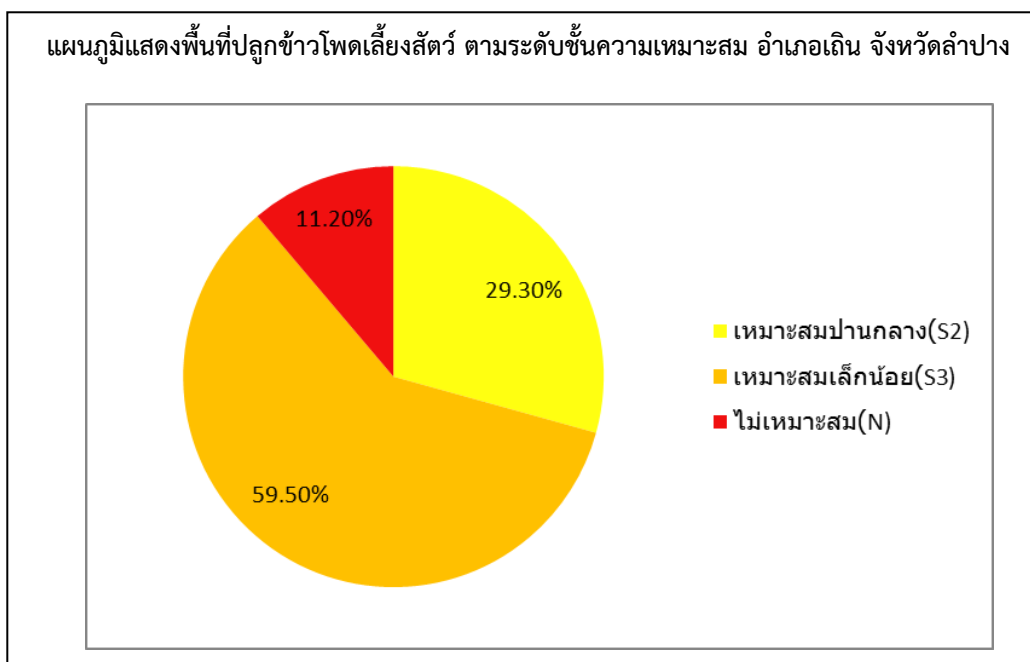
ตารางที่ ๔๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอลำปาง

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ ทั้งหมด
แม่ถอด	๐	๔๙๓	๑๔๔	๗๘	๗๑๕
แม่ทะ	๐	๑๕๗	๕๐๔	๑๔	๖๗๕
เวียงมอก	๐	๑๑	๒๙๐	๑๕๒	๔๕๓
เถินบุรี	๐	๑๒๐	๒๘๗	๒๑	๔๒๘
นาโป่ง	๐	๑๓๐	๒๘๙	๒	๔๒๑
แม่มอก	๐	๑๖	๒๔๗	๘๘	๓๕๑
ล้อมแรด	๐	๒๖	๑๔๑	๐	๑๖๗
แม่ปะ	๐	๒๕	๗๙	๑๘	๑๒๒
รวม	๐	๙๗๘	๑,๙๘๑	๓๗๓	๓,๓๓๒

(ที่มา : ระบบ Agri-Map พ.ศ.๒๕๖๔)

ภาพที่ ๔๓ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอลำปาง
(ที่มา : ระบบ Agri-Map พ.ศ.๒๕๖๔)

ภาพที่ ๔๔ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอลำปาง
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอลำปาง, พ.ศ.๒๕๖๔)

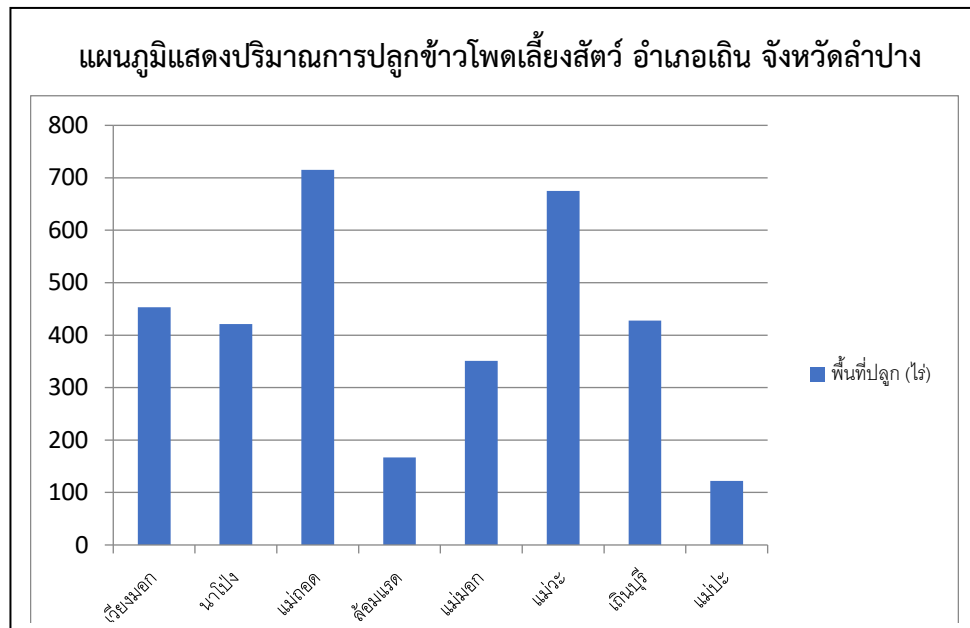
๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอลำปาง มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๓,๓๓๒ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลแม่ถอด จำนวน ๗๑๕ ไร่ รองลงมาคือ ตำบลแม่หวะ จำนวน ๖๗๕ ไร่ ตำบลเวียงมอก จำนวน ๔๕๓ ไร่ ตำบลเถินบุรี จำนวน ๔๒๘ ไร่ ตำบลนาโป่ง จำนวน ๔๒๑ ไร่ ตำบลแม่หมอก จำนวน ๓๕๑ ไร่ ตำบลล้อมแรด จำนวน ๑๖๗ ไร่ และตำบลแม่ปะ จำนวน ๑๒๒ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔๘ แสดงปริมาณการปลูกมันข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอลำปาง

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
เวียงมอก	๒๐	๔๕๓	๔๕๓	๘๐๐	๓๖๒.๔
นาโป่ง	๒๓	๔๒๑	๔๒๑	๘๐๐	๓๓๖.๘
แม่ถอด	๗๗	๗๑๕	๗๑๕	๘๐๐	๕๗๒
ล้อมแรด	๑๘	๑๖๗	๑๖๗	๘๐๐	๑๓๓.๖
แม่หมอก	๒๙	๓๕๑	๓๕๑	๘๐๐	๒๘๐.๘
แม่หวะ	๕๒	๖๗๕	๖๗๕	๘๐๐	๕๔๐
เถินบุรี	๓๒	๔๒๘	๔๒๘	๘๐๐	๓๔๒.๔
แม่ปะ	๑๓	๑๒๒	๑๒๒	๘๐๐	๙๗.๖
รวม	๒๖๔	๓,๓๓๒	๓,๓๓๒	๘๐๐	๒,๖๖๕.๖

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอลำปาง, พ.ศ. ๒๕๖๔)

ภาพที่ ๔๕ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเถิน,พ.ศ. ๒๕๖๔)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

(๑) การใช้พันธุ์ดี ใช้เมล็ดพันธุ์ที่ดีมีคุณภาพ จากแหล่งที่เชื่อถือได้

(๒) การเตรียมดิน

- ไถตะ การไถด้วยพาล ๓ หรือพาล ๔ ควรไถให้ลึกประมาณ ๓๐ ซม.เพราะการไถลึก จะทำให้ดินเก็บน้ำได้มาก และตากดินไว้ประมาณ ๑๐ - ๑๕ วัน เพื่อทำลายวัชพืชและศัตรูพืชในดินบางชนิด

- ไถแปร ควรไถด้วยพาล ๗ โดยไถขวางรอยเดิมของไถตะเพื่อย่อยดินก้อนใหญ่ให้แตก ทำให้ดินมีความร่วนซุยมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เมล็ดพันธุ์งอกได้อย่างสม่ำเสมอ

(๓) การปลูก

ต้นฤดูฝน ปลูกได้ตั้งแต่ปลายเดือนมีนาคม-ต้นเดือนมิถุนายน ตามสภาพฝนแต่ละพื้นที่

ปลายฤดูฝน ปลูกได้ตั้งแต่กลางเดือนกรกฎาคม-กลางเดือนสิงหาคม

ฤดูแล้ง ปลูกได้ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน-เดือนกุมภาพันธ์

วิธีการปลูกและระยะปลูก ทำได้ ๒ วิธี ดังนี้

๑. ใช้เครื่องปลูก เลือกรูงานหยอดให้เหมาะกับขนาดของเมล็ดพันธุ์ ซึ่งจะระบุไว้ที่ถุง โดยทั่วไปจะใช้ระยะห่างระหว่างแถว ๗๕ ซม. ระยะระหว่างหลุมประมาณ ๒๐ - ๒๕ ซม. โดยปริมาณเมล็ดที่ใช้จะประมาณ ๓ - ๓.๕ กก./ไร่ และ จะมีจำนวนต้นข้าวโพด/ไร่ ประมาณ ๘,๕๓๓ - ๑๐,๖๐๐ ต้นต่อไร่ ควรหยอดเมล็ดข้าวโพดให้ลึก ๒.๕ - ๓ นิ้ว

๒. ใช้คนปลูก ในหลายพื้นที่โดยเฉพาะทางภาคเหนือ จะใช้เชือกในการกำหนดระยะให้มีระยะระหว่างร่องประมาณ ๗๐ ซม. แล้วใช้จอบขุด หยอดเมล็ด ๑ - ๒ เมล็ดแล้วกลบ โดยจำนวนเมล็ดที่หยอดและระยะห่างระหว่างหลุม ขึ้นอยู่กับสายพันธุ์ว่าสายพันธุ์นั้นเหมาะกับการปลูกกี่ได้ดีเพียงใด

(๔) ระบบการให้น้ำ

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีความต้องการใช้น้ำตลอดฤดูปลูก ประมาณ ๓๕๐ - ๖๐๐ มิลลิเมตร

๑. การให้น้ำครั้งแรกเมื่อปลูก หลังจากไถพรวนเตรียมแปลงเสร็จให้น้ำประมาณ ๓๐ - ๔๐ มล. เพื่อให้ดินมีความชื้นพองอก

๒. การให้น้ำในช่วงระยะการเจริญเติบโตของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ควรให้สัปดาห์ละ ประมาณ ๔๐ - ๕๐ มล. ไม่ควรให้น้ำท่วมขังเป็นเวลานานเพราะจะทำให้ข้าวโพดเหลืองแคระแกร็น ผลผลิตลดและอาจตายได้ถ้าให้น้ำมากเกินไปควรระบายน้ำออกจากแปลงทันที

ข้าวโพด เป็นพืชที่ต้องการน้ำตลอดอายุการเจริญเติบโตแต่ความต้องการน้ำจะ สูงสุด ในช่วงออกดอกและช่วงระยะต้นของการสร้างเมล็ด ถ้าหากขาดน้ำในช่วงระยะการเจริญทางลำต้นและ ใบ ผลผลิตจะลดลง ๒๕% ในช่วงระยะออกดอกตัวผู้-ออกไหม-เริ่มสร้างเมล็ดผลผลิตจะลดลง ๕๐% ในช่วงระยะหลัง การสร้างเมล็ดเสร็จ ผลผลิตจะลดลง ๒๑%

(๕) การดูแลรักษา ช่วงวิกฤตที่ข้าวโพดอ่อนแอต่อวัชพืชที่สุดคือระยะ ๑๓ - ๒๕ วันหลังออก ระยะนี้ถ้ามีวัชพืชรบกวนจะทำให้ผลผลิตข้าวโพดเสียหายสูงสุด ดังนั้นเพื่อให้ข้าวโพดได้ผลผลิตสูง จึงต้องให้แปลง ปลอดวัชพืช ตลอดช่วง ๑ เดือนแรกตั้งแต่ปลูก โดยเลือกวิธีการกำจัดวัชพืชที่เหมาะสมกับสภาพการณ์

(๖) การใส่ปุ๋ย

การใส่ปุ๋ย แบ่งได้ ๒ ครั้ง เพื่อให้มีธาตุอาหารเพียงพอต่อการสร้างผลผลิตได้เต็มที่ ดังนี้
ครั้งที่ ๑ รองพื้น พร้อมปลูก โดยโรยกันร่อนพร้อมปลูก หรือหว่านแล้วพรวนกลบ

ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๕ กก./ไร่

๑๘-๔๖-๐ อัตรา ๑๕ กก./ไร่

๐-๐-๖๐ อัตรา ๑๐ กก./ไร่

ครั้งที่ ๒ อายุ ๒๐-๒๕ วัน พร้อมทำร่น โดยโรยข้างแถวแล้วพรวนดินกลบ

ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๒๐ กก./ไร่

๐-๐-๖๐ อัตรา ๑๐ กก./ไร่

(๗) การเก็บเกี่ยว เก็บเกี่ยวโดยใช้แรงงานคนและรถเกี่ยว

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรบางรายใช้วิธีการตากแห้งเพื่อลดความชื้น ของเมล็ดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู หมั่นสำรวจแปลงเพื่อตรวจดูโรคและแมลง

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอเนิน มีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฤดูฝน ฤดูการปลูกเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนสิงหาคม ปลูกสูงสุดในเดือนมิถุนายนและกรกฎาคม การเก็บเกี่ยวระหว่างเดือนกันยายน ถึงเดือนธันวาคม เก็บเกี่ยวสูงสุดในเดือนตุลาคมและพฤศจิกายน โดยมีปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในอำเภอเนิน จังหวัดลำปาง ดังนี้

ตารางที่ ๔๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์					←	△	△	→		▽	▽	→

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเถิน, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอเถิน มีต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นเงิน ๕,๙๙๐ บาท ต่อไร่

ตารางที่ ๕๐ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๖๕ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

รายการ	ค่าใช้จ่าย (บาท)	หมายเหตุ
ค่าเช่าที่	๑,๐๐๐	
ไถ	๖๐๐	
รถหยอดเมล็ด	๒๐๐	
เมล็ดพันธุ์ (๓.๕ กก./ไร่)	๖๓๐	
ปุ๋ยรองกันหลุม	๔๘๐	
ยาคุมหญ้า/ยาฆ่าหญ้า	๓๘๐	
ปุ๋ยครั้งที่ ๒	๘๕๐	
ยากำจัดศัตรูพืช	๒๕๐	
ค่าเก็บเกี่ยว (หัก)	๙๐๐	
ค่าสีข้าวโพด	๓๐๐	
ค่าขนส่ง	๔๐๐	
รวม	๕,๙๙๐	

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเถิน, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของอำเภอเถิน เกษตรกรจะขายให้กับลานรับซื้อพืชผลทางการเกษตรในพื้นที่ เป็นส่วนใหญ่บางส่วนจำหน่ายภายในชุมชนเองให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ราคาขึ้นกับราคาตลาด

(๑) วิธีการตลาด

เกษตรกรจะหักข้าวโพดมาแล้วทำการสี บางส่วนขายทันที บางส่วนตากแล้วจึงขาย

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอเถิน มีลานรับซื้อพืชผลทางการเกษตร จำนวน ๓ แห่ง ได้แก่

๑. ลานมัน ช.เวียงมอกการเกษตร ตำบลเวียงมอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

๒. ลานมันมุงเจริญฟาร์มโปรดักส์ ตำบลนาโป่ง อำเภอดำปำ

๓. หจก. ด้านจรรยาพีชไร่ ตำบลเนินบุรี อำเภอดำปำ

ภาพที่ ๔๖ แสดงแหล่งรับซื้อพืชผลทางการเกษตร อำเภอดำปำ จังหวัดลำปาง
(ที่มา : แผนที่โซนนิ่ง, พ.ศ. ๒๕๖๒)

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่
(ไม่มีเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่)

๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๕๑ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและ การตลาด ๑. ข้าว ๒. พืชผัก ๓. มันสำปะหลัง ๔. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ๕. ส้มเกลี้ยง	๑. ภัยพิบัติทางธรรมชาติ (อุทกภัย, ภัยแล้ง) ๒. การระบาดของโรคและแมลง ๓. ต้นทุนการผลิตสูง ๔. ขาดแคลนแหล่งเงินทุน ๕. การตลาดไม่แน่นอน ควบคุม ราคาไม่ได้	๑. พัฒนาแหล่งน้ำ ๒. ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลง ๓. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีลดต้นทุนการผลิต ๔. รวมกลุ่มการผลิตเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองในการขาย	ทุกตำบล	มาก
ด้านเกษตรกรและองค์กร เกษตรกร ๑. เกษตรกรขาดความรู้ ๒. การรวมกลุ่มของ เกษตรกรยังไม่เข้มแข็ง ๓. เกษตรกรอยู่ในวัยสูงอายุ	๑. เกษตรกรยังขาดองค์ความรู้ ด้านการเกษตร ๒. การรวมกลุ่มของเกษตรกรยังไม่ เข้มแข็ง ไม่สามารถดำเนินงาน ในระบบกลุ่มได้เท่าที่ควร ๓. เกษตรกรอยู่ในวัยสูงอายุ	๑. พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามาช่วยเหลือเกษตรกร รุ่นเก่า ๒. ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการปฏิบัติ ๓. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ต้นแบบเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี การผลิตที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร รวมทั้งการสร้างต้นแบบในการ ปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อสร้างแรงจูงใจและให้เกษตรกรเกิดความเชื่อมั่น ในการตัดสินใจปฏิบัติตาม	ทุกตำบล	มาก
ด้านการแปรรูปผลผลิต และผลิตภัณฑ์ ๑. ขาดองค์ความรู้ ๒. เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ ๓. ขาดมาตรฐานสินค้า	๑. เกษตรกรยังขาดองค์ความรู้ ด้านการแปรรูปสินค้าทางการ การเกษตร ๒. ขาดเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ ที่ทันสมัย และวัสดุอุปกรณ์ บางชนิดมีราคาสูง ๓. ขาดการรับรองมาตรฐานสินค้า	๑. สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร ๒. สนับสนุนการผลิตสู่การรับรองมาตรฐาน ๓. วางแผนการผลิตทั้งในส่วนด้านการปลูกพืชและการแปรรูป ให้สอดคล้องกัน ๔. สร้างแรงจูงใจและการรับรู้ให้เกษตรกรเห็นถึงความแตกต่าง ของราคาก่อนการแปรรูปและหลังแปรรูปจำหน่าย	กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ และวิสาหกิจชุมชนทุกตำบล	ปานกลาง

๓. การจัดทำ TOWS Matrix

๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix

ตารางที่ ๕๒ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
	๑. สภาพภูมิประเทศ/ภูมิอากาศ เหมาะสมกับการเพาะปลูกพืชได้ หลากหลาย ๒. มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและ วัฒนธรรม	๑. ขาดแหล่งเก็บน้ำ ๒. เกษตรกรขาดความรู้ ๓. การรวมกลุ่มของเกษตรกรยังไม่ เข้มแข็ง ๔. เกษตรกรอยู่ในวัยสูงอายุ การ ยอมรับเทคโนโลยีและการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมค่อนข้างยาก
โอกาส (O) ๑. นโยบายและมาตรการภาครัฐ ที่สนับสนุนด้านการเกษตร	กลยุทธ์เชิงรุก (SO) ๑. พัฒนาต่อยอดศูนย์เครือข่าย พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ๒. พัฒนารูปแบบการผลิตให้ได้ ผลผลิตต่อไร่สูงขึ้นและมีคุณภาพ เน้นการส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ ๓. พัฒนาอาชีพด้านการเกษตรให้มี ความมั่นคงและเป็นแหล่งสร้าง รายได้ให้แก่คนในชุมชน ๔. พัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) ๑. พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการ ผลิตพืช ๒. ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน จัดการศัตรูพืชตามระบบโรงเรียน เกษตรกร ๓. ส่งเสริมการสร้างแหล่งน้ำ เพื่อการเกษตร ๔. ส่งเสริมการปลูกพืชตามความ ต้องการของตลาด
ภัยคุกคาม (T) ๑. เป็นพื้นที่ประสบภัยแล้ง/ อุทกภัย ๒. ราคาผลผลิตตกต่ำ ๓. นโยบายไม่สอดคล้องกับ บริบทของพื้นที่	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) ๑. ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกล การเกษตรทดแทนแรงงาน ๒. วางแผนการปลูกพืช เพื่อหลีกเลี่ยงช่วงเวลาเกิดภัย ๓. ส่งเสริมการทำเกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตรผสมผสาน	กลยุทธ์เชิงรับ (WT) ๑. ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้/ พยากรณ์อากาศ/ศัตรูพืชระบาด ๒. บริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้ มีประสิทธิภาพ ๓. ประกันภัยพืชผลการเกษตร

๓.๒ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

๑.๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกร และองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

๑.๓ เพิ่มศักยภาพอาสาสมัครเกษตรและเกษตรกรต้นแบบ

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๒.๑ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการผลิตพืชอาหารปลอดภัย

๒.๒ ลดต้นทุนการผลิต

๒.๓ ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การเกษตรทดแทน

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

๓.๑ ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรทดแทนแรงงาน

๓.๒ ปรับเปลี่ยนรอบการผลิตพืชเพื่อหลีกเลี่ยงภัยพิบัติทางธรรมชาติ

๓.๓ ส่งเสริมการทำเกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

๔.๑ ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้

๔.๒ ส่งเสริมการสร้างหลักประกันผลผลิตการเกษตร

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา

๑. แนวทางการพัฒนา

๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)

๑.๑ ข้าว

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

การลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มปริมาณผลผลิต

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การผลิตข้าวให้ได้มาตรฐาน GAP

โครงการที่ ๑ โครงการนาแปลงใหญ่

โครงการที่ ๒ โครงการข้าวอินทรีย์

กลยุทธ์ที่ ๒

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีเพื่อยกระดับการผลิตและการแข่งขันทางการตลาด

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการจัดการดินและปุ๋ยเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตอย่างยั่งยืน

โครงการที่ ๓ โครงการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

โครงการที่ ๔ โครงการส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อยหลังฤดูทำนาเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรดินและลดการเผาในพื้นที่การเกษตร

๑.๒ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้น (น้ำหนัก)

๒. การรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การลดต้นทุนการผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

โครงการที่ ๒ การปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน

กลยุทธ์ที่ ๒ การรวมกลุ่ม

โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

โครงการที่ ๒ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

๑.๓ มันสำปะหลัง

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลังคุณภาพดี

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาศักยภาพสินค้าเกษตร กลุ่มและองค์กรเกษตรกร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง

กลยุทธ์ที่ ๒ ลดต้นทุนการผลิต ผลิตภัณฑ์ปลอดภัย

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการจัดการดินและปุ๋ยเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพการผลิต
อย่างยั่งยืน

โครงการที่ ๒ โครงการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๑.๔ ส้มเกลี้ยง

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตส้มเกลี้ยงคุณภาพและเพิ่มช่องทางการตลาด

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการผลิตพืชอัตลักษณ์พื้นถิ่นและสิ่งบ่งชี้
ทางภูมิศาสตร์ (GI) ส้มเกลี้ยง

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมและบริหารจัดการการตลาด

กลยุทธ์ที่ ๒ การลดต้นทุนการผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการจัดการดินและปุ๋ยเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพการผลิต
อย่างยั่งยืน

โครงการที่ ๒ โครงการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๑.๕ พืชผัก

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. เพื่อผลิตผักปลอดภัย

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาศักยภาพสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการผลิตพืช (ผักปลอดภัย) โดยชีววิธีเพื่อความ
มั่นคงทางอาหาร

กลยุทธ์ที่ ๒ การลดต้นทุนการผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการจัดการดินและปุ๋ยเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพการผลิต
อย่างยั่งยืน

โครงการที่ ๒ โครงการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๒. พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๒.๑. Young Smart Farmer

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. พัฒนาเกษตรกรสู่เกษตรกรปราดเปรื่องเพื่อเป็นเกษตรกรต้นแบบความสำเร็จ

ด้านการเกษตรให้กับชุมชน

๒. พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เพื่อการทำเกษตรและรองรับเทคโนโลยีการผลิต

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

๑. จัดฝึกอบรมเกษตรกรเพื่อพัฒนาเป็นเกษตรกรปราดเปรื่องโดยคัดเลือกจากเกษตรกรที่มี

ความสามารถในการทำเกษตร พร้อมเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ กล้าแสดงออกและสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่น

๒. ดำเนินการพาเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมไปศึกษาดูงานเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ และได้รับรางวัลเพื่อเป็นแนวทางในการนำมาพัฒนาชุมชน

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาเกษตรกรสู่เกษตรกรปรารถนาดีเพื่อเป็นเกษตรกรต้นแบบ

โครงการที่ ๑ โครงการศึกษาดูงานเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการ ประกอบอาชีพทางการเกษตร

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) สู่ผู้ประกอบการภาคการเกษตรสมัยใหม่

๒.๒ วิสาหกิจชุมชน

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. พัฒนาวิสาหกิจชุมชน และสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

๒. พัฒนาสินค้าและบริการจากวิสาหกิจชุมชนให้เป็นที่ยอมรับ

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

๑. จัดฝึกอบรมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในการทำการตลาดสร้างเครือข่ายและการบริหารจัดการ กลุ่มให้ประสบความสำเร็จ

๒. ศึกษาดูงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการ

๓. วิเคราะห์และสรุปผลการศึกษาดูงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาศักยภาพ ผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจชุมชนเครือข่ายให้ สินค้าได้รับมาตรฐานมีองค์การและเครือข่ายที่เข้มแข็ง

โครงการที่ ๑ โครงการฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจและวิสาหกิจ ชุมชนเครือข่าย

โครงการที่ ๒ โครงการศึกษาดูงานวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการ ดำเนินงาน

๒.๓ แปลงใหญ่

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑) ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต พัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เชิงรุก

โครงการที่ ๑ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกระเทียมในรูปแบบแปลงใหญ่ตำบล แม่เมอก อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง

๓. พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๓.๑ ที่ดิน

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. ปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรให้เหมาะสมต่อสภาพพื้นที่ (Zoning)

๒. บริหารจัดการการใช้ทรัพยากรดินอย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

๑. ฝึกอบรมเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายให้เข้าใจถึงการทำการเกษตรให้เหมาะสมต่อพื้นที่

๒. ฝึกอบรมการใช้สารปรับปรุงบำรุงดินจากธรรมชาติและสารเคมีตามความเหมาะสม

เพื่อลดต้นทุนการผลิต

กลยุทธ์ที่ ๑ เผยแพร่ให้ความรู้เกษตรกรในการปลูกพืชให้เหมาะสมต่อสภาพพื้นที่

โครงการที่ ๑ โครงการศึกษาฝึกอบรมเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายให้เข้าใจถึงการทำ

การเกษตรให้เหมาะสมต่อพื้นที่

โครงการที่ ๒ โครงการศึกษาดูงานเรื่องการบริหารจัดการพื้นที่

สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ

ตารางที่ ๕๓ ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
พัฒนาการผลิตสินค้า	๑.โครงการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีเพื่อยกระดับการผลิตและการแข่งขันทางการตลาด	๑.เพื่อส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีให้เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร ๒.เพื่อยกระดับการผลิตข้าวคุณภาพและการแข่งขันทางการตลาด	๑.ผลิตกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ๒.ลดต้นทุนการผลิต ๓.เพิ่มรายได้ ๔.แข่งขันทางการตลาด (เกษตรกรจำนวน ๒๐๐ ราย พื้นที่จัดทำแปลงเรียนรู้ต้นแบบ ๔๐๐ ไร่)	อำเภอเนินสง่า ตำบล (ต.ล้อมแรด ต.เนินบุรี ต.แม่วะ ต.นาโป่ง ต.แม่มอก ต.เวียงมอก ต.แม่ถอด และต.แม่ปะ)	๑.อบรมถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ๒.จัดทำแปลงเรียนรู้ต้นแบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๒	๒๐๐,๐๐๐	๓	๓๐๐,๐๐๐	สนง. เกษตรอำเภอ เนิน/อปท./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	๒. โครงการส่งเสริมการจัดการดินและปุ๋ยเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตอย่างยั่งยืน	๑.เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านดินและปุ๋ยได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการให้แก่เกษตรกร ๒.เพื่อให้เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิตโดยใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้อง	ลดต้นทุนการผลิต ๑๕% เพิ่มผลผลิต ๑๕%	อำเภอเนินสง่า ตำบล (ต.ล้อมแรด ต.เนินบุรี ต.แม่วะ ต.นาโป่ง ต.แม่มอก	อบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร	๑	๗๒,๑๐๐	๑	๗๒,๑๐๐	๑	๗๒,๑๐๐	๒	๑๔๔,๒๐๐	๓	๒๑๖,๓๐๐	สนง. เกษตรอำเภอ เนิน/อปท./หน่วยงานที่

		ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ๓.เพื่อจัดตั้งศูนย์จัดการดินและปุ๋ยภายในชุมชนเพื่อเป็นศูนย์กลางด้านถ่ายทอดองค์ความรู้และประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเครือข่ายอื่นๆการใช้ปุ๋ยอินทรีย์		ต.เวียงมอก ต.แม่ถอด และต.แม่ปะ)												เกี่ยว ข้อง
	๓. โครงการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	๑.เพื่อส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมโดยการผลิตขยายสารชีวภัณฑ์ ๒.เพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของศัตรูพืชได้อย่างมีประสิทธิภาพ	๑.ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร โดยการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน ๒.ป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของศัตรูพืชไม่ให้ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรในระดับเศรษฐกิจ	อำเภอเงิน ๘ ตำบล (ต.ล้อมแรด ต.เงินบุรี ต.แม่วะ ต.นาโป่ง ต.แม่มอก ต.เวียงมอก ต.แม่ถอด และต.แม่ปะ	อบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติ	๑	๖๐,๐๐๐	๑	๖๐,๐๐๐	๑	๖๐,๐๐๐	๒	๑๒๐,๐๐๐	๓	๑๘๐,๐๐๐	สนง. เกษตรอำเภอเงิน/อปท./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	๔. โครงการส่งเสริมการผลิตพืชอัตลักษณ์พื้นถิ่นและสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ส้มเกลี้ยง	๑.เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้ในการผลิตและพัฒนาคุณภาพส้มเกลี้ยงอย่างมีประสิทธิภาพ ๒.เพื่อเป็นการส่งเสริม	๑.เกษตรกรผู้ปลูกส้มเกลี้ยง อำเภอเงิน จังหวัดลำปาง	อำเภอเงิน ๕ ตำบล (ตำบลล้อมแรด ตำบลเงินบุรี ตำบลแม่ถอด ตำบลแม่วะ และตำบลแม่ปะ)	๑.ฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร ๒.จัดทำแปลง							๒	๒๐๐,๐๐๐	๓	๓๐๐,๐๐๐	สนง. เกษตรอำเภอเงิน/อปท./หน่วย

		การผลิตพืชอัตลักษณ์ พื้นดินและสิ่งบ่งชี้ทาง ภูมิศาสตร์ (GI) สัมพันธ์ จังหวัดลำปาง ให้มี ชื่อเสียง เป็นที่รู้จักอย่าง แพร่หลาย ๓.เพื่อให้เกษตรกรมี รายได้ที่มั่นคง มีความ ภาคภูมิใจในอาชีพ การเป็นเกษตรกร	ได้รับการ รับรองแหล่ง ผลิตสิ่งบ่งชี้ ทาง ภูมิศาสตร์ (GI) สัมพันธ์ ร้อยละ ๗๐ ของ เกษตรกร ผู้ปลูกสัม พันธ์ ทั้งหมด ๒.ผลผลิต สัมพันธ์มี คุณภาพดี เป็นที่ ต้องการของ ตลาด สร้าง รายได้ให้ เกษตรกร เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๒๐ ขึ้นไป		เรียนรู้ต้นแบบ ๓.ตรวจประเมิน รับรองแหล่งผลิต สิ่งบ่งชี้ทาง ภูมิศาสตร์ (GI) สัม พันธ์ ๔.ประชา สัมพันธ์ส่งเสริม การตลาด											งานที่ เกี่ยว ข้อง	
๕. โครงการ ส่งเสริมการผลิตพืช (ผักปลอดภัย) โดยชีววิธีเพื่อความ มั่นคงทางอาหาร	๑.เพื่อส่งเสริมให้ เกษตรกรหรือครัวเรือน สามารถผลิตผัก ปลอดภัยจากสารเคมี ๒.เพื่อให้เกิดการใช้ชีว วิธีในการควบคุม ศัตรูพืชอย่างยั่งยืน ๓.เพื่อสร้างความมั่นคง ทางอาหารให้แก่	๑.เกษตรกร หรือ ครัวเรือน เข้าร่วม โครงการไม่ น้อยกว่า ๔๐๐ ราย	อำเภอเงิน ๘ ตำบล (ต.ล้อมแรด ต.เงินบุรี ต.แม่วะ ต.นาโป่ง ต.แม่มอก ต.เวียงมอก ต.แม่ถอด	อบรมให้ความรู้แก่ เกษตรกร	๘	๒๔๐,๐๐๐	๘	๒๔๐,๐๐๐	๘	๒๔๐,๐๐ ๐	๘	๒๔๐,๐๐๐	๘	๒๔๐,๐๐๐	๘	๒๔๐,๐๐๐	สนง. เกษตร อำเภอ เงิน/ อปท./ หน่วย งานที่ เกี่ยว ข้อง

		ครัวเรือนและชุมชน ๔.เพื่อถ่ายทอดความรู้ เรื่องการผลิตพืชผัก ปลอดภัยโดยชีววิธี	๒.มีแปลง สาธิตการ ผลิตผัก ปลอดภัย โดยชีววิธี จำนวน ๘ แปลง ๓.มีการลด การใช้ สารเคมีทาง การเกษตร ลงอย่างน้อย ๗๐% ใน พื้นที่ โครงการ ๔.มีการ บริโภคผัก ปลอดภัยใน ชุมชน เพิ่มขึ้น	และต.แม่ปะ												
	๖. โครงการ ส่งเสริมการปลูก พืชใช้น้ำน้อยหลัง ฤดูทำนาเพื่อฟื้นฟู ทรัพยากรดินและ ลดการเผาในพื้นที่ การเกษตร	๑.เพื่อส่งเสริมให้ เกษตรกรใช้ประโยชน์ พื้นที่หลังฤดูนาทำการ ปลูกพืชใช้น้ำน้อย ๒.เพื่อฟื้นฟูคุณภาพดิน และเพิ่มอินทรีย์วัตถุ ด้วยการปลูกพืชตระกูล ถั่วหรือพืชปรับปรุงดิน ๓.เพื่อลดการเผาเศษ ซากพืชในพื้นที่ การเกษตร	๑.เกษตรกร เข้าร่วม โครงการ อย่างน้อย ๒๐๐ ราย ๒.มีพื้นที่ ดำเนินการ ปลูกพืชใช้ น้ำน้อยรวม ไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ไร่	อำเภอเถิน ๘ ตำบล (ต.ล้อมแรด ต.เถินบุรี ต.แม่วะ ต.นาโป่ง ต.แม่หมอก ต.เวียงหมอก ต.แม่ถอด และต.แม่ปะ	อบรมถ่ายทอดองค์ ความรู้ให้แก่ เกษตรกร และ จัดทำแปลงเรียนรู้	๘	๔๐๐,๐๐๐	๘	๔๐๐,๐๐๐	๘	๔๐๐,๐๐๐	๘	๔๐๐,๐๐๐	๘	๔๐๐,๐๐๐	สนง. เกษตร อำเภอ เถิน/ อปท./ หน่วย งานที่ เกี่ยว ข้อง

		๔.เพื่อสร้างรายได้เสริมให้เกษตรกรในช่วงฤดูแล้ง ๕.เพื่อส่งเสริมแนวทางการเกษตรที่ยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	๓.ลดการเผาในพื้นที่เป้าหมายได้ไม่น้อยกว่า ๘๐% ๔.เกษตรกรมีรายได้เสริมเฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐ บาทต่อไร่													
พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๑. โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ผู้ประกอบการภาคการเกษตรสมัยใหม่	๑.เพื่อพัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) และสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่และสินค้าของตนเอง ตลอดจนสามารถถ่ายทอดความรู้และให้คำแนะนำแก่เกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงได้ ๒.เพื่อส่งเสริมสนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ที่มีศักยภาพยกระดับการผลิตและการให้บริการสู่ผู้ประกอบการภาคการเกษตรสมัยใหม่	๑.มีเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) เข้าร่วมโครงการ จำนวน ไม่ต่ำกว่า ๒๕ คน ๒.มีการจัดอบรมพัฒนา ศักยภาพไม่น้อยกว่า ๔ หลักสูตร ๓.มีเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart	อำเภอเถิน ๘ ตำบล	อบรมให้ความรู้	๘	๑๕๗,๐๐๐	๘	๑๕๗,๐๐๐	๘	๑๕๗,๐๐๐	๘	๑๕๗,๐๐๐	๘	๑๕๗,๐๐๐	สนง. เกษตรอำเภอเถิน/อปท./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

บรรณานุกรม

สำนักงานเกษตรอำเภอเถิน. ๒๕๖๓. แผนพัฒนาการเกษตรอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕
(ฉบับทบทวนปี ๒๕๖๓). (อัดสำเนา)

อำเภอเถิน. ๒๕๖๔. แผนพัฒนาอำเภอ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ฉบับทบทวนปี พ.ศ. ๒๕๖๔.
(อัดสำเนา)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, NECTEC และสวทช . ๒๕๖๕. ระบบ Agri-map online. สืบค้นจาก:
<https://agri-map-online.moac.go.th/>

กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๕. ระบบทะเบียนเกษตรกร รายงานทะเบียนเกษตรกร ผลการขึ้นทะเบียนเกษตรกร
ปี ๒๕๖๔. สืบค้นจาก http://farmer.doae.go.th/farmer/report_all

กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๕. ระบบทะเบียนเกษตรกร Farmer Map Report. สืบค้นจาก
<http://www.aiu.doae.go.th/>

กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๖. ระบบข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลางรายงานทะเบียนเกษตรกร ผลการขึ้น
ทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๕/๖๖. สืบค้นจาก http://farmer.doae.go.th/farmer/report_all

กรมอุตุนิยมวิทยา. ๒๕๖๖. <http://www.cmmet.tmd.go.th>

ภาคผนวก

โครงการ ส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีเพื่อยกระดับการผลิตและการแข่งขันทางการตลาด

๑. หลักการและเหตุผล

เกษตรกรอำเภอเถินโดยส่วนใหญ่ยังขาดองค์ความรู้และเทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ปริมาณเมล็ดพันธุ์ข้าวไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ของเกษตรกร และผลผลิตเฉลี่ยข้าวยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ สาเหตุสำคัญที่ทำให้ผลผลิตเฉลี่ยข้าวดำเนินจากการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ที่ดีใช้อย่างต่อเนื่อง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ พื้นที่ไม่เหมาะสมต่อการปลูกข้าว การขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ดีจึงเป็นปัญหาที่ได้รับความสนใจอย่างต่อเนื่อง หากเกษตรกรได้ใช้เมล็ดพันธุ์ดี ผลผลิตจะเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งเมล็ดพันธุ์ดีมีคุณภาพต้องมีเมล็ดที่สมบูรณ์และเป็นเมล็ดข้าวที่บริสุทธิ์ ไม่มีการปะปนกับเมล็ดข้าวสายพันธุ์อื่นๆ แต่เมล็ดพันธุ์ดีจะมีราคาสูง ต้องซื้อจากหน่วยงานของภาครัฐ ซึ่งกำลังการผลิตของหน่วยงานราชการไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร เกษตรกรต้องหาซื้อจากพ่อค้าจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว ราคาสูงและบางครั้งมีคุณภาพไม่ดีเท่าที่ควร มีพันธุ์ข้าวปน ออกรวงไม่พร้อมกัน และราคาผลผลิตไม่มีความเสถียรภาพ

การส่งเสริมให้เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีจึงเป็นแนวทางการแก้ไขการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ได้อย่างยั่งยืนและเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ในการผลิตข้าว โดยมุ่งหวังให้เป็นสถานที่ดำเนินการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี เพื่อกระจายให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในชุมชนได้ใช้รวมทั้งเป็นแหล่งของการถ่ายทอดความรู้ด้านวิชาการผลิตข้าวตามวิธีเกษตรกรที่เหมาะสม โดยมีเกษตรกร คณะกรรมการศูนย์ข้าวชุมชนและสมาชิกในชุมชนร่วมกันดำเนินกิจกรรมให้สามารถพึ่งพาตนเองและพึ่งพาซึ่งกันและกันได้อย่างยั่งยืน

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีให้เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร
- ๒.๒ เพื่อยกระดับการผลิตข้าวคุณภาพและการแข่งขันทางการตลาด

๓. เป้าหมาย

- ๓.๑ เกษตรกร จำนวน ๒๐๐ ราย
- ๓.๒ พื้นที่จัดทำแปลงเรียนรู้ต้นแบบ ๔๐๐ ไร่

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอเถิน ๘ ตำบล

(ต.ล้อมแรด ต.เถินบุรี ต.แม่วะ ต.นาโป่ง ต.แม่มอก ต.เวียงมอก ต.แม่ถอด และต.แม่ปะ)

๖. กิจกรรม

- ๖.๑ อบรมถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี
- ๖.๒ จัดทำแปลงเรียนรู้ต้นแบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี

๗. ขั้นตอนการดำเนินงาน/ขั้นตอน/กิจกรรม/วิธีดำเนินงาน

- ๗.๑ รับสมัครคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จัดตั้งกลุ่มและแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่ม
- ๗.๒ อบรมถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี
- ๗.๓ จัดทำแปลงเรียนรู้ต้นแบบ
- ๗.๔ ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน
- ๗.๕ สรุปรายงานผลการดำเนินงาน

๘. งบประมาณ จำนวน ๘๐๐,๐๐๐ บาท (ตำบลดะ ๑๐๐,๐๐๐ บาท)

๘.๑ เมล็ดพันธุ์ข้าว ชั้นพันธุ์ขยาย จำนวน ๖,๐๐๐ กิโลกรัมๆ ละ ๓๕ บาท	เป็นเงิน ๒๑๐,๐๐๐ บาท
๘.๒ แม่ปุ๋ย N-P-K จำนวน ๒๐,๐๐๐ กิโลกรัม	เป็นเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท
๘.๓ ค่าวัสดุฝึกอบรมและเอกสารวิชาการ	เป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท
๘.๔ ค่าอาหารกลางวันและอาหารว่าง	เป็นเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท
๘.๕ ค่าสมมนาคุณวิทยากร	เป็นเงิน ๙,๖๐๐ บาท
๘.๖ ค่าติดตามประเมินผลและสรุปรายงานผลการดำเนินงาน	เป็นเงิน ๓๐,๔๐๐ บาท
	รวม ๘๐๐,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. เกษตรกรมีองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี
๒. เกษตรกรมีการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีอย่างเพียงพอสามารถลดรายจ่าย และมีรายได้ที่มั่นคง
๓. เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและสร้างเครือข่ายการผลิตและการตลาด

โครงการ ส่งเสริมการจัดการดินและปุ๋ยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการผลิตอย่างยั่งยืน

๑. หลักการและเหตุผล

ดินเป็นปัจจัยพื้นฐานในการผลิตพืชที่สำคัญ ซึ่งดินที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกควรมีอินทรีย์วัตถุ ประมาณ ๕ % โดยปริมาตร แต่พื้นที่การเกษตรของประเทศไทย ๑๔๙.๒๕ ล้านไร่ เป็นดินที่มีอินทรีย์วัตถุต่ำกว่า ๑.๕ % ประมาณ ๙๘.๗ ล้านไร่ โดยอินทรีย์วัตถุมีความสำคัญในการช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดิน และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ปุ๋ยเคมี ซึ่งต้นทุนการผลิตในส่วนของปุ๋ยเคมี เฉลี่ยสูงถึงร้อยละ ๒๓ และเกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้เรื่องดินและการใช้ปุ๋ยที่ถูกต้อง

ดังนั้น เพื่อยกระดับความรู้ด้านดินและปุ๋ยให้แก่เกษตรกร และช่วยเหลือให้เกษตรกรสามารถจัดการดินและใช้ปุ๋ยอย่างถูกต้อง เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิตได้ด้วยตนเอง อีกทั้งเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเกษตรกรให้สามารถแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านได้ การส่งเสริมการจัดการดินและปุ๋ยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการผลิตอย่างยั่งยืน โดยส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งเป็นศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนที่บริหารจัดการโดยเกษตรกร เพื่อเป็นกลไกในการถ่ายทอดความรู้เรื่องดินและปุ๋ย และทำให้การขยายผลการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิตประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

๒. วัตถุประสงค์การดำเนินงาน

- ๒.๑ เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านดินและปุ๋ยได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการให้แก่เกษตรกร
- ๒.๒ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิตโดยใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้องร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์
- ๒.๓ เพื่อจัดตั้งศูนย์จัดการดินและปุ๋ยภายในชุมชนเพื่อเป็นศูนย์กลางด้านถ่ายทอดองค์ความรู้และประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเครือข่ายอื่นๆ

๓. เป้าหมาย

- ๓.๑ ลดต้นทุนการผลิตพืชแต่ละชนิด ๑๕ %
- ๓.๒ เพิ่มผลผลิตการผลิตพืชแต่ละชนิด ๑๕ %

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอเถิน ๘ ตำบล

(ต.ล้อมแรด ต.เถินบุรี ต.แม่วะ ต.นาโป่ง ต.แม่มอก ต.เวียงมอก ต.แม่ถอด และต.แม่ปะ)

๖. กิจกรรม

อบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร

๗. ขั้นตอนการดำเนินงาน/ขั้นตอน/กิจกรรม/วิธีดำเนินงาน

- ๗.๑ จัดทำโครงการเสนอขออนุมัติจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๗.๒ ติดต่อประสานงาน จัดเตรียมโครงการ/อุปกรณ์
- ๗.๓ รับสมัครเกษตรกรที่มีความสนใจประสงค์เข้าร่วมโครงการ
- ๗.๔ ทำการฝึกอบรม โดยมีการบรรยายให้ความรู้เรื่องดินและปุ๋ยให้เกษตรกร
- ๗.๕ รวมกลุ่มเกษตรกรคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่ม
- ๗.๖ ติดตามให้คำแนะนำประเมินผลการดำเนินงานและสรุปรายงานผลการดำเนินงาน

๘. งบประมาณ จำนวน ๕๗๖,๘๐๐ บาท (ห้าหมื่นเจ็ดพันแปดร้อย บาท)

๘.๑ สนับสนุนแม่ปุ๋ยเคมี เพื่อเป็นกองทุนหมุนเวียนของกลุ่ม จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท

แม่ปุ๋ย ไนโตรเจน N ๔๖ - ๐ - ๐

แม่ปุ๋ย ฟอสฟอรัส P ๑๘ - ๔๖ - ๐

แม่ปุ๋ย โพแทสเซียม K ๐ - ๐ - ๖๐

๘.๒ ค่าชุดตรวจวิเคราะห์ดินอย่างง่าย (Soil Test Kit) จำนวน ๒ ชุด ๆ ละ ๕,๕๐๐ บาท

เป็นเงิน ๑๑,๐๐๐ บาท

๘.๓ ค่าอาหารกลางวันผู้เข้าร่วมฝึกอบรม จำนวน ๓๐ คน คนละ ๑๐๐ บาท เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท

๘.๔ ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม จำนวน ๓๐ คน คนละ ๓๕ บาท

จำนวน ๒ มื้อ

เป็นเงิน ๒,๑๐๐ บาท

๘.๕ ค่าสมมนาคุณวิทยากร

เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท

๘.๖ ค่าเอกสารประกอบการฝึกอบรม จำนวน ๓๐ ชุด ๆ ละ ๕๐ บาท เป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท

๘.๗ ค่าสมุด ปากกา และซองใส่เอกสาร จำนวน ๓๐ ชุด ๆ ละ ๓๐ บาท เป็นเงิน ๙๐๐ บาท

รวม ๗๒,๑๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๙.๑ เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้เรื่องดินและการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิตสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตอย่างยั่งยืน

๙.๒ เกษตรกรมีการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งเป็นศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านการจัดการดินและปุ๋ยและเป็นศูนย์กลางด้านถ่ายทอดองค์ความรู้และประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเครือข่ายอื่นๆ

โครงการ จัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๑. หลักการและเหตุผล

การส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้พึ่งพาตนเองและสามารถประกอบอาชีพการเกษตรได้อย่างยั่งยืน เป็นภารกิจหลักในการส่งเสริมการเกษตรเพื่อบรรลุภารกิจดังกล่าวจำเป็นต้องมีการส่งเสริมให้เกษตรกร มีความรู้เทคโนโลยีการผลิตพืชอย่างปลอดภัย โดยใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้ ฝึกปฏิบัติแก่เกษตรกร เนื่องจากใน ฤดูกาลผลผลิตที่ผ่านมาเกษตรกรผู้ปลูกพืชผัก พืชไร่ ไม้ผลและปลูกข้าว ในพื้นที่ทำการเกษตรของอำเภอเถิน ทั้ง ๘ ตำบล ได้ประสบกับปัญหาการระบาดของแมลงศัตรูพืช (เพลี้ยไฟ เพลี้ยแป้ง เพลี้ยอ่อน เพลี้ยกระโดดหลังขาว) และโรคไหม้ข้าวระบาดทำลายต้นข้าวเสียหายอย่างหนักทำให้เกษตรกรได้ผลผลิตน้อยเกษตรกรบางรายไม่ได้รับ ผลผลิต เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง โดยสำนักงานเกษตรอำเภอเถิน จึงได้จัดทำโครงการ จัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณอุดหนุนโครงการ ดังกล่าว เพื่อเป็นการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของศัตรูพืชได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม ลดต้นทุนการผลิต มีผลผลิตที่มีคุณภาพและปลอดภัย สามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรเพิ่มขึ้น และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมโดยการผลิตขยาย สารชีวภัณฑ์
- ๒.๒ เพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของศัตรูพืชได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. เป้าหมาย

- ๓.๑ ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรโดยการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน
- ๓.๒ ป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของศัตรูพืชไม่ให้ส่งผลกระทบต่อในระดับเศรษฐกิจ

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอเถิน ๘ ตำบล

(ต.ล้อมแรด ต.เถินบุรี ต.แม่วะ ต.นาโป่ง ต.แม่มอก ต.เวียงมอก ต.แม่ถอด และต.แม่ปะ)

๖. กิจกรรม

อบรมให้ความรู้ และฝึกปฏิบัติ

๗. ขั้นตอนการดำเนินงาน/ขั้นตอน/กิจกรรม/วิธีดำเนินงาน

- ๗.๑ คัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรที่สมัครและมีความพร้อม
- ๗.๒ จัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ตามความต้องการของเกษตรกรเพื่อถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน
- ๗.๓ จัดทำแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับการผลิตของเกษตรกร
- ๗.๔ ปฏิบัติงานตามแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยี และตามความต้องการของเกษตรกร และสนับสนุนปัจจัย สารชีวภัณฑ์และศัตรูธรรมชาติ
- ๗.๕ ติดตาม และประเมินผล สรุป และรายงานผลการดำเนินงาน

๘. งบประมาณ จำนวน ๔๘๐,๐๐๐ บาท (ด้าบลละ ๖๐,๐๐๐ บาท)

๑) ค่าอาหารกลางวันและอาหารว่าง จำนวน ๒๐๐ รายๆ ละ ๑๕๐ บาท	เป็นเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท
๒) ค่าเอกสารฝึกอบรม จำนวน ๒๐๐ เล่ม ๆ ละ ๓๐ บาท	เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท
๓) ค่าวัสดุฝึกอบรม	เป็นเงิน ๒๔,๐๐๐ บาท

รวม ๖๐,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๑) เกษตรกรนำความรู้การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติในการผลิตการเกษตรที่ปลอดภัย
- ๒) เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มขีดความสามารถการผลิตพืชปลอดภัย
- ๓) สามารถป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของศัตรูพืชได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการ ส่งเสริมการผลิตพืชอัตลักษณ์พื้นถิ่นและสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ส้มเกลี้ยง

๑. หลักการและเหตุผล

ส้มเกลี้ยง อำเภอลำปาง เป็นผลไม้ประจำถิ่น เกษตรกรในอำเภอลำปางและแม่พริกนิยมปลูกกันมาก ทำให้ส้มเกลี้ยงเป็นที่รู้จักและนิยมรับประทานอย่างแพร่หลายและได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ส้มเกลี้ยงลำปาง หรือ Lampang Sweet Orange หรือ Som Klieng Lampang เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ซึ่งสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) ที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น รวมถึงเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพื่อให้ต้นทุนการผลิตลดลง ปรับปรุงคุณภาพผลผลิต เน้นการส่งเสริมตามข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) และให้แปลงส้มเกลี้ยงเป็นแปลงที่ได้มาตรฐานตามกระบวนการผลิตพืชอาหารที่ดีและปลอดภัยจากสารพิษ รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ประเภทอาหาร เครื่องดื่ม และเครื่องสำอาง เป็นต้น

เพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนเกษตรกรผู้ปลูกส้มเกลี้ยงอำเภอลำปาง สามารถผลิตส้มเกลี้ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะมีการจัดทำโครงการส่งเสริมการผลิตพืชอัตลักษณ์พื้นถิ่นและสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ส้มเกลี้ยง เพื่อขอรับการสนับสนุนจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษา สถาบันวิจัยด้านการเกษตร และหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ รวมถึงภาคเอกชน เพื่อพัฒนาความรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการพัฒนาการผลิต การดูแลและการจัดการ ให้ผลผลิตดีทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ ต้านทานต่อโรค ทนทานต่อสภาพแวดล้อม และจัดตั้งจุดรับซื้อผลผลิตส้มเกลี้ยง เพื่อเชื่อมโยงการตลาดและสร้างเครือข่ายอย่างครบวงจร

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้ในการผลิตและพัฒนาคุณภาพส้มเกลี้ยงอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๒.๒ เพื่อเป็นการส่งเสริมการผลิตพืชอัตลักษณ์พื้นถิ่นและสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ส้มเกลี้ยง จังหวัดลำปาง ให้มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย
- ๒.๓ เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ที่มั่นคง มีความภาคภูมิใจในอาชีพการเป็นเกษตรกร

๓. เป้าหมายโครงการ

- ๓.๑ เกษตรกรผู้ปลูกส้มเกลี้ยง อำเภอลำปาง ได้รับการรับรองแหล่งผลิตสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ส้มเกลี้ยง ร้อยละ ๗๐ ของเกษตรกรผู้ปลูกส้มเกลี้ยงทั้งหมด
- ๓.๒ ผลผลิตส้มเกลี้ยงมีคุณภาพดี เป็นที่ต้องการของตลาด สร้างรายได้ให้เกษตรกรเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๒๐ ขึ้นไป

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอลำปาง ๕ ตำบล (ตำบลล่อแมต ตำบลเกตุบรี ตำบลแม่ถอด ตำบลแม่วะ และตำบลแม่ปะ)

๖. กิจกรรม

- ๖.๑ ฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร
- ๖.๒ จัดทำแปลงเรียนรู้ต้นแบบ
- ๖.๓ ตรวจประเมินรับรองแหล่งผลิตสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ส้มเกลี้ยง
- ๖.๔ ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการตลาด

๗. ขั้นตอนการดำเนินงาน/ขั้นตอน/กิจกรรม/วิธีดำเนินงาน

- ๗.๑ ประชาสัมพันธ์รับสมัครคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑๐๐ ราย
- ๗.๒ ฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร จำนวน ๕ รุ่น ๆ ละ ๒ วัน
- ๗.๓ จัดทำแปลงเรียนรู้ต้นแบบ จำนวน ๑๐๐ แปลง
- ๗.๔ ติดตามให้คำแนะนำ ประเมินผลการดำเนินงาน
- ๗.๕ สรุปรายงานผลการดำเนินงานโครงการ

๘. งบประมาณ จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าแสนบาท)

ประมาณการค่าใช้จ่ายประกอบด้วย

- ค่าเอกสารวิชาการและเอกสารฝึกอบรม จำนวน ๑๐๐ ชุด	เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท
- ค่าวัสดุสาริตและปัจจัยการผลิต	เป็นเงิน ๓๕๐,๐๐๐ บาท
- ค่าอาหารกลางวันและอาหารว่าง	เป็นเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท
- ค่าสมมนาคุณวิทยากร	เป็นเงิน ๓๖,๐๐๐ บาท
- ค่าติดตามและให้คำแนะนำตรวจประเมินแปลงและสรุปรายงาน	เป็นเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท
- ค่าประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมการตลาด	เป็นเงิน ๒๔,๐๐๐ บาท
รวม	๕๐๐,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๙.๑ เกษตรกรผู้ปลูกส้มเกลี้ยง อำเภอดงเจริญ จังหวัดลำปาง ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตส้มเกลี้ยงอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๙.๒ เกษตรกรผู้ปลูกส้มเกลี้ยง อำเภอดงเจริญ จังหวัดลำปาง ได้รับการรับรองแหล่งผลิตสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ส้มเกลี้ยง ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐
- ๙.๓ เกษตรกรผู้ปลูกส้มเกลี้ยง อำเภอดงเจริญ จังหวัดลำปาง มีรายได้จากการผลิตจำหน่ายส้มเกลี้ยงเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๐
- ๙.๔ พืชอัตลักษณ์พื้นถิ่นและสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ส้มเกลี้ยง อำเภอดงเจริญ จังหวัดลำปาง มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักแพร่หลาย และมีตลาดรองรับ

โครงการ ส่งเสริมการผลิตพืช (ผักปลอดภัย) โดยชีววิธีเพื่อความมั่นคงทางอาหาร

๑. หลักการและเหตุผล

เกษตรกรในอำเภอเถิน ส่วนใหญ่มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ทำนาหรือทำการเกษตรเฉพาะในฤดูฝน และปลูกพืชผักสวนครัวไว้บริโภคภายในครัวเรือนเพื่อลดรายจ่ายและจำหน่ายให้เกิดรายได้แก่ครอบครัว ในปัจจุบันปัญหาด้านความปลอดภัยของอาหารจากสารเคมีตกค้างในผักและพืชผักสวนครัวเริ่มส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน อีกทั้งยังมีผลต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ การส่งเสริมการผลิตผักปลอดภัยโดยใช้ชีววิธี (เช่น การใช้สารชีวภัณฑ์ศัตรูธรรมชาติ หรือวิธีการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน) เป็นทางเลือกที่ยั่งยืน ช่วยลดต้นทุนการผลิต และสามารถสร้างความมั่นคงทางอาหารในระดับครัวเรือนและชุมชน

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรหรือครัวเรือนสามารถผลิตผักปลอดภัยจากสารเคมี
- ๒.๒ เพื่อให้เกิดการใช้ชีววิธีในการควบคุมศัตรูพืชอย่างยั่งยืน
- ๒.๓ เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารให้แก่ครัวเรือนและชุมชน
- ๒.๔ เพื่อถ่ายทอดความรู้เรื่องการผลิตพืชผักปลอดภัยโดยใช้ชีววิธี

๓. เป้าหมาย

- ๓.๑ เกษตรกรหรือครัวเรือนเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า ๔๐๐ ราย
- ๓.๒ มีแปลงสาธิตการผลิตผักปลอดภัยโดยใช้ชีววิธีจำนวน ๘ แปลง
- ๓.๓ มีการลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรลงอย่างน้อย ๗๐% ในพื้นที่โครงการ
- ๓.๔ มีการบริโภคผักปลอดภัยในชุมชนเพิ่มขึ้น

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

ปี พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอเถิน ๘ ตำบล

(ต.ล้อมแรด ต.เถินบุรี ต.แม่วะ ต.นาโป่ง ต.แม่มอก ต.เวียงมอก ต.แม่ถอด และต.แม่ปะ)

๖. กิจกรรม

อบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร

๗. ขั้นตอนการดำเนินงาน/ขั้นตอน/กิจกรรม/วิธีดำเนินงาน

- ๗.๑ คัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย ที่มีความสนใจและความพร้อม
- ๗.๒ จัดอบรมให้ความรู้ เรื่องการผลิตพืชผักปลอดภัย การใช้สารชีวภัณฑ์ การทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์การจัดการศัตรูพืช การเพิ่มมูลค่าผลผลิต การตลาด
- ๗.๓ จัดหาเมล็ดพันธุ์ผัก/ผลิตชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา ปีที เป็นต้น
- ๗.๔ จัดทำแปลงเรียนรู้/แปลงสาธิต ร่วมกับเกษตรกร
- ๗.๕ ติดตามประเมินผล การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการผลิตและผลผลิตที่ได้
- ๗.๖ ประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเลือกซื้อผักปลอดภัย

๘. งบประมาณ ๒๔๐,๐๐๐ บาท (ตำบลละ ๓๐,๐๐๐ บาท)

ประมาณการค่าใช้จ่าย/ตำบล

๑. ค่าเมล็ดพันธุ์ผัก	เป็นเงิน ๑๐,๗๐๐ บาท
๒. ค่าวัสดุผลิตสารชีวภัณฑ์	เป็นเงิน ๘,๐๐๐ บาท
๒. ค่าอาหารกลางวันผู้เข้าร่วมฝึกอบรม จำนวน ๒๐ คน คนละ ๑๐๐ บาท	เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท

๓. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม จำนวน ๒๐ คน คนละ ๓๕ บาท จำนวน ๒ มื้อ	เป็นเงิน ๑,๔๐๐ บาท
๔. ค่าเอกสารประกอบการฝึกอบรม จำนวน ๕๐ ชุด ชุดละ ๕๐ บาท	เป็นเงิน ๒,๕๐๐ บาท
๕. ค่าสมุด ปากกา และซองใส่เอกสาร จำนวน ๕๐ ชุด ชุดละ ๔๐ บาท	เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท
๖. ค่าจัดสถานที่ฝึกอบรม	เป็นเงิน ๕๐๐ บาท
๗. ค่าป้ายไวนิล	เป็นเงิน ๕๐๐ บาท
๘. ค่าสมมนาคุณวิทยากร	เป็นเงิน ๒,๔๐๐ บาท
รวม ๓๐,๐๐๐ บาท	

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๙.๑ เกษตรกรสามารถผลิตผักปลอดภัยได้จริงโดยไม่ใช้สารเคมี
- ๙.๒ มีการใช้ชีวิตร้อย่างแพร่หลายในพื้นที่เป้าหมาย
- ๙.๓ ประชาชนมีสุขภาพดีจากการบริโภคผักปลอดภัย
- ๙.๔ เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการผลิตและบริโภคอาหารปลอดภัย
- ๙.๕ ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มรายได้ให้เกษตรกรในระยะยาว

โครงการ ส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อยหลังฤดูทำนาเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรดินและลดการเผาในพื้นที่การเกษตร

๑. หลักการและเหตุผล

หลังฤดูการทำนา เกษตรกรจำนวนมากมักปล่อยพื้นที่ว่างเปล่า หรือนำเศษซากพืชมาเผาทำลาย ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพอากาศ ทำให้สูญเสียอินทรีย์วัตถุในดิน และส่งผลเสียต่อสุขภาพของประชาชน การส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชใช้น้ำน้อย เช่น ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ข้าวโพดฝักอ่อน หรือพืชตระกูลถั่วอื่น ๆ เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เต็มที่ ฟื้นฟูโครงสร้างดิน เพิ่มธาตุอาหาร ลดการเผา และยังสามารถเพิ่มรายได้เสริมให้เกษตรกรในช่วงฤดูแล้ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางเกษตรยั่งยืนและการลดโลกร้อน

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ประโยชน์พื้นที่หลังฤดูนาทำการปลูกพืชใช้น้ำน้อย
- ๒.๒ เพื่อฟื้นฟูคุณภาพดินและเพิ่มอินทรีย์วัตถุด้วยการปลูกพืชตระกูลถั่วหรือพืชปรับปรุงดิน
- ๒.๓ เพื่อลดการเผาเศษซากพืชในพื้นที่การเกษตร
- ๒.๔ เพื่อสร้างรายได้เสริมให้เกษตรกรในช่วงฤดูแล้ง
- ๒.๕ เพื่อส่งเสริมแนวทางการเกษตรที่ยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๓. เป้าหมาย

- ๓.๑ เกษตรกรเข้าร่วมโครงการอย่างน้อย ๒๐๐ ราย
- ๓.๒ มีพื้นที่ดำเนินการปลูกพืชใช้น้ำน้อยรวมไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ไร่
- ๓.๓ ลดการเผาในพื้นที่เป้าหมายได้ไม่น้อยกว่า ๘๐%
- ๓.๔ เกษตรกรมีรายได้เสริมเฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐ บาทต่อไร่

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

ปี พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอเถิน ๘ ตำบล

(ต.ล้อมแรด ต.เถินบุรี ต.แม่วะ ต.นาโป่ง ต.แม่มอก ต.เวียงมอก ต.แม่ถอด และต.แม่ปะ)

๖. กิจกรรม

อบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกร และจัดทำแปลงเรียนรู้

๗. ขั้นตอนการดำเนินงาน/ขั้นตอน/กิจกรรม/วิธีดำเนินงาน

- ๖.๑ สำรวจและคัดเลือกพื้นที่ ที่มีศักยภาพและเกษตรกรที่มีความพร้อม
- ๖.๒ อบรมให้ความรู้ เรื่องการปลูกพืชใช้น้ำน้อย การอนุรักษ์ดิน และการจัดการเศษซากพืช
- ๖.๓ สนับสนุนปัจจัยการผลิตเบื้องต้น เช่น เมล็ดพันธุ์พืชตระกูลถั่ว หรือพืชใช้น้ำน้อยอื่น ๆ
- ๖.๔ จัดทำแปลงสาธิตหรือแปลงเรียนรู้ เพื่อให้เกษตรกรได้เห็นผลและเรียนรู้ร่วมกัน
- ๖.๕ ติดตามให้คำปรึกษาและเก็บข้อมูลผลผลิต การฟื้นฟูดินและพฤติกรรมลดการเผา
- ๖.๖ จัดกิจกรรมรณรงค์ “หยุดเผา” และ “ใช้ดินอย่างรู้คุณค่า” ในชุมชน
- ๖.๗ ประเมินผลและสรุปผลการดำเนินโครงการเพื่อวางแผนต่อเนื่องในปีถัดไป

๘. งบประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ บาท (ต่ำบลดะ ๕๐,๐๐๐ บาท)

เมล็ดพันธุ์พืช เช่น ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ข้าวโพดหวาน ข้าวโพดข้าวเหนียว เป็นต้น

	เป็นเงิน ๓๒๐,๐๐๐ บาท
ค่าวัสดุฝึกอบรมและเอกสารวิชาการ	เป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท
ค่าอาหารกลางวันและอาหารว่าง	เป็นเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท
ค่าสมมนาคุณวิทยากร	เป็นเงิน ๙,๖๐๐ บาท
ค่าประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้	เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท
ค่าติดตามประเมินผลและสรุปรายงานผลการดำเนินงาน	เป็นเงิน ๑๐,๔๐๐ บาท
รวม	๔๐๐,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๙.๑ พื้นที่การเกษตรหลังฤดูทำนาได้รับการใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่
- ๙.๒ ลดปัญหาหมอกควันและฝุ่น PM๒.๕ จากการเผาเศษวัสดุการเกษตร
- ๙.๓ ดินมีคุณภาพดีขึ้นจากการเพิ่มอินทรีย์วัตถุและการป้องกันการชะล้างพังทลาย
- ๙.๔ เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากผลผลิตพืชใช้น้ำน้อย
- ๙.๕ เกิดความตระหนักรู้ในการอนุรักษ์ดินและเลิกพฤติกรรมเผา
- ๙.๖ ชุมชนมีแนวทางการพัฒนาเกษตรที่ยั่งยืนและเป็นต้นแบบได้ในอนาคต

โครงการ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ผู้ประกอบการภาคการเกษตรสมัยใหม่

๑. หลักการและเหตุผล

การเกษตรไทยมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศ แต่เกษตรกรยังแบกรับภาระต้นทุนการผลิตสูง และผลผลิตที่ได้มีคุณภาพต่ำ ทำให้รายได้ของเกษตรกรอยู่ในระดับไม่สูงมากนัก เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตใหม่ๆ ขาดข้อมูลข่าวสารด้านการตลาดเพื่อช่วยในการตัดสินใจวางแผนการผลิต และขาดความรู้ด้านการรักษาคุณภาพ การพัฒนาคุณภาพการผลิตให้ปลอดภัยและได้มาตรฐาน ประกอบกับคนรุ่นใหม่ที่จะสืบทอดอาชีพเกษตรกรมีน้อยทำให้จำนวนเกษตรกรมีแนวโน้มลดลง

การดำเนินการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer เพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านการเกษตร สามารถทดแทนเกษตรกรสูงอายุและสร้างแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่หันมาประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยสร้าง Young Smart Farmer ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยตนเอง บนหลักการของการเรียนรู้ตลอดชีวิต การมีส่วนร่วม และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน มีการบริหารจัดการการเกษตรด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ มีความคิดสร้างสรรค์ และใช้นวัตกรรมเพื่อเป็นแบบอย่างและสร้างความมั่นใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยตระหนักถึงคุณภาพมาตรฐาน มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค และเป็นที่ต้องการของตลาด

จากสถานการณ์ดังกล่าวจึงมีความจำเป็นต่อการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ และมีทักษะด้านการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาด เข้าสู่ภาคการเกษตร สร้างความยั่งยืนให้แก่เกษตรกรทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ตลอดจนเป็นเกษตรกรต้นแบบ และเกิดเครือข่ายที่เข้มแข็งสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้และช่วยพัฒนาเกษตรกรรายอื่น ๆ ต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อพัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) และสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่และสินค้าของตนเอง ตลอดจนสามารถถ่ายทอดความรู้และให้คำแนะนำแก่เกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงได้

๒.๒ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ที่มีศักยภาพยกระดับการผลิตและการให้บริการสู่ผู้ประกอบการภาคการเกษตรสมัยใหม่

๓. เป้าหมาย

๓.๑ มีเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) เข้าร่วมโครงการจำนวน ไม่ต่ำกว่า ๒๕ คน

๓.๒ มีการจัดอบรมพัฒนาศักยภาพไม่น้อยกว่า ๔ หลักสูตร

๓.๓ มีเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ผู้เข้าร่วมอย่างน้อย ๕ ราย พัฒนาต่อยอดสู่การเป็นผู้ประกอบการจริง

๓.๔ มีการจัดทำ แผนธุรกิจด้านเกษตร อย่างน้อย ๑๐ แผน

๓.๕ เกิดเครือข่ายความร่วมมือของ YSF ในพื้นที่

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ปี พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอเถิน ๘ ตำบล

(ต.ล้อมแรด ต.เถินบุรี ต.แม่วะ ต.นาโป่ง ต.แม่มอก ต.เวียงมอก ต.แม่ถอด และต.แม่ปะ)

๖. กิจกรรม

- ๖.๑ พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer
- ๖.๒ พัฒนาศักยภาพ Young Smart Farmer ให้เป็นต้นแบบ
- ๖.๓ การสร้างเครือข่าย Young Smart Farmer และ Young Smart Farmer ต้นแบบ

๗. ขั้นตอนการดำเนินงาน/ขั้นตอน/กิจกรรม/วิธีดำเนินงาน

- ๗.๑ ประชาสัมพันธ์และคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย (เกษตรกรรุ่นใหม่ อายุไม่เกิน ๔๕ ปี มีพื้นฐานด้านเกษตรกรรม)
- ๗.๒ จัดกิจกรรมอบรมพัฒนาศักยภาพ เช่น การวางแผนธุรกิจเกษตร การผลิตตามมาตรฐาน GAP/อินทรีย์ การใช้เทคโนโลยี Smart Farm การตลาดออนไลน์และอีคอมเมิร์ซ
- ๗.๓ ศึกษาดูงานแปลงต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ
- ๗.๔ ส่งเสริมให้ทำแผนธุรกิจ (Business Plan) รายบุคคลหรือกลุ่ม
- ๗.๕ สนับสนุนการเชื่อมโยงตลาด/คู่ค้า ร่วมกับภาครัฐหรือเอกชน
- ๗.๖ ติดตามผลและให้คำปรึกษา รายบุคคลต่อเนื่อง ๓-๖ เดือน
- ๗.๗ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างเครือข่าย YSF ระดับอำเภอ

๘. งบประมาณ จำนวน ๑๖๖,๐๐๐ บาท (ตำบลละ ๒๐,๗๕๐ บาท)

- ๘.๑ กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer งบประมาณ ๑๒,๐๐๐ บาท
- ๘.๒ กิจกรรมพัฒนาศักยภาพ Young Smart Farmer ให้เป็นต้นแบบ งบประมาณ ๕,๐๐๐ บาท
- ๘.๓ กิจกรรมการสร้างเครือข่าย Young Smart Farmer และ Young Smart Farmer ต้นแบบ
งบประมาณ ๓,๗๕๐ บาท

รวมงบประมาณ ๒๐,๗๕๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๙.๑ เกษตรกรรุ่นใหม่มีความรู้และทักษะในการเป็นผู้ประกอบการเกษตร
- ๙.๒ มีเกษตรกรต้นแบบที่สามารถพึ่งพาตนเองและขยายผลได้
- ๙.๓ เครือข่าย YSF มีความเข้มแข็ง และสามารถช่วยเหลือกันในระบบเศรษฐกิจฐานราก
- ๙.๔ เกิดกิจการเกษตรรายใหม่ที่มีรูปแบบธุรกิจชัดเจน
- ๙.๕ พื้นที่การเกษตรมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้วยแนวคิดของคนรุ่นใหม่
- ๙.๖ ชุมชนมีแนวโน้มที่จะรักษาคนรุ่นใหม่ให้อยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีศักดิ์ศรี